

«Еуразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
үшін шоғырландырылған қаржылық есептілік

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

Пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы
шоғырландырылған есеп 6

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп 7

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп 8-9

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп 10-11

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер 12-84

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі шектеулі серіктестік
Қазақстан, А25D6Т5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
+7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, А25D6Т5, Алматы,
пр. Достык, 180

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Евразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ Акционерлеріне және Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының елеулі тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Евразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ (әрі қарай, «Компания») және оның еншілес кәсіпорындарының (әрі қарай, «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, шоғырландырылған қаржылық есептілік Қаржылық есептілігінің халықаралық стандарттары жөніндегі Комитеті шығарған ҚЕХС стандарттарына (ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттары) сәйкес барлық елеулі қатынастарда Топтың 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы шоғырландырылған қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін және шоғырландырылған ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексіне («БАХӘСК кодексі») және біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Топқа қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді аталған талаптар мен БАХӘСК кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін Топ басшылығы мен басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттарына сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

© 2025 «КПМГ Аудит» ЖШС, Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес тіркелген компания, жауапкершілігі өз қатысушыларының кепілдіктерімен шектелген KPMG International Limited жекеше ағылшын компаниясының құрамына кіретін KPMG тәуелсіз фирмалары жаһандық ұйымының қатысушысы. Барлық құқықтар қорғалған.

© 2025 ТОО «КПМГ Аудит», компания, зарегистрированная в соответствии с законодательством Республики Казахстан, участник глобальной организации независимых фирм KPMG, входящих в KPMG International Limited, частную английскую компанию с ответственностью, ограниченной гарантиями своих участников. Все права защищены.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Топты жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;

«Евразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

3-бет

- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Топтың үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;
- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз;
- топтың қаржылық есептілігі туралы пікір қалыптастыру негізі ретінде топ ішіндегі мекемелердің немесе бөлімшелердің қаржылық ақпаратына қатысты жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер алу үшін топ аудитін жоспарлаймыз және жүргіземіз. Біз топ аудитінің мақсаттары үшін жүргізілген аудиторлық жұмыстарды бағыттау, бақылау және тексеру үшін жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін толығымен жауапты болып қаламыз.

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері енетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім жетекшісі:

Кузнецов А. А.
Келісім жетекшісі

Нездемковский С. В.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудитори
2014 жылдың 2 маусымында берілген
№ МФ-0000182 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №0000021

Дементьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

2025 жылдың 27 мамыры

«Еуразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ
2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал
және басқа да жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп

мың тенге	Ескертпе	2024 ж.	2023 ж.
Сактандыру шарттары бойынша түсім	5	216,674,903	195,826,262
Сактандыру шарттары бойынша шығындар	6	(158,612,679)	(165,164,082)
Ұсталатын қайта сактандыру шарттары бойынша таза шығыстар	17	(11,383,211)	(7,487,656)
Сактандыру қызметтерін көрсету нәтижесі		46,679,013	23,174,524
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер	7	48,921,501	38,371,174
Басқа инвестициялық кірістер/шығыстар, нетто	8	27,819,410	(1,911,434)
Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған залалды/(залалды) таза қалпына келтіру	9	1,999,701	(53,510)
Инвестициялық қызметтің нәтижесі		78,740,612	36,406,230
Сактандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар	10	(42,226,098)	(15,195,113)
Қайта сактандыру шарттары бойынша таза қаржылық кірістер	10	1,347,956	371,879
Таза қаржылық нәтиже		(40,878,142)	(14,823,234)
Басқа операциялық шығындар	6	(18,851,434)	(11,564,851)
Пайыздық шығындар	7	(4,242,277)	(1,278,837)
Өзге шығыстар, нетто		(876,705)	(86,053)
Салық салуға дейінгі пайда		60,571,067	31,827,779
Табыс салығы бойынша шығын	11	(5,220,513)	(1,627,620)
Бір жылдағы пайда		55,350,554	30,200,159
Табыс салығын шегергендегі басқа да жиынтық кіріс			
<i>Кейіннен пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелмейтін баптар:</i>			
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдар - әділ құнның таза өзгеруі		6,251,113	9,702,317
<i>Пайда немесе залал құрамына қайта жіктелген немесе кейіннен қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>			
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдар: Әділ құнның таза өзгеруі		1,155,874	412,480
Пайда немесе залал құрамына ауыстырылған шама, нетто		8,769	113,779
Сактандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар		(51,803)	(273,711)
Табыс салығын шегергендегі жыл ішіндегі басқа да жиынтық кіріс		7,363,953	9,954,865
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы		62,714,507	40,155,024

6-дан 84-ке дейінгі беттерде ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептілікті басқарма 2025 жылдың 27 мамырында мақұлдады.

Қ. С. Чегебаев

Басқарма төрағасы

Г. М. Нурпейсова

Бас бухгалтер

мың теңге	Ескертпе	31 желтоқсан 2024 жыл	31 желтоқсан 2023 жыл
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаттары және оның баламалары	12	50,005,899	27,393,945
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар		2,203,297	2,139,622
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	13		
- Топтың иелігінде тұрғандар		136,860,207	81,168,666
- «РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған		9,873,854	10,662,228
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	14		
- Топтың иелігінде тұрғандар		401,553,142	343,761,933
- «РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған		26,009,744	14,592,098
Инвестициялық меншік	15	4,406,037	4,469,139
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	16	6,527,189	6,447,206
Ағымдағы салық активі		151,625	1,964,157
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	17	-	353,207
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	17	5,444,967	1,649,028
Берілген қарыздар		335,750	-
Өзге активтер	18	2,105,802	2,004,428
Барлық актив		645,477,513	496,605,657
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	17	294,815,909	205,923,064
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	17	-	70,009
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер		1,362,227	1,968,699
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	19	37,488,870	25,419,694
Өзге кредиторлық берешек	20	1,830,092	1,658,422
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттеме	11	2,339,676	2,606,026
Ағымдағы салық міндеттемесі		578,973	-
Өзге міндеттемелер	21	4,145,826	1,935,523
Міндеттемелер барлығы		342,561,573	239,581,437
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	22(a)	214,287,628	197,464,841
Тұрақтандыру резерві	22(r)	-	100,892
Сақтандыруға арналған қаржылық резерв		132,306	184,109
Қайта бағалау бойынша резерв		17,584,697	12,574,782
Бөлінбеген пайда		70,911,309	46,699,596
Меншікті капитал барлығы		302,915,940	257,024,220
Міндеттемелер мен меншікті капиталдың барлығы		645,477,513	496,605,657

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Бір жылдағы пайда	55,350,554	30,200,159
Түзету:		
Тозу және амортизация (15 және 16-ескертпелер)	506,751	544,798
Қаржы активтерінің құнсыздануынан таза (залалды қалпына келтіру)/залал (9-ескертпе)	(1,999,701)	53,510
Пайыздық табыс (7-ескертпе)	(48,921,501)	(38,371,174)
ПЗӨҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалаудан түскен пайыздық табыстар мен табыстар (8-ескертпе)	(302,189)	(165,549)
Пайыздық шығындар (7-ескертпе)	4,242,277	1,278,837
Әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан түскен таза өткізілген залал (8-ескертпе)	47,430	163,815
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан іске асырылмаған (пайда)/залал (8-ескертпе)	(27,220,882)	2,280,874
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің шығуынан пайда	(5)	(24,124)
Сыйлықақылар мен демалыстар бойынша есептелген резерв	1,705,818	357,764
Табыс салығы бойынша шығыс	5,220,513	1,627,620
Айналым капиталындағы өзгерістерге дейінгі операциялық шығын	(11,370,935)	(2,053,470)
Операциялық активтердің (ұлғаюуы)/азайуы		
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	353,207	(353,207)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	(3,795,939)	176,928
Өзге активтер	(266,643)	(435,620)
Операциялық міндеттемелерді ұлғайту/(азайту)		
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	88,828,091	32,039,369
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(70,009)	4,004
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер	(606,472)	1,327,028
Өзге кредиторлық берешек	171,670	316,348
Өзге міндеттемелер	488,507	(140,145)
Операциялық қызметтен пайыздық және басқа қаржылық табысқа және табыс салығын төлеуге дейінгі ақшалай қаражаттың таза түсімі	73,731,477	30,881,235
Алынған пайыздық кіріс	41,601,763	33,024,331
Төленген пайыздар	(4,334,299)	(1,097,142)
Төленген табыс салығы	(3,099,287)	(2,806,770)
Операциялық қызметтен ақшалай қаражаттың таза түсімі	107,899,654	60,001,654
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
БЖКӨҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	(51,753,124)	(56,577,172)
БЖКӨҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сату және өтеу	11,816,478	23,633,727
ПЗӨҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	-	(1,999,999)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	(98,225,784)	(67,378,464)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды өтеу	56,359,084	49,268,637
Берілген қарыздар	(327,463)	-
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(1,134,658)	(1,293,481)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатудан түсетін түсімдер	611,031	60,041
Инвестициялық қызметте ақшалай қаражатты таза пайдалану	(82,654,436)	(54,286,711)

«Еуразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ
2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы ақша қаражаттарының қозғалысы туралы
шоғырландырылған есеп

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
«РЕПО» мәмілелері бойынша ақшалай қаражаттың түсуі (19-ескертпе)	1,387,910,074	415,239,501
«РЕПО» операциялары бойынша ақша қаражатының шығыстары (19-ескертпе)	(1,375,748,876)	(390,001,502)
Акционерлік капитал шығарудан түсетін түсімдер (22-ескертпе)	16,822,787	19,253,234
Төленген дивидендтер (22-ескертпе)	(33,645,574)	(41,006,470)
Таза (пайдалану)/ақшалай қаражаттың түсуі қаржылық қызметтен	(4,661,589)	3,484,763
Ақша қаражаттары мен оның баламасының таза артуы	20,583,629	9,199,706
Валюта бағамдарының өзгеруінің ақша қаражаттары мен оның баламаларына әсері	2,028,325	(225,500)
Жыл басындағы жағдай бойынша ақша қаражаттары және оның баламалары	27,393,945	18,419,739
Жыл соңындағы жағдай бойынша ақша қаражаттары және олардың баламалары (12-ескертпе)	50,005,899	27,393,945

мың теңге	Акциянерлік капитал	Тұрақтан-дыру резерві	Сақтан-дыруға арналған қаржылық резерв	Қайта бағалау бойынша резерв	Бөлінбеген пайда	Меншікті капитал барлығы
2023 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	178,211,607	157,099	457,820	10,746,652	49,049,254	238,622,432
Жиынтық кіріс барлығы						
Бір жылдағы пайда	-	-	-	-	30,200,159	30,200,159
Басқа да жиынтық кіріс						
<i>Кейіннен пайда немесе залал құрамына қайта жіктелмейтін баптар:</i>						
Салықты шегергенде БЖКӨҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдардың әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	9,702,317	-	9,702,317
<i>Пайда немесе залал құрамына қайта жіктелген немесе кейіннен қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>						
БЖКӨҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың әділ құнының және табыс салығын шегергендегі пайда немесе залал құрамына ауыстырылған соманың таза өзгеруі	-	-	-	526,259	-	526,259
Сақтандыру бойынша қаржы резервін таза өзгерту	-	-	(273,711)	-	-	(273,711)
Басқа да жиынтық кіріс жиыны	-	-	(273,711)	10,228,576	-	9,954,865
Бір жылдағы жиынтық кірістердің барлығы	-	-	(273,711)	10,228,576	30,200,159	40,155,024
Табыс салығын шегергендегі БЖКӨҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдардың шығуынан пайда	-	-	-	(8,400,446)	8,400,446	-
Меншікті капиталдың құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен жасалатын операциялар						
Шығарылған акциялар (22(а)-ескертпе)	19,253,234	-	-	-	-	19,253,234
Жарияланған және төленген дивидендтер (22(в)-ескертпе)	-	-	-	-	(41,006,470)	(41,006,470)
Тұрақтандыру резервінен аудару (22(г)-ескертпе)	-	(56,207)	-	-	56,207	-
Меншік иелерімен жасалған барлық операциялар	19,253,234	(56,207)	-	-	(40,950,263)	(21,753,236)
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	197,464,841	100,892	184,109	12,574,782	46,699,596	257,024,220

	Акционерлік капитал	Тұрақтандыру резерві	Сақтандыруға арналған қаржылық резерв	Қайта бағалау бойынша резерв	Бөлінбеген пайда	Меншікті капитал барлығы
мың теңге						
2024 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	197,464,841	100,892	184,109	12,574,782	46,699,596	257,024,220
Жиынтық кіріс барлығы						
Бір жылдағы пайда	-	-	-	-	55,350,554	55,350,554
Басқа да жиынтық кіріс						
<i>Кейіннен пайда немесе залал құрамына қайта жіктелмейтін баптар:</i>						
Салықты шегергенде БЖКӨҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдардың әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	6,251,113	-	6,251,113
<i>Пайда немесе залал құрамына қайта жіктелген немесе кейіннен қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>						
БЖКӨҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың әділ құнының және табыс салығын шегергендегі пайда немесе залал құрамына ауыстырылған соманың таза өзгеруі	-	-	-	1,164,643	-	1,164,643
Сақтандыру бойынша қаржы резервін таза өзгерту	-	-	(51,803)	-	-	(51,803)
Басқа да жиынтық кіріс жиыны	-	-	(51,803)	7,415,756	-	7,363,953
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы	-	-	(51,803)	7,415,756	55,350,554	62,714,507
Табыс салығын шегергендегі БЖКӨҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдардың шығуынан пайда	-	-	-	(2,405,841)	2,405,841	-
Меншікті капиталдың құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен жасалатын операциялар						
Шығарылған акциялар (22(а)-ескертпе)	16,822,787	-	-	-	-	16,822,787
Жарияланған және төленген дивидендтер(22(в)-ескертпе)	-	-	-	-	(33,645,574)	(33,645,574)
Тұрақтандыру резервінен аудару (22(г)-ескертпе)	-	(100,892)	-	-	100,892	-
Меншік иелерімен жасалған барлық операциялар	16,822,787	(100,892)	-	-	(33,544,682)	(16,822,787)
2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	214,287,628	-	132,306	17,584,697	70,911,309	302,915,940

1 Есеп беретін кәсіпорын

(а) Ұйымдастырушылық құрылымы және қызметі

Ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептілік «Еуразия «сақтандыру компаниясы» АҚ (бұдан әрі - «Компания») және оның «Еуразия» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ еншілес ұйымының (бұдан әрі - «Топ») қаржылық есептілігін қамтиды.

«Еуразия» сақтандыру компаниясы» АҚ Қазақстан Республикасында 1995 жылы мамырда «Еуразия» акционерлік сақтандыру компаниясы ретінде құрылды. 1999 жылғы 21 қаңтарда Компания «Еуразия «сақтандыру компаниясы» ашық акционерлік қоғамы болып қайта тіркелді. 2005 жылғы 21 мамырда Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Компания Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде айқындалған мағынада акционерлік қоғам болып қайта тіркелді. Соңғы қайта тіркеу 2009 жылғы 26 маусымда «Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ бас компания болған кезде болды.

Компанияда 2022 жылғы 26 желтоқсанда Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі берген сақтандыру және қайта сақтандыру қызметін жүзеге асыруға арналған № 2.1.20 лицензиясы бар.

2018 жылғы 19 қарашада Компания «Евразия өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ еншілес ұйымын құрды. 2019 жылғы 4 наурызда «Еуразия» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ «өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметін жүзеге асыру құқығына лицензия алды. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компания еншілес кәсіпорындағы 100% қатысу үлесіне ие.

Топтың негізгі қызметі – мүлік, жүктер, автокөлік құралдары, әуе, теміржол және су көлігі, сондай-ақ меншік иелерінің жауапкершілігі бойынша сақтандыру және қайта сақтандыру, өмірді сақтандыру, аннуитеттік сақтандыру, жазатайым оқиғалардан сақтандыру және өзге де сақтандыру түрлерін жүзеге асыру болып табылады.

Топтың заңды мекенжайы: A05D7G5 Қазақстан Республикасы, Алматы қ. Желтоқсан, 59. Компанияның бас кеңсесі Алматы қаласында орналасқан, 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компанияның Қазақстан Республикасының аумағында 39 филиалы (2023 жылғы 31 желтоқсан: 39 филиалы) бар.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың акционерлері:

	2024 жыл, %	2023 жыл, %
Акционерлер:		
«Еуразиялық қаржылық компаниясы» АҚ	95	95
Уманов Борис Григорьевич	5	5
Барлығы	100	100

(б) Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметті жүзеге асыру талаптары

Топтың қызметі негізінен Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше, Топтың бизнесіне дамушы нарықтың ерекшеліктері тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарықтары әсер етеді. Құқықтық, салық және әкімшілік жүйелер дамуын жалғастыруда, алайда олардың талаптарын түсіндірудің екіұштылық тәуекелімен ұштасады, олар басқа да заңдық және фискалдық кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша проблемалар туғызады. Қазақстандық теңгенің құнсыздануы және әлемдік нарықтардағы мұнай бағасының құбылмалылығы да шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының белгісіздік деңгейін арттырды.

2024 жыл ішінде қазақстандық теңге (теңге) негізгі шетел валюталарына қатысты бағамның айтарлықтай төмендеуіне ұшырады(3(б)-ескертпе). Теңге бағамының төмендеуі Топтың шетел валютасында көрсетілген қаржылық активтері мен сақтандыру міндеттемелеріне тікелей әсер етті, бұл пайда немесе залал туралы есепте валюта бағамдарының өзгеруінен болатын пайданы немесе залалды тануға әкелді.

2022 жылдың ақпанында Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы әскери қақтығысқа байланысты бірқатар елдер Ресей Федерациясына қарсы санкциялар енгізді. Қақтығыстың әсері екі елдің экономикалық белсенділігіне ғана емес, жаһандық экономикаға да әсер етеді. Санкцияларды енгізу нәтижесінде әлемнің көптеген елдерінде шикізат пен азық-түлік тауарларының бағасы өсті, ресурстарды жеткізу арасындағы белгіленген байланыстар бұзылды, бағаларға инфляциялық әсер байқалды, сарапшылар сонымен қатар әлемдік өнеркәсіп үшін экономикалық салдарларды болжайды.

Ұсынылған жеке қаржылық есептілік Қазақстанда бизнесті жүргізу шарттарының Топтың қызметіне және қаржылық жағдайына қандай әсер ететініне басшылықтың көзқарасын көрсетеді. Болашақ шаруашылықты жүргізу жағдайларының нақты әсері басшылықтың оларды бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

2 Есепке алу негіздері

(а) ҚЕХС-ке сәйкес келуі туралы мәлімдеме

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі кеңес («ҚЕХС қаржылық есептілік стандарттары») шығарған ҚЕХС қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес дайындалды.

(б) Қаржылық көрсеткіштерді бағалау қағидаттары

Шоғырландырылған қаржылық есептілік шартта көзделген қызметтер үшін міндеттемелер мен маржаларды орындау бойынша ақша ағындары негізінде ескерілетін, басқа да жиынтық кіріс және сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары арқылы әділ құн бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша көрсетілген инвестициялық бағалы қағаздарды қоспағанда, нақты шығындар бойынша есепке алу қағидатына сәйкес дайындалды (бұдан әрі - «ШКҚМ») болған жағдайда.

(в) Функционалдық валюта және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің деректерін көрсететін валюта

Топтың функционалдық валютасы қазақстандық теңге болып табылады, ол Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола отырып, Топ жүргізетін операциялардың көпшілігінің экономикалық мәнін және оның қызметіне әсер ететін соған байланысты мән-жайларды жақсы көрсетеді. Қазақстандық теңге осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің деректерін ұсыну валютасы болып табылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің барлық деректері тұтас мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектелген.

(г) Бағалау мен пайымдауды қолдану

ҚЕХС шоғырландырылған қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес қаржылық есептілікті дайындау бухгалтерлік есеп саясатының ережелері қалай қолданылатынына және активтер, міндеттемелер, табыстар мен шығыстар қандай сомада көрсетілетініне әсер ететін кәсіби пайымдауларды, болжамдар мен есептік бағалауларды басшылықтың пайдалануын талап етеді. Нақты нәтижелер осы бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Жорамалдар мен олардың негізінде жасалған есептік бағалаулар оларды өзгерту қажеттілігі тұрғысынан үнемі талданады. Есептік бағалаулардағы өзгерістер осы бағалаулар қайта қаралған есепті кезеңде және көрсетілген өзгерістердің әсер еткен барлық кейінгі кезеңдерінде танылады.

Пайымдамалар

Есеп саясатының қағидаларын қолдану барысында қалыптасқан және шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетілген сомаға елеулі әсер еткен ең маңызды пайымдаулар туралы ақпарат келесі ескертулерде ұсынылған:

- 13, 14 және 3(ж)(і)-ескертпелер – Қаржы активтерінің жіктелуі: активтер ұсталатын бизнес үлгісін бағалау;

- 17 және 3(в)(i)-ескертпелер – сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарының жіктелуі: шарттың елеулі сақтандыру тәуекелін беретіндігін бағалау;
- 17 және 3(в)(iii)-ескертпелер – сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын жинақтау деңгейі: шарттар портфельдерін сәйкестендіру және бастапқы тану сәтінде ауыртпалық болып табылатын шарттар Топтарын және бастапқы тану сәтінде оларға қатысты олардың кейіннен ауыртпалық болуының елеулі ықтималдығы жоқ шарттарды айқындау;
- 17(г) және 3(в)(vi)-ескертпелер – сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын бағалау: қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулерді және шартта көзделген сақтандыру өтемінің бірліктерін бағалау әдістерін айқындау.

Жорамалдар мен бағалаудың белгісіздігі

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын бағалау кезінде жасалған жорамалдар туралы ақпарат 17(г)-ескертпеде қамтылады. Келесі негізгі жорамалдардағы өзгерістер 2025 жыл ішінде міндеттемелерді орындау бойынша ақша ағындарының маңыздылық деңгейін өзгерте алады. Алайда, мұндай өзгерістер ауыр шарттар бойынша туындайтын немесе болашақ қызметтерге жатпайтын жағдайларды қоспағанда, бұл өзгерістер ШКҚМ-ды түзетуге алып келеді және шарттардың баланстық құнына әсер етпейді:

- өмірді сақтандыру шарттары: өлім-жітім, сырқаттанушылық коэффициенттерімен, полис ұстаушының мінез-құлқымен байланысты болашақ ақша ағындары туралы болжамдар;
- өмірді сақтандырудан басқа сақтандыру шарттары: сақтандыру шығындарын дамыту туралы жорамалдар; және
- барлық шарттар: дисконттау мөлшерлемелері туралы болжамдар, соның ішінде өтімсіздік үшін кез келген сыйлықақы.

3 Есеп саясатының маңызды ережелері

Төменде сипатталған есеп саясатының ережелері осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған барлық есепті кезеңдерде Топ тарапынан бірізді түрде қолданылды, 2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша әрекет еткен кейбір сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары Топтарынан басқа — бұл Топтың ҚЕХС (IFRS) 17 стандартына көшкен күні болып табылады.

Кейбір сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары Топтарына қатысты Топ 2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша шарттар Топтарын айқындау, тану және бағалау үшін ҚЕХС (IFRS) 17 стандартына сәйкес өзгертілген ретроспективті тәсілді қолданды, себебі толық ретроспективті тәсілді қолдану іс жүзінде мүмкін болмады. Жаңа әдістерге мұндай көшу есепті күнге ШКҚМ мәнінің қалай анықталғанына әлі де айтарлықтай әсер етеді, 3(в)(x)-ескертпесін қараңыз.

(a) Шоғырландыру қағидаттары

Топ бақылайтын кәсіпорындар еншілес кәсіпорындар болып саналады. Топ инвестиция объектісіне қатысудан болатын айнымалы кіріске байланысты тәуекелге ұшырағанда немесе оның осындай кіріс алуға құқығы болғанда және осы кіріс шамасына әсер ету мақсатында берілген кәсіпорынға қатысты өз өкілдігін қолдану мүмкіндігіне ие болғанда еншілес кәсіпорынды бақылайды. Еншілес кәсіпорындардың шоғырландырылған қаржылық есептілік көрсеткіштері шоғырландырылған қаржылық есептілігінің құрамында бақылауды алған күннен бастап оның тоқтатылу күніне дейін көрсетіледі.

Топ іші қалдықтары мен операциялар, сондай-ақ Топ іші операциялардың өткізілмеген табыстары мен шығындары алынып тасталады.

(б) Шетел валютасы

Шетел валютасындағы операциялар операциялар жасалған күндерде қолданыста болған валюта бағамдары бойынша Топтың функционалдық валютасына аударылады. Есепті күнгі жағдай бойынша шетел валютасындағы монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданыста болған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген ақшалай активтермен және міндеттемелермен операциялардан түскен пайда немесе залал кезең басындағы жағдай бойынша функционалдық валютадағы амортизацияланған құн арасындағы кезең ішінде және есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылған шетел валютасындағы амортизацияланған құнмен тиімді мөлшерлеме бойынша есептелген пайыздар мен төлемдер мөлшеріне түзетілген айырманы білдіреді. Әділ құн бойынша бағаланатын шетел валютасында көрсетілген ақшалай емес активтер мен міндеттемелер әділ құн айқындалған күндерде қолданыста болған валюта бағамдары бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген және нақты шығындар бойынша көрсетілген ақшалай емес активтер мен міндеттемелер операция жасалған күні қолданыста болған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасына аудару нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмалар, құнсыздану салдарынан айырма туындаған жағдайларды қоспағанда, сату үшін қолда бар үлестік қаржы құралдарын аудару кезінде туындайтын айырмаларды қоспағанда, пайда немесе залал құрамында көрсетіледі, бұл жағдайда басқа да жиынтық кірістің құрамында көрсетілген бағамдық айырмалар пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі.

31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде Топ Келесі валюта айырбастау бағамын пайдаланды:

Валюта тенгемен	2024 ж.	2023 ж.
1 АҚШ доллары	525.11	454.56
1 еуро	546.74	502.24

(в) Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары

(і) Шарттардың жіктелуі

Топ елеулі сақтандыру тәуекелін қабылдайтын шарттар сақтандыру шарттары ретінде жіктеледі. Базалық сақтандыру шарттарымен байланысты елеулі сақтандыру тәуекелін беретін Топ ұстайтын шарттар қайта сақтандыру шарттары ретінде жіктеледі. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары да Топты қаржылық тәуекелге ұшыратады.

Топ сақтандыру шарттарын келесі санаттардың біріне жіктейді:

- шығарылған сақтандыру шарттары;
- сақтандыру шарттары ретінде жіктелген қайта сақтандыру шарттары шығарылды;
- сақтандыру шарттары ретінде жіктелген қайта сақтандыру шарттары.

Сақтандыру шарттарын сәйкестендіру өлшемшарттары

Шығарылған шартты «сақтандыру шарты» ретінде жіктеу үшін Топ келесі шарттардың бір мезгілде орындалуын тексереді:

- елеулі сақтандыру тәуекелі шарт бойынша беріледі; және
- шартта көрсетілген сақтандыру жағдайы сақтанушы үшін жағымсыз салдарға әкеп соғады.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттарын сәйкестендіру өлшемшарттары

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары үшін Топ шығарылған сақтандыру шарттарымен бірдей өлшемдерді қолданады.

(ii) Сақтандыру және қайта сақтандыру шартының құрамдас бөліктерін бөлу

Шарттың қолданылу мерзімі басталған күні Топ сақтандыру немесе қайта сақтандыру шарттарынан мынадай құрамдас бөліктерді бөліп алады және оларды жеке қаржы құралдары ретінде ескереді:

- экономикалық сипаттамалары мен тәуекелдері негізгі шарттың сипаттамалары мен тәуекелдерімен тығыз байланыста болмайтын және шарттары жеке құрал ретінде сақтандыру немесе қайта сақтандыру шартының анықтамасына жатпайтын шартқа енгізілген туынды құралдар; және
- ерекшеленетін инвестициялық құрамдас бөліктер: яғни сақтандыру құрамдас бөліктерімен тығыз байланыста болмайтын және ұқсас шарттары бар шарттар сол нарықта немесе сол юрисдикцияда бөлек сатылатын немесе сатылуы мүмкін инвестициялық құрамдас бөліктер.

Қандай да бір қаржы құралдары бойынша құрамдас бөліктерді бөлгеннен кейін Топ сақтандыру шарты бойынша қызметтер болып табылмайтын айырым тауарларды немесе қызметтерді беруге кез келген уәделерді бөліп көрсетеді және оларды сатып алушылармен жеке шарттар ретінде ескереді (яғни сақтандыру шарттары ретінде емес). Егер полис ұстаушы тауардан немесе қызметтен жеке немесе полис ұстаушыға оңай қол жетімді басқа ресурстармен бірге пайда көре алатын болса, тауар немесе қызмет ерекшеленеді. Егер осы тауарға немесе осы қызметке байланысты ақша ағындары мен тәуекелдер ақша ағындарымен және шарттағы сақтандыру құрамдастарымен байланысты тәуекелдермен тығыз байланыста болса және Топ тауарды немесе қызметті сақтандыру құрамдастарымен біріктіру бойынша елеулі қызмет көрсетсе, тауар немесе қызмет ерекшеленбейді және сақтандыру құрамдастарымен бірге есепке алынбайды.

Топтың сақтандыру шарттарында шарттан бөлінуі тиіс ерекше инвестициялық құрамдас бөліктер, тауарлар немесе қызметтер жоқ. Ерекшеленбейтін құрамдас бөліктерге қатысты саясат ережелері 17-ескертпеде келтіріледі.

(iii) Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын біріктіру және тану

Топ сақтандыру келісімшарттарының портфелін және қайта сақтандыру келісімшарттарының портфелін анықтау үшін шығарылған сақтандыру келісімшарттары мен ұсталатын қайта сақтандыру келісімшарттарын талдайды. Сақтандыру шарттарының портфелі ұқсас тәуекелдерге ұшырайтын және бірлесіп басқарылатын шарттарды қамтиды.

Сақтандыру шарттарының бір портфеліне енгізілген шарттар бастапқы тану кезінде мынадай сипаттамалар бойынша Топтастырылады және кейіннен басқа Топқа қайта жіктеу арқылы аударылмайды:

- бастапқы тану сәтінде ауыр болып табылатын шарттар;
- бастапқы тану кезінде олардың кейіннен ауыртпалыққа айналу ықтималдығы жоқ шарттар; және
- портфельде қалған шарттар, егер бар болса.

Топ сыйлықақыны (СБНТ) бөлу негізінде тәсілді қолдана отырып бағаланатын шарттар, фактілер мен мән-жайлар керісінше көрсететін жағдайларды қоспағанда, бастапқы тану сәтінде ауыртпалық тудырмайтынын мойындайды.

Топ жыл сайын шарттар шығарылған күндер бойынша когорттар құрады. Топ Шарттың шығарылған күнін оның жасалған күні деп санайды.

Заң немесе реттеуші талаптар Топтың әртүрлі сипаттамалары бар полис ұстаушылар үшін әртүрлі тарифтерді немесе пайда деңгейлерін белгілеу практикалық мүмкіндігін белгілі бір жолмен шектегендіктен ғана әртүрлі Топтарға кіретін бір портфельдегі шарттар бір Топқа кіреді.

Топ ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының портфельдерін бастапқы тану кезіндегі сипаттамалар негізінде келесі Топтарға бөледі:

- бастапқы тану кезінде таза пайдасы бар ұсталатын қайта сақтандыру шарттары;
- таза шығыстар және таза пайданың елеусіз ықтималдығы бар ұсталатын қайта сақтандыру шарттары;
- таза шығындар мен таза пайданың айтарлықтай ықтималдығы бар ұсталатын қайта сақтандыру шарттары.

Шығарылған сақтандыру шарттарына қатысты Топ келесі күндердің ең ертерегіне шығарылған шарттар тобын таниды:

- сақтандыру шарттары тобы бойынша сақтандыру өтеу кезеңінің басталуы;
- сақтандыру шарттарының тиісті тобында полис ұстаушыдан алғашқы төлемді төлеу мерзімі келетін күн; және
- ауыртпалықты шарттар тобына қатысты – бұл Топ ауыртпалықты деп танылатын күн.

Егер шартта алғашқы төлемнің белгілі бір күні көзделмесе, онда осы Шарт бойынша полис ұстаушыдан алғашқы нақты төлемнің күні осындай күн болып есептеледі.

Шығарылған қайта сақтандыру шарттарына қолданылатын тәсілдер шығарылған сақтандыру шарттарына қолданылатын тәсілдерден ерекшеленбейді.

Шарт танылған кезде ол қолданыстағы шарттар тобына енгізіледі немесе егер шарт қолданыстағы Топқа енгізу өлшемшарттарына сәйкес келмесе, ол келесі шарттар енгізілетін жаңа Топ құрады. Шарттар Топтары бастапқы тану кезінде қалыптастырылады және олардың құрамы барлық шарттар тобына енгізілгеннен кейін қайта қаралмайды.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттарына қатысты Топ екі күннің ең ерте мерзіміне ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының тобын таниды:

- қайта сақтандыру шарттары тобы бойынша сақтандыру өтеу кезеңінің басталуы; және
- егер қайта сақтандыру шарттарының тобына енгізілген тиісті қайта сақтандыру шарты осы күнге немесе оған дейін жасалған болса, Топ ауыр базалық сақтандыру шарттарының тобын танитын күн.

Топ пропорционалды қамтуды қамтамасыз ететін ұсталатын қайта сақтандыру шарттары тобын тануды, егер бұл күн ұсталатын қайта сақтандыру шарттары тобы үшін қамту кезеңінен кешірек болса, базалық сақтандыру шарты бастапқы танылған күнге дейін кейінге қалдырады.

(iv) Аквизициялық ақша ағындары

Аквизициялық ақша ағындары сақтандыру келісімшарттарының Топтарына жүйелі және ұтымды әдісті қолдана отырып және артық шығындар мен күш-жігерсіз қол жетімді барлық негізделген және расталған ақпаратты ашық түрде талдай отырып бөлінеді.

Егер акционерлік ақша ағындары келісімшарттар тобымен тікелей байланысты болса (мысалы, келісімшартты шығарған кезде өтелмейтін комиссия), онда олар осы Топқа бөлінеді.

Егер аквизициялық ақша ағындары шарттар тобымен емес, сақтандыру шарттарының қоржынымен тікелей байланысты болса, онда олар жүйелі және тиімді әдісті пайдалана отырып, қоржын шеңберінде Топтарға бөлінеді (17(г)-ескертпе).

Шарттардың тиісті тобы танылған сәтке дейін туындайтын аквизициялық ақша ағындары актив ретінде танылады. Аквизициялық ақша ағындары оларды төлеу кезінде немесе міндеттемені бөлек ҚЕХС (IFRS) 17 стандартқа сәйкес тану қажет болған кезде пайда болады. Мұндай актив аквизициялық ақша ағындары бөлінген шарттардың әрбір тобы бойынша танылады. Активті тану осы акционерлік ақша ағындары тиісті сақтандыру келісімшарттарының тобын бағалауға енгізілген сәтте акционерлік ақша ағындарына қатысты толық немесе ішінара тоқтатылады.

Әрбір есепті күн үшін Топ пайдаланылған тарату әдісі үшін бастапқы деректерді анықтайтын болжамдардағы кез келген өзгерістерді көрсету үшін Топтарға бөлінген сомаларды қайта қарайды. Топқа бөлінетін сомалар барлық шарттар Топқа енгізілгеннен кейін қайта қаралмайды.

(v) Шарт шеңбері

Шарттар тобын бағалау кезінде осы Топтағы әрбір шарт шеңберінде болатын барлық болашақ ақша ағындары ескеріледі, олар мынадай түрде айқындалады.

Сақтандыру шарттары	Ақша ағындары сақтандыру шартының аясында болып саналады, егер олар есепті кезеңде әрекет ететін нақты құқықтар мен міндеттемелерге негізделген болса — яғни, Топ полис иесін сыйақы төлеуге міндеттей алатын немесе Топтың қызмет көрсету бойынша нақты міндеттемесі бар кезең ішінде. Қызмет көрсетудің нақты міндеті қашан аяқталады: - Топтың белгілі бір полис ұстаушы бойынша тәуекелдерді қайта бағалаудың практикалық мүмкіндігі бар және мұндай тәуекелдерді толық көрсететін тарифті немесе пайда деңгейін белгілей алады; немесе - Топтың осы Шартты қамтитын сақтандыру шарттарының портфелі бойынша тәуекелдерді қайта бағалаудың практикалық мүмкіндігі бар және ол осы портфель бойынша тиісті тәуекелді толық көлемде көрсететін тарифті немесе пайда деңгейін белгілей алады және сыйлықақыларды қайта бағалау жүзеге асырылатын күнге дейін тарифтеу кезінде тәуекелдерді қайта бағалау жүзеге асырылатын кезеңдерге жататын тәуекелдер ескерілмеді қайта бағалау күндері. Тәуекелдерді қайта бағалау кезінде сақтандыру және қаржылық тәуекелдерді қамтуы мүмкін, бірақ шарттың қолданылу мерзімін қысқарту тәуекелін және шығындардың жоғарылау тәуекелін қамтымайтын Полис ұстаушылардан Топқа берілген тәуекелдер ғана ескеріледі.
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары	Ақша ағындары, егер олар Топ қайта сақтандырушыға сомаларды төлеуге міндетті немесе Топтың қайта сақтандырушыдан қызмет алуға жарамды құқығы бар есепті кезеңде қолданыстағы жарамды құқықтар мен міндеттерге байланысты болса, сақтандыру шартының шеңберінде болады. Қайта сақтандырушыдан қызметтерді алудың жарамды құқығы: - оған берілген тәуекелдерді қайта бағалаудың практикалық мүмкіндігі бар және ол осындай тәуекелдерді толық көрсететін тарифті немесе пайда деңгейін белгілей алады; немесе - сақтандыру қорғауды тоқтатуға жарамды құқығы бар.

Әрбір есепті күнге жағдай өзгерістерінің Топтың жарамды құқықтары мен міндеттеріне әсерін есепке алу үшін шарт шеңберін қайта бағалау жүргізіледі, сондықтан шарт шеңбері уақыт өте келе өзгеруі мүмкін.

(vi) Бағалау – СБНТ қолданумен бааланбайтын шарттар

Сақтандыру шарттары – бастапқы бағалау

Бастапқы тану кезінде Топ сақтандыру шарттары тобын келесі құрамдас бөліктердің жиынтығы ретінде бағалайды: (а) шарттарды орындауға қатысты ақша ағындары, олар болашақ ақша ағындарының есептік бағасын, ақша құнының уақыттық құнын және болашақ ақша ағындарымен байланысты қаржылық тәуекелдерді ескеретін түзетуді, сондай-ақ қаржылық емес тәуекел бойынша тәуекелдік түзетуді қамтиды; және (б) ШКҚМ. Сақтандыру шарттары тобын орындау бойынша ақша ағындары Топтың міндеттемелерді орындамау тәуекелін ескермейді.

Сақтандыру шарттары тобына қатысты қаржылық емес тәуекел бойынша тәуекелдік түзету – бұл өзге бағалаулардан бөлек айқындалатын көрсеткіш және ол ұйымның қаржылық емес тәуекелге байланысты ақша ағындарының мөлшері мен мерзіміне қатысты белгісіздікке ұшырауы үшін талап ететін өтемақыны білдіреді (17(г)-ескертпесіне сәйкес).

Сақтандыру шарттары тобы бойынша ШКҚМ Топ осы шарттар бойынша қызмет көрсету шамасына қарай танытын табылмаған пайданы білдіреді. Егер сақтандыру шарттары тобы бастапқы танылған кезде келесі көрсеткіштердің жиынтығы: (а) шарттарды орындауға қатысты ақша ағындары, (б) осы күні туындайтын кез келген ақша ағындары және (в) шарттар тобына байланысты ақша ағындарына қатысты бұрын танылған, бірақ осы күні танылуы тоқтатылған активтер немесе міндеттемелердің (оның ішінде (iv) тармақшаға сәйкес аквизициялық ақша ағындарына байланысты танылған активтер) құны таза ақша түсімі болып табылатын болса, онда бұл шарттар тобы ауыртпалықты болып есептелмейді. ШКҚМ жағдайында, абсолютті мәнге тең шама ретінде бағаланады, бірақ ақша қаражатының таза ағынының белгісі бойынша керісінше, бұл бастапқы тану салдарынан табыстар мен шығындардың пайда болуына әкелмейді.

Егер осы шамалардың қосындысы ақша қаражаттарының таза шығуын білдірсе, онда Топ ауыр келісімшарттар тобы болып табылады. Бұл жағдайда қаражаттың таза кетуі пайда немесе залал құрамындағы шығын ретінде танылады. Залал компоненті бұл таза ақша кетуінің сомасын көрсету үшін қалыптастырылады. Ол кейіннен табыстар мен шығыстар құрамында ауыртпалықты шарттар Топтары бойынша залалдың қалпына келтірілуі ретінде танылады және сақтандыру кірісін есептеу кезінде есепке алынбайды (ix тармақшаны қараңыз).

Сақтандыру шарттары - кейінгі бағалау

Әрбір есепті кезең аяқталған күнгі сақтандыру шарттары тобының баланстық құны сақтандыру өтемінің қалған бөлігі бойынша міндеттеменің және туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттеменің сомасы ретінде есептелуге тиіс. Өтелімінің қалған бөлігі бойынша міндеттеме болашақ кезеңдерде ұсынылатын шарттар бойынша көрсетілетін қызметтерге қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарын және осы күнге бағаланған шарттардың осы тобы бойынша кез келген қалған ШКҚМ-ды қамтиды. Пайда болған сақтандыру шығындары бойынша міндеттеме пайда болған сақтандыру шығындары мен төленбеген шығыстар үшін шарттарды орындау бойынша ақша ағындарын, соның ішінде орын алған, бірақ әлі жарияланбаған оқиғаларға қатысты сақтандыру шығындарын қамтиды.

Сақтандыру шарттары тобының шарттарын орындау бойынша ақша ағындары болашақ ақша ағындарының ағымдағы есептік бағалауларын, дисконттаудың ағымдағы мөлшерлемелерін және қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетудің ағымдағы есептік бағалауларын пайдалана отырып, есепті күнге бағаланады. Шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістер мынадай түрде танылады:

Болашақ кезеңдердің қызметтеріне қатысты өзгерістер	ШКҚМ-ға түзетілген (немесе егер Топ ауыр шарттар тобы болып табылса, пайда немесе залал құрамында сақтандыру қызметтерінің нәтижелерінде танылған)
Ағымдағы немесе өткен кезеңдердің қызметтеріне қатысты өзгерістер	Пайда немесе залал құрамында сақтандыру қызметтерінің нәтижелерінде танылған
Ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің есептелген болашақ ақша ағындарына әсері	Сақтандыру бойынша Қаржылық кіріс немесе шығыс ретінде танылған

ШКҚМ шарттардың әрбір тобы бойынша әрбір есепті күнге мынадай түрде есептеледі:

Баланстық күн әрбір есепті күнге ШКҚМ-ды есепке ала отырып түзетілген жыл басындағы күнгі баланстық күн болып табылады:

- Топқа бір жыл ішінде қосылған кез келген жаңа шарттардың ШКҚМ;
- бастапқы тану кезінде айқындалған номиналды ақша ағындары бойынша дисконттау мөлшерлемелерін қолдана отырып есептелген, жыл ішінде ШКҚМ-ның баланстық құнына есептелген пайыздар;

- болашақ кезеңдердің қызметтеріне қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістер, келесі жағдайларды қоспағанда:
 - шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының шамасының кез келген ұлғаюы ШКҚМ-ның баланстық құнынан асады және бұл жағдайда асып кету сомасы пайда немесе залал құрамындағы шығын ретінде танылады және шығын құрамдас бөлігін жасайды ((ix) тармақшаны қараңыз); немесе
 - шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының шамасының кез келген азаюы бұрын пайда немесе залал құрамында танылған шығындарды қалпына келтіре отырып, шығын компонентіне жатады ((ix) тармақшаны қараңыз);
- кез келген бағамдық айырмашылықтардың ШКҚМ-ға әсері; және
- жыл ішінде сақтандыру шарты бойынша қызметтер көрсету салдарынан сақтандыру бойынша түсім ретінде танылған сомалар ((ix) тармақшаны қараңыз).

Болашақ кезеңдердің қызметтеріне жататын шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістерге мыналар жатады:

- жыл бойына алынған сыйлықақыларға байланысты туындайтын, болашақ кезеңдердің қызметтеріне, сондай-ақ бастапқы тану кезінде анықталған дисконттау мөлшерлемелері арқылы есептелетін ақша ағындарына байланысты тәжірибеге негізделген түзетулер;
- ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің әсерінен туындайтын жағдайларды қоспағанда, бастапқы тану сәтінде айқындалған дисконттау мөлшерлемелерін пайдалана отырып есептелетін жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттеме бойынша болашақ ақша ағындарының келтірілген құнының есептік бағалауларындағы өзгерістер;
- (а) жыл басында төленеді деп күтілетін төлем ретінде айқындалатын, сондай-ақ осы күтілетін төлемге қатысты оны төлеуге дейінгі сақтандыру бойынша кез келген қаржылық кіріс немесе шығынды (ix тармақшаны қараңыз) қамтитын, жыл ішінде төленуі тиіс деп болжанатын инвестициялық құрамдас бөліктің; және (б) жыл ішінде төленуге жататын нақты инвестициялық құрамдас бөліктің арасындағы айырмашылық;
- болашақ кезеңдердің қызметтеріне жататын қаржылық емес тәуекелге тәуекел түзетулерінің өзгерістері.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының тобын бағалау кезінде Топ тікелей қатысу шарттарынсыз сақтандыру шарттарын бағалау кезінде келесі өзгерістермен бірдей есеп саясатын қолданады:

Әрбір есепті кезең аяқталған күні ұсталатын қайта сақтандыру шарттары тобының баланстық құны сақтандыру өтемінің қалған бөлігі бойынша активтің және туындаған сақтандыру шығындары бойынша активтің сомасы ретінде есептелуге тиіс. Өтелімнің қалған бөлігі бойынша актив болашақ кезеңдерде алынатын шарттар бойынша көрсетілетін қызметтерге қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарын және осы күнге бағаланған шарттардың осы тобы бойынша кез келген қалған ШКҚМ-ды қамтиды.

Топ қайта сақтандырушының міндеттемелерді орындамау тәуекелін ескере отырып түзетілген базалық сақтандыру шарттары бойынша болашақ ақша ағындарының есептік келтірілген құнын бағалау үшін пайдаланылатын болжамдарға сәйкес келетін болжамдарды пайдалана отырып, болашақ ақша ағындарының есептік келтірілген құнын бағалайды. Қайта сақтандырушының міндеттемелерді орындамау тәуекелінің әсері әрбір есепті күнге бағаланады, ал міндеттемелерді орындамау тәуекелінің өзгеруінің әсері пайда немесе залал құрамында танылады.

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету бұл Топтың қайта сақтандырушыға беретін тәуекел мөлшері.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының тобы бойынша ШКҚМ бастапқы танылған кезде таза шығындарды немесе қайта сақтандыру шарттарын сатып алудан түскен таза пайданы білдіреді. Ол абсолюттік шамасы бойынша тең, бірақ шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының (а) белгісі бойынша қарама-қарсы жалпы сома ретінде бағаланады, (б) Топқа жататын ақша ағындарына қатысты бұрын танылған кез келген активтерді немесе міндеттемелерді тануды тоқтату нәтижесінде туындайтын сома, (в) осыған байланысты туындайтын кез келген ақша ағындары күні және (г) осы күнге ауыр базалық шарттарды тану салдарынан пайда немесе залал құрамында танылған кез келген кіріс. Алайда, егер қайта сақтандыруды сатып алудың таза шығындары Топты сатып алғанға дейін болған оқиғаларға қатысты болса, онда Топ мұндай шығындарды пайда немесе шығын ретінде бірден таниды.

Баланстық күн әрбір есепті күнге ШКҚМ-ды есепке ала отырып түзетілген жыл басындағы күнгі баланстық күн болып табылады:

- Топқа бір жыл ішінде қосылған кез келген жаңа шарттардың ШКҚМ;
- бастапқы тану кезінде айқындалған номиналды ақша ағындары бойынша дисконттау мөлшерлемелерін қолдана отырып есептелген, жыл ішінде ШКҚМ-ның баланстық құнына есептелген пайыздар;
- ауыртпалықты базалық шарттар бастапқы танылған кезде жыл ішінде пайда немесе залал құрамында танылған табыс;
- көрсетілген қалпына келтіру қайта сақтандыру шарттарының тобы бойынша шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруі болып табылмайтын шамада залалды өтеу компоненті бойынша қалпына келтірілген сомалар;
- шарттарды орындауға қатысты ақша ағындарындағы, болашақ кезеңдерге көрсетілетін қызметтерге байланысты өзгерістер, олар бастапқы тану сәтінде айқындалған дисконттау мөлшерлемесі бойынша бағаланады, бұл ретте егер бұл өзгерістер ауыртпалықты базалық шарттарға жатқызылған ақша ағындарындағы өзгерістер нәтижесінде туындаса, онда олар табыстар мен шығыстар құрамында танылады және залалды өтеу компонентін қалыптастырады немесе түзетеді;
- Кез келген бағамдық айырмашылықтардың ШКҚМ-ға әсері; және
- сақтандыру шарты бойынша қызметтерді бір жыл ішінде алу салдарынан пайда немесе залал құрамында танылған сомалар.

(vii) Бағалау – СБНТ қолданумен бағаланатын шарттар

Топ келісімшарттар басталған күнгі келесі өлшемшарттар қанағаттандырылған кезде сақтандыру келісімшарттары тобын бағалауды жеңілдету үшін СБНТ пайдаланады.

- сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары тобының құрамындағы әрбір шарт бойынша сақтандыру өтемінің кезеңі бір жыл немесе одан азды құрайды; немесе
- Топ СБНТ қолдана отырып, сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары тобының ҚҚБМ бағалауы жалпы бағалау моделінің (бұдан әрі – «ЖБМ») талаптарын ескере отырып, бағалаудан айтарлықтай ерекшеленбейді деп негізді түрде күтеді. Топ шығарылған қайта сақтандыру шарттарына қатысты талаптарға сәйкестігіне тест өткізді, ол бойынша негізінен мүлік сақтандырылады.

Сақтандыру шарттары

Әрбір шарттар тобы бастапқы танылған кезде, қалған қамту бөлігіндегі міндеттеменің баланстық құны келесідей бағаланады: бастапқы тану сәтінде алынған сыйлықақылардан осы күнге Топқа бөлінген аквизициялық ақша ағындарын шегеру арқылы, сондай-ақ осы шарттар тобына байланысты ақша ағындарына қатысты бұрын танылып, аталған күні танылуы тоқтатылған активтің немесе міндеттеменің құнын ескере отырып (оның ішінде (iv) тармақшаға сәйкес аквизициялық ақша ағындарына қатысты танылған активтер). Топ аквизициялық ақша ағындарын олар пайда болған кезде шығындарға жатқызбау туралы шешім қабылдады.

Демек, өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттеменің баланстық құны алынған сыйлықақылар мөлшеріне және шығыстар ретінде танылған аквизициялық ақша ағындарының амортизациясына ұлғаяды және сақтандыру қызметтерін ұсынғаны үшін кіріс ретінде танылған сомаға азаяды ((ix) тармақшаны қараңыз)) және бастапқы танудан кейін бөлінген қосымша аквизициялық ақша ағындары. Жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелер ақшаның уақытша құнын және қаржылық тәуекелдің әсерін көрсету үшін де түзетіледі.

Егер сақтандыру өтеу кезеңі ішінде кез келген уақытта фактілер мен мән-жайлар сақтандыру шарттары тобының ауыр екенін көрсетсе, Топ пайда немесе залал құрамындағы шығынды таниды және жабудың қалған бөлігіне қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарын ағымдағы есептік бағалау шамасында жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттемені ұлғайтады, өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттеменің баланстық құнынан асады. Шарттарды орындау бойынша ақша ағындары дисконтталады (ағымдағы мөлшерлемелерді пайдалана отырып).

Топ пайда болған сақтандыру шығындарына қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындары сомасында сақтандыру шарттары тобы бойынша туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттемені таниды. Болашақ ақша ағындары дисконтталады (ағымдағы мөлшерлемелерді қолдана отырып).

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары

Топ сақтандыру шарттарынан ерекшеленетін сипаттамаларды көрсету мақсатында қажет болған жағдайда өзгертілетін ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының тобын бағалау үшін есеп саясатының бірдей ережелерін қолданады. Егер СБНТ-ны қолдана отырып бағаланатын ұсталатын қайта сақтандыру шарттары үшін залалды өтеу компоненті құрылса, онда Топ ШКҚМ-ды түзетудің орнына активтің баланстық құнын жабудың қалған бөлігі бойынша түзетуді жүргізеді.

(viii) Шартты тануды тоқтату және өзгерту

Топ шартты өтелген кезде, яғни сақтандыру шартында көзделген міндеттеме мерзімі өткеннен кейін тоқтатылған, орындалған немесе жойылған кезде тануды тоқтатады.

Егер оның шарттары өзгертілген болса, Топ шартты тануды тоқтатады, егер жаңа шарттар әрдайым болған болса, Шарттың есебі айтарлықтай өзгертін еді, бұл жағдайда өзгертілген шарттарды ескере отырып, жаңа шарт танылады. Егер Шартты өзгерту тануды тоқтатуға әкелмесе, онда Топ өзгерту нәтижесінде ақша ағындарындағы өзгерістерді шартты орындау бойынша ақша ағындарының есептік бағалауындағы өзгерістер ретінде қарастырады.

СБНТ әдісі қолданылмайтын шарттар тобына кіретін сақтандыру шартының танылуы тоқтатылған кезде:

- осы Топқа тағайындалған келісімшарттарды орындау бойынша ақша ағындары Топта танылуы тоқтатылған құқықтар мен міндеттерге байланысты ақша ағындарын болдырмау үшін түзетіледі;
- Шарттардың осы тобы бойынша ШКҚМ, мұндай өзгерістер шығын компонентіне жатқызылған жағдайларды қоспағанда, шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының өзгерістерін ескере отырып түзетіледі; және
- сақтандыру шарты бойынша күтілетін қалған қызметтер бойынша сақтандыру бірліктерінің саны Топтағы сақтандыру бірліктерін тануды тоқтатуды көрсету үшін түзетіледі ((ix) тармақшаны қараңыз).

Егер тануды тоқтату шарттарды өзгертумен байланысты болса, онда ШКҚМ, егер Топ өзгеріске байланысты есептелген кез келген қосымша сыйлықақыны шегергенде, өзгеріс күніне жаңа шарттармен шарт жасаса, есептелетін сыйлықақыны ескере отырып түзетіледі. Танылған жаңа келісім-шарт түрлендіру күнінде Топ түрлендіруге байланысты есептелген қосымша сыйлықақыны шегергенде өзі есептейтін сыйлықақы алды деген болжамды қолдана отырып бағаланады.

(ix) Ақпаратты ұсыну

Актив болып табылатын шығарылған сақтандыру шарттары портфельдері мен міндеттеме болып табылатын шығарылған сақтандыру шарттары портфельдері, сондай-ақ актив болып табылатын ұсталған қайта сақтандыру шарттары портфельдері мен міндеттеме болып табылатын ұсталған қайта сақтандыру шарттары портфельдері қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте жеке-жеке көрсетіледі. Шарттар тобы танылғанға дейін туындаған ақша ағындарына байланысты танылған кез келген активтер немесе міндеттемелердің баланстық құны (оның ішінде (iv) тармақшаға сәйкес аквизициялық ақша ағындарына қатысты танылған кез келген активтер) тиісті шарттар портфелінің баланстық құнына қосылады.

Топ сақтандыру бойынша кірістер мен сақтандыру қызметтері бойынша шығыстарды қамтитын сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесіне (а) пайда немесе залал туралы есепте танылған сомаларды бөлшектейді; және (б) қаржылық кірістер немесе сақтандыру бойынша шығыстар.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша кірістер немесе шығыстар сақтандыру шарттары бойынша кірістерден немесе шығыстардан бөлек ұсынылады. Қаржылық кірістерді немесе сақтандыру бойынша шығыстарды қоспағанда, ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша кірістер мен шығыстар сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесінің құрамында «ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар» ретінде нетто-негізде ұсынылады.

Топ сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесіне қатысты сомаға және сақтандыру бойынша қаржылық табыстарға немесе шығыстарға қатысты сомаға қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетудің өзгеру шамасын дезагрегацияламайды. Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетудің өзгеруінің барлық шамасы сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесінің бөлігі ретінде ескеріледі.

Сақтандыру шарттары бойынша түсімдер мен сақтандыру шарттары бойынша шығыстар инвестициялық құрамдас бөлікті қамтымауға тиіс және мынадай түрде танылады.

Сақтандыру шарттары бойынша түсім – СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар

Топ сақтандыру шарттары бойынша түсімді өзінің орындау міндеттерін орындау шамасына қарай, яғни сақтандыру шарттарының тобы бойынша қызметтер көрсету шамасына қарай таниды. СБНТ-ны қолдана отырып бағаланбайтын шарттарға қатысты, сақтандыру бойынша әр жыл үшін ұсынылатын қызметтерге жататын түсім - бұл жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттеменің өзгеруінің жалпы мөлшері, ол Топ өтемақы алады деп күткен қызметтерге жатады және келесі баптарды қамтиды:

- Ұсынылған сақтандыру бірліктерін ескере отырып бағаланатын ШКҚМ босату (төмендегі «ШКҚМ босату» бөлімін қараңыз).
- Ағымдағы кезеңде ұсынылатын қызметтерге жататын қаржылық емес тәуекелге тәуекел түзетулерінің өзгерістері.
- Жыл ішінде туындаған сақтандыру шығындары және сақтандыру қызметтері бойынша басқа да шығыстар, әдетте, жылдың басында күтілетін сомалар ретінде бағаланады. Оларға шарттар тобы бастапқы танылған күнгі ((vi) тармақшаны қараңыз) аквизициялық ақша ағындарынан өзгеше ақша ағындарына қатысты активтерді тануды тоқтату нәтижесінде туындаған сомалар жатады, олар сақтандыру шарттары бойынша түсім және осы күнге сақтандыру шарттары бойынша шығыстар ретінде танылады.
- Басқа сомалар.

Сонымен қатар, Топ аквизициялық ақша ағындарын қалпына келтіруге арналған сыйлықақылардың бір бөлігін уақыт ағымына жүйелі түрде жүйелі түрде есепті кезеңге жатқызады. Топ тиісті шарттар тобын бастапқы тану кезінде айқындалған дисконттау мөлшерлемесі бойынша есептелген пайыздарды ескере отырып, сақтандыру бойынша түсім ретінде және сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар сияқты соманы жатқызылған соманы таниды.

ШКҚМ шығарылымы

Әрбір жылы сақтандыру шарттары бойынша кіріс құрамында танылатын сақтандыру шарттары тобы бойынша ШКҚМ (мүмкін болатын кіріс) сомасы келесідей айқындалады: аталған Топтағы сақтандыру қамту бірліктерін анықтау, есепті кезеңнің соңында (кез келген тануға дейін) қалған ШКҚМ-ды ағымдағы жылы ұсынылған және болашақта ұсынылады деп күтілетін әрбір сақтандыру қамту бірлігіне теңдей бөлу, және жыл ішінде ұсынылған қамту бірліктеріне бөлінген ШКҚМ сомасын пайда немесе залал құрамында тану. Сақтандыру қамтуының бірліктер саны - бұл осы Топқа кіретін шарттар бойынша ұсынылған сақтандыру қызметінің көлемін білдіреді. Ол әрбір шарт бойынша ұсынылатын пайда мөлшері мен күтілетін сақтандыру қамту кезеңіне негізделген талдау арқылы анықталады. Сақтандыру қамту бірліктері әр есепті күні қайта қаралып, жаңартылып отырады.

Сақтандыру шарттары бойынша көрсетілетін қызметтер қамтуды қамтиды. Сонымен қатар, жинақтаушы өмірді сақтандыру шарттары мен зейнетақы аннуитеті шарттары бойынша да полис иесіне инвестициялық табыс әкелу мақсатында инвестициялық қызметтер көрсетілуі мүмкін. Алайда, бұл – тек инвестициялық құрамдас бөліктің болуы және полис иесінің белгілі бір соманы алу құқығы болған жағдайда ғана жүзеге асады (мысалы, шарт бұзылған кезде полистің сатып алу сомасын алу құқығы).

Сақтандырудың күтілетін кезеңі шарттардың қолданылу мерзімінің қысқаруы мен күшін жоюдың күтулерін, сондай-ақ сақтандыру жағдайларының күтілетін сақтандыру өтеу кезеңіне әсер ететін дәрежеде басталу ықтималдығын көрсетеді.

Сақтандыру шарттары бойынша түсім – СБНТ қолданумен бағаланатын шарттар

СБНТ-ны қолдана отырып бағаланатын шарттарға қатысты әр кезең үшін сақтандыру шарттары бойынша түсім осы кезеңге жатқызылған қызметтерді ұсынғаны үшін күтілетін сыйлықақылар түсімдерінің сомасын білдіреді. Топ сақтандыру шарты бойынша қызмет көрсетудің әрбір кезеңіне күтілетін сыйлықақы түсімдерін уақыттың өтуіне барабар бөледі.

Залал компоненттері

СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттарға қатысты Топ ауыр сақтандыру шарттарының тобына қатысты жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттеме құрамындағы шығын құрамдас бөлігін айқындайды. Шығын компоненті кейіннен ауыр шарттар бойынша шығындарды қалпына келтіру ретінде пайда немесе залал құрамында ұсынылатын және пайда болған кезде сақтандыру бойынша түсімдер құрамынан шығарылатын шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының сомаларын айқындайды. Шарттарды орындауға байланысты ақша ағындары туындаған кезде, олар жүйелі түрде залал компонентін шығарып тастау арқылы залал компоненті мен қалған қамту бөлігіндегі міндеттеме арасында бөлінеді.

Жүйелілік жыл басындағы (немесе шарттар тобы жылдың ішінде алғаш рет танылған жағдайда — бастапқы тану сәтіндегі) болашақ ақша қаражатының шығуын есептік түрде дисконтталған құны мен қаржылық емес тәуекелге арналған тәуекелдік түзету сомасының жалпы есептік бағасына қатысты залал компонентінің арақатынасы ретінде айқындалады.

Болашақ кезеңдердің қызметтеріне қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістер тек залал компонентіне ғана қатысты. Егер залал компоненті осы компонент нөлге тең болғанға дейін азаятын болса, шығын компонентіне жатқызылған соманың кез келген асып кетуі шарттар тобы бойынша жаңа ШКҚМ жасайды.

Сақтандыру шарттары бойынша шығындар

Сақтандыру шарттары бойынша шығыстар пайда немесе залал құрамында негізінен пайда болуына қарай танылады. Олар инвестициялық компоненттердің төлемдерін алып тастайды және келесі баптарды қамтиды:

- *Сақтандыру қызметтері бойынша туындаған сақтандыру шығындары және өзге де шығыстар.*

- *Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы:* СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттарға қатысты аквизициялық ақша ағындарының амортизация сомасы жыл ішінде танылған сақтандыру бойынша түсім сомасына тең, ол аквизициялық ақша ағындарын қалпына келтіруге жатады. СБНТ-ны қолдана отырып бағаланатын шарттарға қатысты Топ шарттар тобын сақтандыру кезеңінде біркелкі негізде аквизициялық ақша ағындарын амортизациялайды.
- Ауыр шарттар бойынша залалдар және осындай залалдарды қалпына келтіру.
- Ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің әсерінен туындамайтын туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттемелер бойынша түзетулер.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар қайта сақтандырушылардан алынған сомаларды шегергендегі қайта сақтандыру бойынша төленген сыйлықақыларды жатқызуды білдіреді.

Топ ұсталатын қайта сақтандыру шарттары тобы бойынша қызметтерді алу шамасына қарай пайда немесе залал құрамында қайта сақтандыру бойынша төленген сыйлықақыларды бөлу сомаларын таниды. СБНТ-ны қолдана отырып бағаланбайтын шарттарға қатысты әр кезең үшін алынған қызметтерге жататын қайта сақтандыру бойынша төленген сыйлықақыларды бөлу сомасы сақтандыру өтемінің қалған бөлігі бойынша активтің өзгеруінің жалпы шамасын білдіреді, ол Топ өтемақы төлеуді күтетін қызметтерге жатады. СБНТ қолданумен бағаланатын шарттарға қатысты әрбір кезең үшін қайта сақтандыру бойынша төленген сыйлықақыларды бөлу сомасы осы кезеңге жатқызылған алынған қызметтер үшін сыйлықақылардың күтілетін төлемдерінің сомасын білдіреді.

Қаржылық кірістер және сақтандыру бойынша шығыстар

Сақтандыру бойынша қаржылық табыстар мен шығыстар ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің әсерінен туындаған сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары Топтарының баланстық құнындағы өзгерістердің шамасын білдіреді.

Өмірді сақтандыру, өмірді жинақтаушы сақтандыру және аннуитеттік сақтандыру шарттарына қатысты Топ пайда немесе залал мен басқа да жиынтық кіріс арасындағы сақтандырудан түскен қаржылық кірістер мен шығыстарды бөлшектеу туралы шешім қабылдады. Пайда немесе залал құрамына енгізілген сома сақтандыру шарттары тобының қолданылу мерзімі ішінде сақтандыру бойынша күтілетін қаржылық табыстардың немесе шығыстардың жалпы шамасын жүйелі бөлу жолымен айқындалады. Жүйелі түрде бөлу шарттарды орындауға қатысты дисконтталған ақша ағындарының және ШКҚМ-ның ағымдағы құнына қатысты, шарттар тобы бастапқы танылған кезде белгіленген дисконттау мөлшерлемелерін қолдану арқылы анықталады.

Өмірді сақтандырудан басқа сақтандыру шарттарына қатысты Топ пайда немесе залал ретінде сақтандырудан түскен қаржылық кірістер мен шығыстарды ұсынады.

(x) Жаңа стандартқа көшу

Топ (2022 жылғы 1 қаңтарда) ҚЕХС (IFRS) 17 стандартына көшу кезінде қолданған тәсіл 2023 жылғы 31 желтоқсан және 2024 жылғы 31 желтоқсан күнгі жағдай бойынша ШКҚМ қалдығын айқындау тәртібіне әлі де елеулі әсерін тигізіп отыр. Топ 2022 жылдың 1 қаңтарына шарттардың барлық Топтарын анықтау, тану және бағалау үшін ҚЕХС (IFRS) 17 көшу кезінде өзгертілген ретроспективті тәсілді қолданды. Түрлендірілген ретроспективті тәсіл қолданылатын шарттар Топтарына қатысты, ҚЕХС стандартына көшу күніндегі ШКҚМ-ды айқындау үшін пайдаланылған есеп саясатының сипаттамасы төменде келтірілген.

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары - өзгертілген ретроспективті тәсіл

Өзгертілген ретроспективті тәсілдің мақсаты шамадан тыс шығындарсыз немесе күш-жігерсіз қол жетімді негізделген және расталған ақпаратты пайдалану арқылы мүмкін болатын ретроспективті тәсілмен алынған нәтижеге ең жақын нәтижеге қол жеткізу болды. Топ келесі түрлендірулердің әрқайсысын ҚЕХС (IFRS) 17 ретроспективті қолдану үшін негізделген және расталған ақпараты болмаған шамада ғана қолданды.

Топ келісімшарттардың жекелеген Топтарына келесі өзгертулерді қолданды:

- 2022 жылдың 1 қаңтарына дейін шығарылған келісімшарттар Топтары үшін бастапқы тану кезінде болашақ ақша ағындары осы күнге дейін пайда болғаны белгілі ақша ағындарының сомаларын түзету арқылы бағаланды;
- 2022 жылғы 1 қаңтарға дейін шығарылған шарттар Топтары үшін бастапқы тану кезінде қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету 2022 жылғы 1 қаңтардағы соманы 2022 жылғы 1 қаңтарға дейін күтілетін тәуекелді босату шамасына түзету жолымен айқындалды. Күтілетін тәуекелді босату Топ 2022 жылдың 1 қаңтарына шығарған ұқсас сақтандыру шарттары бойынша тәуекелді босатуды ескере отырып анықталды.

Осы өзгертулердің кез келгені бастапқы тану кезінде ШКҚМ анықтау үшін пайдаланылған жағдайларда:

- 2022 жылғы 1 қаңтарға дейін пайда немесе залал құрамында танылған ШКҚМ сомасы 2022 жылғы 1 қаңтардағы бастапқы тану кезіндегі сақтандыру өтемінің бірліктерін және қалған сақтандыру өтемінің бірліктерін салыстыру арқылы айқындалды.

(г) Ақша қаражаттары және олардың баламалары

Ақша қаражаттары мен олардың баламаларына кассадағы қолма-қол банкноттар мен монеталар, банктердегі қалдықтар, сондай-ақ әділ құнның өзгеру қаупіне ұшырамайтын және Топ қысқа мерзімді міндеттемелерді реттеу үшін пайдаланатын бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз жоғары өтімді қаржылық активтер жатады.

(д) Негізгі құралдар

(i) Меншікті активтер

Негізгі құралдардың объектілері жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған шығындарды шегергендегі нақты құны бойынша көрсетіледі.

Негізгі құралдар объектісі пайдалы пайдалану мерзімі әртүрлі бірнеше компоненттерден құралған жағдайда, мұндай компоненттер негізгі құралдардың жекелеген объектілері ретінде көрсетіледі.

(ii) Амортизация

Негізгі құралдар бойынша амортизация оларды пайдаланудың болжалды мерзімінің ішінде біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе залалдың құрамында көрсетіледі. Амортизация объектіні сатып алған күннен бастап, ал шаруашылық тәсілмен тұрғызылған негізгі құралдар объектілері үшін - объектінің құрылыс аяқталған және ол пайдалануға дайын болған сәттен бастап есептеледі. Жер учаскелері бойынша амортизация есептелмейді.

Негізгі құралдардың әртүрлі объектілерін пайдалы қолдану мерзімдері келесідей көрсетілуі мүмкін:

Ғимараттар	50-70 жыл;
Компьютерлер мен жабдықтар	2-10 жыл;
Көлік құралдары	8-10 жыл;
Өзге	2-15 жыл.

(е) Инвестициялық меншік

Инвестициялық меншікке әдеттегі шаруашылық қызмет ету барысында сату, өндірісте не тауарды жеткізуде қолдануда, қызмет көрсетуде немесе әкімшілік қызмет мақсатында емес, жалға бергеннен және/немесе оның нарықтық құнын көтергеннен пайда алуға мақсатталған меншікті жатқызады. Инвестициялық меншік жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған шығындарды шегергендегі нақты шығындар бойынша бағаланады.

(ж) Қаржы құралдары

(і) Жіктеу

Бастапқы тану кезінде қаржы активі амортизацияланған құн бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша немесе пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын болып жіктеледі.

Қаржылық актив төменде көрсетілген екі шартқа да сәйкес келгенде және ол Топтың қалауы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген жағдайда ғана, ол амортизациялық құны бойынша бағаланады:

- актив бизнес-модель шеңберінде ұсталады, оның мақсаты шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу болып табылады; және қаржы активінің шарттық талаптарында белгіленген мерзімде негізгі қарыздың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздарды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражаттарының ағындарының пайда болуы көзделген.

Борыштық құрал басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша, егер ол төмендегі екі шартқа да сәйкес келсе және Топтың қалауы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген жағдайда ғана бағаланады:

- актив мақсаты шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алу арқылы да, қаржы активтерін сату арқылы да қол жеткізілетін бизнес-модель шеңберінде ұсталады; және
- қаржы активінің шарттық талаптарында белгіленген мерзімдерде негізгі борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздарды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражатының ағындарының туындауы көзделген.

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша пайда мен залал амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері сияқты пайда немесе залал құрамында танылатын мынадай баптарды қоспағанда, басқа да жиынтық кіріс құрамында танылады:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық табыстар;
- күтілетін кредиттік залалдар және құнсызданудан болған залалдардың қалпына келтірілген сомалары; және
- валюта бағамдарының өзгеруінен пайда немесе залал.

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржы активін тану тоқтатылған кезде бұрын басқа да жиынтық кірістің құрамында танылған жинақталған пайда немесе залал меншікті капитал құрамынан пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі.

Үлестік құралдарға саудаға арналмаған инвестицияларды бастапқы тану кезінде Топ кейіннен күшін жою құқығынсыз басқа да жиынтық кірістің құрамында инвестициялардың әділ құнына кейінгі өзгерістерді ұсыну туралы өз қалауы бойынша шешім қабылдай алады. Бұл әр инвестиция үшін бөлек таңдалады. Мұндай үлестік құралдар бойынша пайда мен залал ешқашан пайда немесе залал құрамына қайта жіктелмейді және пайда немесе залал құрамындағы құнсыздану танылмайды. Дивидендтер инвестицияның бастапқы құнының бір бөлігін қайтаруды білдіретін жағдайларды қоспағанда, пайда немесе залал ретінде танылады және бұл жағдайда дивидендтер басқа да жиынтық кірістің бөлігі ретінде танылады. Инвестициялар шыққан кезде басқа да жиынтық кірістің құрамында танылған жинақталған пайда мен залал бөлінбеген пайда құрамына көшіріледі.

Барлық басқа да қаржылық активтер пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын болып жіктеледі.

Сонымен қатар, бастапқы таныған кезде Топ өз ұйғарымы бойынша ары қарай қайта жіктеу құқығынсыз, амортизациялық құны бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағалау өлшемшарттарына сәйкес келетін қаржылық активті, егер бұл басқа жағдайда туындауы мүмкін есептік сәйкессіздікті жоюға немесе оны айтарлықтай азайтуға мүмкіндік беретін болса, пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктей алады.

Бизнес-модельді бағалау

Топ актив ұсталатын бизнес-модельдің мақсатын қаржы құралдары портфелі деңгейінде бағалайды, өйткені бұл бизнесті басқару тәсілін және ақпараттың басшылыққа қалай ұсынылатындығын жақсы көрсетеді. Топпен келесі ақпарат талданады:

- Портфельді басқару үшін белгіленген саясаттар мен мақсаттар, сонымен қатар көрсетілген саясаттардың іс жүзіндегі әрекеті. Атап айтқанда, басқару стратегиясы шартта көзделген пайыздық кірісті алуға, пайыздық мөлшерлемелердің белгілі бір құрылымын сақтауға, қаржылық активтерді өтеу мерзімдерінің осы активтерді қаржыландыру үшін пайдаланылатын қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімдеріне сәйкестігін қамтамасыз етуге немесе активтерді сату арқылы ақша ағындарын жүзеге асыруға бағытталған ба.
- Портфель нәтижелілігі қалай бағаланады және бұл ақпарат Топ басшылығына қалай хабарланады.
- Бизнес-модельдің (және осы бизнес-модель аясында ұсталатын қаржылық активтері) нәтижелігіне әсер ететін тәуекелдер және бұл тәуекелдерді басқару қалай жүзеге асырылады.
- Портфельді басқаруға жауапты менеджерлерге сыйақы беру қалай жүзеге асырылады (мысалы, осы сыйақы аталған активтердің әділ құнына немесе шартта көзделген активтер бойынша ақша қаражаттары ағынына байланысты бола ма).
- Өткен кезеңдердегі сату жиілігі, көлемі және мерзімі, мұндай сатылымдардың себептері, сондай-ақ болашақ сату деңгейіне қатысты күтулер. Алайда, сату деңгейлері туралы ақпарат оқшауланбайды, бірақ Топтың қаржылық активтерді басқару мақсатына қалай қол жеткізетінін және ақша ағындарының қалай жүзеге асырылатындығын біртұтас талдау шеңберінде қарастырылады.

Сауда жасау үшін ұсталып отырған және басқарылуы мен тиімділігі әділ құн негізінде бағаланатын қаржылық активтер әділ құн бойынша пайда немесе залал арқылы бағаланады, өйткені олар шартта көзделген ақша ағындарын алу мақсатында да, сондай-ақ мұндай ақша ағындарын алу мен қаржылық активтерді сату мақсатын қатар көздеу үшін де ұсталып отырған жоқ.

Шартта көзделген ақша ағындары тек негізгі қарыз бен пайыздарды төлеу болып табылатындығын бағалау

Осы бағалау мақсатында «негізгі сома» - бұл қаржылық активті бастапқы таныған кезде оның әділ құны деп анықталады. «Пайыздар» ақшаның уақытша құны үшін, белгілі бір уақыт кезеңі ішінде өтелмей қалған негізгі сомаға қатысты кредиттік тәуекел үшін және басқа кредит беруге байланысты өзге де негізгі тәуекелдер мен шығындар үшін (мысалы, өтімділік тәуекелі және әкімшілік шығындар), сондай-ақ пайда маржасы үшін өтеу ретінде анықталады.

Шартта қарастырылған ақша ағымы негізгі соманың және негізгі соманың өтелмеген бөлігіндегі пайыздың («SPPI критерийі») ғана төлемі болып табылатындығын бағалаған кезде Топ қаржы құралының шарттағы жағдайларын талдайды. Бұл қаржы активі бойынша Шарттың талаптарында қаржы активі талданатын талапты қанағаттандырмайтындай шартта көзделген ақша ағындарының мерзімдерін немесе сомасын өзгерте алатын қандай да бір шарттың көзделгенін бағалауды қамтиды. Бағалау жүргізген кезде Топ келесілерді назарға алады:

- ақша ағындарының мерзімін немесе мөлшерін өзгерте алатын шартты оқиғалар;
- тұтқа нәтижесі бар жағдайлар (левередж);
- мерзімінен бұрын өтеу және қызмет ету мерзімін пролонгациялау туралы жағдайлар;
- белгілі бір активтерден ақша ағымдары бойынша Топтың талаптарын шектейтін шарттар (мысалға, регресс құқығы жоқ қаржы активтері); және
- ақшаның уақытша құнын өтеудің өзгеруіне әкелетін шарттар – мысалы, мерзімді негізде пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау.

(ii) Кейінгі бағалау

Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	Бұл активтер кейіннен әділ құны бойынша бағаланады. Кез келген пайыздық кірісті немесе дивидендтерді қоса алғанда, пайда мен залалдың нетто-шамалары кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында танылады.
Амортизацияланатын құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	Бұл активтер кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып амортизациялық құны бойынша бағаланады. Амортизациялық құны құнсызданудан болған залал шамасына азайтылады. Пайыздық кіріс, оң және теріс бағамдық айырмашылықтар және құнсыздану сомалары кезең ішіндегі пайда немесе залал ретінде танылады. Тануды тоқтатудан болған өзге пайда немесе залал кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында танылады.
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялық бағалы қағаздар	Бұл активтер кейіннен әділ құны бойынша бағаланады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кіріс, оң және теріс бағамдық айырма және құнсыздану сомасы пайда немесе залал құрамында танылады. Басқа таза табыс пен залал басқа да жиынтық кірістің құрамында танылады. Тану тоқтатылғаннан кейін басқа да жиынтық кірістің құрамында жинақталған пайда немесе залал кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі.

(3) Құнсыздану

Топ амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік залалдар (ККЗ) бойынша бағалау резервін таниды.

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік құралдарға және қаржы активтеріне салынған инвестициялар бойынша құнсызданудан болған залал танылмайды.

Топ күтілетін кредит залалдары бойынша бағалау резервін бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредит залалдарына тең сомада бағалайды, бұған резерв сомасы күтілетін 12 айлық кредиттік залалдарына тең келесі құралдары кірмейді:

- есепті күнгі жағдай бойынша төмен несие тәуекелі бар борыштық инвестициялық бағалы қағаздар; және

- кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өспеген басқа қаржы құралдары.

Топтың пікірінше, егер борыштық бағалы қағаздың кредиттік рейтингісі әлемде жалпы мақұлданған «инвестициялық сапа» рейтингісінің анықтамасына сәйкес келетін болса, онда оның кредиттік тәуекелі төмен болады.

12 айлық күтілетін кредиттік залал – есепті күннен кейін 12 ай ішінде мүмкін болатын қаржы құралы бойынша дефолт оқиғалары салдарынан күтілетін кредиттік залалдың бір бөлігі. 12 айлық ККЗ деп танылған қаржы құралдары «1-кезең» құралдарына жатады.

Бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар қаржы құралы бойынша дефолттың барлық ықтимал оқиғаларының нәтижесінде оның бүкіл күтілетін қолданылу мерзімі ішінде ККЗ ретінде айқындалады. Сатып алынған немесе жасалған кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын, олар бойынша күтілетін кредиттік залал бүкіл мерзім ішінде танылатын қаржы құралдары «2-кезең» (егер қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай артқан болса, бірақ қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылмаса) және «3-кезең» (егер қаржы құралы кредиттік құнсызданған болса) қаржы құралдарына жатады.

Күтілетін кредиттік залалды бағалау (ККЗ)

Күтілетін кредиттік залалдары дефолттың болу ықтималдық деңгейі бойынша теңдестірілген кредиттік залалдарының есептік бағалауы болып табылады. Олар келесідей бағаланады:

- *Есепті күнге кредиттік құнсызданған болып табылмайтын қаржылық активтерге қатысты:* күтілетін барлық ақшалай түсімдердің ағымдағы (дисконтталған) құны ретінде айқындалады - яғни, Топ шарт бойынша алуға тиіс ақша ағындары мен Топтың шын мәнінде алуы күтілетін ақша ағындарының арасындағы айырмашылық.
- *Есепті күнге кредиттік құнсызданған болып табылатын қаржылық активтерге қатысты:* кредиттік залал сомасы активтердің жалпы баланстық құны мен болашақ ақша ағындарының есептік дисконтталған (ағымдағы) құны арасындағы айырмашылық ретінде айқындалады.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалаудағы негізгі бастапқы деректер келесі айнымалылардың уақытша құрылымы болып табылады:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт болған жағдайда залал мөлшері (LGD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында тәуекел сомасы (EAD шамасы).

PD, LGD және EAD көрсеткіштерді анықтау

PD көрсеткіштерін анықтау үшін жеткілікті Тарихи деректердің болмауына байланысты Топ сыртқы көздерден алынған деректерді жеткілікті ұзақ кезеңдегі Standard&Poor's дефолт статистикасын пайдаланады (мысалы, 1981 және 2023 жылдар аралығындағы PD орташа мәндері). PD көрсеткіштері Жаңа Статистикалық зерттеулердің нәтижелері жарияланған кезде қайта есептеледі (әдетте жыл сайын).

Егер контрагенттің кредиттік сапа рейтингі немесе кредиттік тәуекелге ұшыраған позиция өзгерсе, онда бұл тиісті PD көрсеткіштерін бағалаудың өзгеруіне әкеледі. PD көрсеткіштері кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялардың шарттық өтеу мерзімдерін және мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулерді ескере отырып бағаланады.

Топ Moody's агенттігі жариялаған сыртқы ақпарат негізінде қарыздық инвестициялық бағалы қағаздар үшін LGD көрсеткіштерін бағалайды. Бағалау ақшаны қайтару коэффициенттеріне негізделген. Сыртқы көздерден алынған деректер дефолтқа жол берілген мемлекеттік облигациялар бойынша, сондай-ақ корпоративтік облигациялар бойынша қайтару деңгейін көрсетеді.

Дефолт болған жағдайда тәуекел сомасы дефолт басталған күні кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді. Бұл көрсеткішті Топ амортизацияны қоса алғанда, шарт талаптарына сәйкес осы шамадағы күтілетін өзгерістерді ескере отырып, есепті күнге ағымдағы шаманы негізге ала отырып есептейді. Қаржы активі үшін EAD шамасы жалпы баланстық құн болып табылады. Бағалы қағаздар үшін EAD шамасын Топ аквизициялық шығыстарды, есептелген пайыздардың ағымдағы бөлігін және дисконт/сыйлықақыны қоса алғанда, құралдың теңдедегі баланстық құны негізінде есептейді.

Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат күтілетін кредиттік шығындарды бағалау үшін бастапқы ақпарат ретінде пайдаланылатын портфельдердің мысалдары төменде келтірілген.

мың теңге	Кредиттік тәуекелге ұшыраған позиция		Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат	
	31 желтоқсан 2024 жыл	31 желтоқсан 2023 жыл	PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Ақша қаражаттары және оның баламалары	50,070,707	27,404,617		
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	427,722,964	358,523,643	S&P дефолттар статистикасы	Moody's өтемақы статистикасы
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	115,705,453	65,807,992		

Қаржы активтерінің кредиттік сапасы туралы ақпарат тиісті шоғырландырылған қаржылық есептілікті ашуда ұсынылған.

(и) Акционерлік капитал

(i) Қарапайым акциялар

Қарапайым акциялар меншікті капитал ретінде жіктеледі. Қарапайым акцияларды және акцияға опционды тікелей шығаруға байланысты қосымша шығындар меншікті капитал шамасынан салық нәтижесін есепке ала отырып көрсетіледі.

(ii) Дивидендтер

Топтың дивидендтерді жариялау және төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын реттеуге жатады.

Қарапайым акциялар бойынша дивидендтер олардың жариялануына қарай бөлінбеген пайданы пайдалану ретінде шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

(к) Салық салу

Табыс салығының сомасы бір жылдағы ағымдағы салық сомасын және кейінге қалдырылған салық сомасын қамтиды. Табыс салығы басқа да жиынтық кіріс құрамында көрсетілетін операцияларға немесе тиісінше басқа да жиынтық кіріс құрамында немесе тікелей меншікті капитал құрамында көрсетілетін тікелей капитал шоттарында көрсетілетін меншік иелерімен жасалатын операцияларға жататын сомаларды қоспағанда, пайданың немесе залалдың құрамында толық көлемде көрсетіледі.

Ағымдағы салық

Ағымдағы табыс салығы есепті күндегі жағдай бойынша қолданыста болған табыс салығы бойынша мөлшерлемелерді, сондай-ақ алдыңғы есепті жылдардағы табыс салығы сомаларын нақтылау нәтижесінде туындаған міндеттемелер сомасын ескере отырып, есепті кезеңдегі салық салынатын пайданың болжамды мөлшеріне сүйене отырып есептеледі.

Салық салынатын табыс ҚЕХС (IFRS) 4 сәйкес есептелген қаржылық көрсеткіштер негізінде есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық активтер мен міндеттемелердің қаржылық есептілікте көрсету мақсатында айқындалатын баланстық құны мен олардың салық базасы арасында туындайтын уақытша айырмашылықтарға қатысты танылады.

Кейінге қалдырылған салық шамасы келешекте мерзімдік айырмаларды қалпына келтірген кезде, есеп берілетін күндегі жағдай бойынша қолданысқа енгізілген заңдардың мәнісі бойынша негізделе отырып салық мөлшерін бастамаға ала отырып анықталады. Кейінге қалдырылған салықты бағалау Топтың активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын есеп берілетін кезең аяғында өтеуді не төлеуді жоспарлайтын тәсілге тәуелді болатын салық салдарын көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері ағымдағы салық активтерін ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы санақ жүргізуге заңды бекітілген құқығы болса және осы активтер мен міндеттемелер бір салық органы бірдей салық салынатын кәсіпорыннан немесе әртүрлі салық салынатын кәсіпорыннан өндіріп алатын пайдаға салынатын салыққа жатқызылады, бірақ бұл кәсіпорындар ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерін таза негізде немесе осы кәсіпорындардың салық активін іске асыру олардың салық міндеттемесін өтеумен бір уақытта жүргізілетін болса ғана есепке алынады.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері салық салу және бухгалтерлік есеп мақсаттары үшін пайдаланылатын бухгалтерлік есеп әдістеріндегі айырмашылықтарға байланысты туындайды. Салық есебі ҚЕХС (IFRS) 4 негізінде жүргізіледі, ал осы шоғырландырылған қаржылық есептілік ҚЕХС (IFRS) 17 сәйкес дайындалады.

(л) Пайдалануға әлі қабылданбаған жаңа стандарттар мен түсініктемелер

Бірқатар жаңа стандарттар мен стандарттарға түзетулер 2025 жылдың 1 қаңтарынан басталатын немесе осы күннен кейінгі жылдық кезеңдер үшін оларды мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен күшіне енеді. Алайда Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындаған кезде жаңа стандарттарға және өзгертілген стандарттарға мерзімнен бұрын ауысуды жүргізген жоқ.

(і) «Қаржылық есептілікті ұсыну және ақпаратты ашу» (ХЕҚС (IFRS) 18 түзетулері)

(ХЕҚС (IFRS) 18 түзетулері) (ХЕҚС (IAS) 1 түзетулерін) «Қаржылық есептілікті ұсыну» стандартын алмастырады және 2027 жылғы 1 қаңтардан басталатын немесе осы күннен кейінгі жылдық есепті кезеңдерге қолданылады. Жаңа стандарт келесі негізгі жаңа талаптарды енгізеді.

- Ұйымдар пайда мен залал туралы есепте барлық кірістер мен шығыстарды бес санат бойынша жіктеуі тиіс, атап айтқанда: операциялық қызмет, инвестициялық қызмет, қаржылық қызмет, тоқтатылған қызмет және табыс салығы. Ұйымдар сондай-ақ стандартпен анықталған жаңа аралық қорытынды «операциялық пайданы» ұсынуы тиіс.
- Басшылық анықтайтын тиімділік көрсеткіштері (MPM) қаржылық есептіліктегі бірыңғай жалпы ескертпеде ашып көрсетіледі.
- Қаржылық есептілікте ақпаратты Топтастыру бойынша кеңейтілген ұсынымдар берілген.

Сонымен қатар, барлық ұйымдар операциялық қызметтен ақша ағындарын жанама әдіспен көрсету кезінде операциялық пайда бойынша аралық қорытындыны бастапқы нүкте ретінде пайдалануы тиіс.

Топ әлі де жаңа стандарттың әсерін бағалау үдерісінде, атап айтқанда Топтың кірісі немесе шығыны туралы есеп құрылымы, ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп және басшылық анықтаған тиімділік көрсеткіштеріне қатысты талап етілетін қосымша ашулар. Топ сонымен қатар ақпараттың қаржылық есептілікте қалай Топтастырылатынына, оның ішінде қазіргі уақытта «басқалар» деп белгіленген мақалаларға әсерін бағалайды.

(ii) Есептіліктің өзге де стандарттары

Стандарттарға келесі түзетулер мен түсіндірулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде:

- *Айырбастау мүмкіндігінің болмауы (ХЕҚС (IAS) 21-ге түзетулер).*
- *Қаржылық құралдарды жіктеу және бағалау (ҚЕХС (IFRS) 9 және ҚЕХС (IFRS) 7 түзетуге енгізілген өзгерістер).*

4 Сақтандыру тәуекелдерін басқару

Бұл бөлімде сақтандыру тәуекелдері және Топтың тәуекелдерді басқару тәсілі туралы жалпы ақпарат берілген.

(a) Тәуекелді басқару мақсаттары және сақтандыру тәуекелін азайту саясаты

Топтың сақтандыру тәуекелін басқару - бұл қызметтің маңызды аспектісі. Топ сақтандыру тәуекеліне ұшырайды, бұл сақтандыру шарттары бойынша төлемдердің түпкілікті шамасы немесе оларды жүзеге асыру уақыты әртүрлі факторлардың әсерінен – шағымдардың басталу жиілігі, шағымдардың мөлшері, ұзақ реттеу кезеңі бар талаптардың дамуы салдарынан Топ жасаған бағалардан айтарлықтай ерекшеленуі мүмкін. Топ сақтандырудың әртүрлі түрлері арасындағы әртараптандыру, бизнес түрлері бойынша сақтандыру портфелі бойынша шығындарды бақылау үшін андеррайтинг рәсімдерін қолдану, сондай-ақ өз ұстауында белгіленген тәуекел көлемінен асатын мөлшерде шығындардың туындау тәуекелін азайту үшін қайта сақтандыруды пайдалану арқылы сақтандыру тәуекелін бақылауды жүзеге асырады.

(б) Сақтандыру шарттарының талаптары мен ережелері және жабылатын тәуекелдердің сипаты

Төменде сақтандыру шарттарына байланысты туындайтын болашақ ақша ағындарының сомасына, мерзімдеріне және белгісіздігіне айтарлықтай әсер ететін сақтандыру шарттарының талаптары мен ережелері келтірілген. Сонымен қатар, Топтың негізгі өнімдерін бағалау және Топтың осы өнімдермен байланысты тәуекелдерді басқару тәсілдері келтірілген.

(i) Жалпы сақтандыру шарттары - Мүлік

Өнімнің ерекшеліктері

Мүлікті сақтандыру (қандай да бір шектеулермен немесе қамтуды кеңейтумен) сақтанушының оның материалдық меншігіне келтірілген залалдан немесе залалдан және осы залалдан туындаған қызметті тоқтата тұрудан қорғайды.

Ғимараттарға немесе олардың ішіндегі мүлікке зиян келтіру туралы шағымның себебі болып табылатын жағдай әдетте күтпеген жерден болады (мысалы, өрт немесе тонау сияқты) және оның себебі оңай анықталады. Осылайша, талап уақтылы қойылады және кідіріссіз шешілуі мүмкін. Сондықтан мүлікті сақтандыру ұзақ мерзімді жауапкершілікпен салыстырғанда қысқа мерзімді жауапкершілік ретінде жіктеледі, бұл жағдайда шағымның түпкілікті құнын анықтау ұзаққа созылады.

Тәуекелдерді басқару

Осы өніммен байланысты негізгі тәуекелдер сақтандыру қызметінің, бәсекелестіктің және сақтандыру өтемақыларын төлеудің тәуекелдері болып табылады. Сақтандыру қызметінің тәуекелі - Топ әр түрлі сақтандырылатын мүлікке сәйкес келетін сақтандыру сыйлықақыларын есептемейді. Үй мүлкін сақтандыруға қатысты ұқсас тәуекел профилі бар мүліктің көп мөлшері күтіледі. Алайда, бұл коммерциялық қызметке тән емес. Коммерциялық мүліктің көп бөлігі үшін ұсыныстар орналасқан жердің, Қызмет түрінің және жергілікті қауіпсіздік шараларының бірегей комбинациясынан тұрады. Осы сақтандыру шарттары бойынша тәуекелге сәйкес сақтандыру сыйлықақысын есептеу субъективті, сондықтан қауіпті болып саналады.

Топ өз қызметін бәсекелестік жағдайында жүзеге асырады, сондықтан сақтандыру шарттары бойынша сыйлықақыларды шығынға ұшыраудың өзіндік тәжірибесі негізінде емес, бәсекелестердің баға белгілеу стратегияларын ескере отырып белгілеу тәуекеліне ұшырайды.

Мүліктің түрлері сақтанушының жалған немесе жарамсыз шағымдар жасау немесе шығынға ұшырағаннан кейін мәлімделген соманы асыра пайдалану қаупіне ұшырайды. Бұл экономикалық жағдайлардың неліктен жылжымайтын мүлік портфелінің кірістілігімен байланысты екенін түсіндіреді. Сақтандыру тәуекелі негізінен ақылға қонымды баға белгілеу, халықаралық стандарттарға сәйкес мүлікті тәуелсіз бағалау, өнім дизайны, тәуекелді таңдау және қайта сақтандыру арқылы басқарылады. Демек, Топ мониторинг жүргізеді және өз қызметін жүзеге асыратын жалпы экономикалық және коммерциялық жағдайлардағы өзгерістерге жауап береді.

Сақтандыру үдерісінің бір бөлігі ретінде тәуекел концентрациясы Топтың міндеттемелеріне айтарлықтай әсер етуі мүмкін белгілі бір жағдай немесе бірқатар жағдайлар болған кезде пайда болуы мүмкін. Мұндай шоғырланулар бір сақтандыру шартына немесе байланысты сақтандыру шарттарының аз санына байланысты туындауы мүмкін және Елеулі міндеттемелер туындауы мүмкін мән-жайларға жатады.

(ii) Сақтандыру шарттары – Жұмыс берушінің жауапкершілігі

Өнімнің ерекшеліктері

Қызметкерді жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандырудың мақсаты сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру арқылы еңбек (қызметтік) міндеттерін атқару кезінде өмірі мен денсаулығына зиян келтірілген қызметкерлердің мүліктік мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету болып табылады.

Осы өнім бойынша табыс сақтандыру бойынша келіп түскен сақтандыру сыйлықақылары есебінен Топтың шығындарды реттеуге, сондай-ақ агенттік сыйақыны төлеуге жұмсаған талаптары мен шығыстарын жабуға төленген сомалар шегеріле отырып қалыптастырылады. Қайтыс болған немесе денсаулығына зиян келтірілген жағдайда қызметкерге төленуге жататын сома Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасымен регламенттеледі. Тұтастай алғанда, мұндай шарттар бойынша сақтандырушының жауапкершілігі ұзақ аяқталу кезеңі бар жауапкершілік ретінде қарастырылады, өйткені ол талаптарды аяқтау және реттеу үшін салыстырмалы түрде ұзақ уақытты қамтиды.

Тәуекелдерді басқару

Осы өніммен байланысты негізгі тәуекелдер сақтандыру қызметінің тәуекелдері болып табылады, мысалы, ықтимал шығындардың ықтималдық сипаты, сақтандыру міндеттемелерінің сомасы мен уақытының белгісіздігі, қолданыстағы заңнаманың өзгеруі және сақтандыру қызметіне Тән басқа да тәуекелдер. Мәлімделген залалдардың бағалау мөлшері мынадай ақпарат негізінде есептеледі:

- қызметкердің еңбекке жарамсыздығынан тұрақты түрде айырылған жағдайда:
 - өтеуге орташа айлық жалақының (табыстың) шамасы;
 - төлем кезеңі – медициналық сараптама комиссиясы белгілеген еңбекке жарамсыздық кезеңі (ол өмір бойы еңбекке жарамсыздық бойынша жәрдемақы болған жағдайда бірнеше жыл болуы мүмкін);
 - еңбекке қабілеттілігінен айырылған жағдайда тағайындалған әлеуметтік төлемнің мөлшері;
 - жазатайым оқиға кезінде қызметкердің кінәсінің дәрежесі.
- қайтыс болған жағдайда:
 - жерлеу шығындары;
 - Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес залал үшін өтем алуға құқығы бар адамдардың саны;

- Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес залал үшін өтем алуға құқығы бар адамдардың жасы;
- өтеуге орташа айлық жалақының (табыстың) шамасы;
- сақтандыру төлемдерінің мерзімі.

Сақтандыру тәуекелі негізінен қолайлы баға, өнім дизайны, андеррайтинг және төлемдерді басқару арқылы басқарылады. Демек, Топ мониторинг жүргізеді және өз қызметін жүзеге асыратын жалпы экономикалық және коммерциялық жағдайлардағы өзгерістерге жауап береді.

(iii) Сақтандыру шарттары – өмірді сақтандыру

Өнімнің ерекшеліктері

Өмірді сақтандырудың мақсаты Сақтандырылған тұлғаның өліммен байланысты мүліктік мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету болып табылады. Осы өнім бойынша табыс сақтандыру бойынша келіп түскен сақтандыру сыйлықақылары есебінен Топтың шығындарды реттеуге, сондай-ақ агенттік сыйақыны төлеуге жұмсаған талаптары мен шығыстарын жабуға төленген сомалар шегеріле отырып қалыптастырылады. Қайтыс болған жағдайда сақтанушыға төленетін сома тіркелген болып табылады.

Сақтандыру жағдайы-жазатайым оқиғадан қайтыс болуды қоспағанда, кез келген себеппен өлім. Сақтандырушы жауап бермейтін сақтандыру оқиғаларынан бірқатар ерекшеліктер бар. Мысалы, егер сақтандыру жағдайы ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивті ластанудың, соғыс қимылдарының, сақтандырылушыларға өз денсаулығына қасақана (әдейі) зиян келтірудің, эпидемияның, оның ішінде COVID-19 коронавирустық инфекциясын тудырған аурудың және басқалардың әсерінен сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңінде тікелей немесе жанама түрде орын алса, сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

Тәуекелдерді басқару

Осы өніммен байланысты негізгі тәуекелдер сақтандыру қызметі мен бәсекелестік тәуекелдері болып табылады. Сақтандыру қызметінің тәуекелі – дұрыс емес тарифтік мөлшерлемелерді пайдалану (төмендетілген тарифтер шығындарға әкелуі мүмкін, асыра бағаланған тарифтер бизнесті жоғалтуға әкелуі мүмкін) және селекцияға қарсы мүмкіндік. Бұл тәуекелдерді болдырмау үшін Топ әлеуетті клиенттерді өлім-жітім көрсеткіштеріне қатысты біртектілікке бөледі және осы бөлімге сәйкес шешім қабылдайды. Өлім деңгейі шарт түріне сәйкес ел мен сала бойынша статистикалық деректерге негізделген. Тарифтерді айқындау және сақтандыруға қабылдау туралы шешім қабылдау кезінде мынадай факторлар ескеріледі: сақтандырылушының қызмет түрі, жасы, қауіпті хоббиі, шарт жасасқанға дейін жарақаттардың болуы, көліктің болуы, ЖҚЕ бұзу саны және т.б. Мұндай ақпаратты талдау жарақат алу қаупі жоғары адамдарды жоюға мүмкіндік береді.

Топ өз қызметін бәсекелестік жағдайында жүзеге асырады, сондықтан сақтандыру шарттары бойынша сыйлықақыларды шығынға ұшыраудың өзіндік тәжірибесі негізінде емес, бәсекелестердің баға белгілеу стратегияларын ескере отырып белгілеу тәуекеліне ұшырайды.

(iv) Сақтандыру шарттары – зиян келтіргені үшін азаматтық жауапкершілік

Өнімнің ерекшеліктері

Топ Қазақстан Республикасында сақтандырудың міндетті және ерікті түрі бойынша зиян келтіргені үшін азаматтық жауапкершілікті сақтандыруды жүзеге асырады. Осы сақтандыру шарттарына сәйкес сақтанушылар үшінші тұлғалардың дене жарақаты, өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиян үшін төленген кез келген ақшалай өтемақылар үшін өтемақы алады. Жалпы алғанда, зиян келтіргені үшін жауапкершілік ұзақ аяқталу кезеңі бар жауапкершілік ретінде қарастырылады, өйткені ол жазатайым оқиға болған белгілі бір жылдың талаптарын аяқтау және шешу үшін салыстырмалы түрде ұзақ уақытты қамтиды.

Тәуекелдерді басқару

Осы өніммен байланысты негізгі тәуекелдер сақтандыру қызметінің, бәсекелестіктің және сақтандыру өтемақыларын төлеудің тәуекелдері болып табылады. Осы сақтандыру шарттары бойынша тәуекелге сәйкес сақтандыру сыйлықақысын есептеу субъективті, сондықтан қауіпті болып саналады. Сақтандыру тәуекелі негізінен ақылға қонымды баға белгілеу, өнімді жобалау, тәуекелді таңдау, сәйкес инвестициялық стратегия, рейтинг және қайта сақтандыру арқылы басқарылады. Осылайша, Топ мониторингті жүзеге асырады және өз қызметін жүзеге асыратын жалпы экономикалық және коммерциялық жағдайлардағы өзгерістерге жауап береді.

(v) Сақтандыру шарттары – Жазатайым оқиғадан сақтандыру

Өнімнің ерекшеліктері

Жазатайым оқиғадан сақтандырудың мақсаты жазатайым оқиғалардың басталуына және өмірмен денсаулыққа зиян келтіруге байланысты сақтанушылардың мүлкітік мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету болып табылады. Осы өнім бойынша кіріс талаптарды жабуға төленген сомаларды және Топ шеккен шығыстарды шегергендегі сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша сыйлықақылардан түседі. Қайтыс болған, мүгедектігі анықталған немесе денсаулығына зиян келтірілген жағдайда сақтанушыға төленуге тиісті сома тіркелген болып табылады.

Сақтандыру жағдайлары бірінші, екінші, үшінші компанияның мүгедектігі және жазатайым оқиға салдарынан қайтыс болу болып табылады. Сақтандырушы жауап бермейтін сақтандыру жағдайларынан бірқатар ерекшеліктер бар, мұндай бірқатар ерекшеліктерде мүгедектік немесе кез келген аурудан, соның ішінде кәсіптік аурудан қайтыс болу.

Тәуекелдерді басқару

Осы өніммен байланысты негізгі тәуекелдер сақтандыру қызметі мен бәсекелестік тәуекелдері болып табылады.

Сақтандыру қызметінің тәуекелі – дұрыс емес тарифтік мөлшерлемелерді пайдалану (төмендетілген тарифтер шығындарға әкелуі мүмкін, асыра бағаланған тарифтер бизнесті жоғалтуға әкелуі мүмкін) және селекцияға қарсы мүмкіндік. Болдырмау үшін бұл тәуекелдер Топ әлеуетті клиенттерді өлім-жітімге (жазатайым оқиғаға) қатысты біртекті Топтарға бөледі және осы бөлімге сәйкес шешімдер қабылдайды. Тарифтерді айқындау және сақтандыруға қабылдау туралы шешім қабылдау кезінде мынадай факторлар ескеріледі: сақтандырылушының қызмет түрі, жасы, қауіпті хоббиі, шарт жасасқанға дейін жарақаттардың болуы, көліктің болуы, ЖҚЕ бұзу саны және т.б. Мұндай ақпаратты талдау жоғары жарақатқа ұшыраған адамдарды жоюға мүмкіндік береді.

Топ өз қызметін бәсекелестік жағдайында жүзеге асырады, сондықтан сақтандыру шарттары бойынша сыйлықақыларды шығынға ұшыраудың өзіндік тәжірибесі негізінде емес, бәсекелестердің баға белгілеу стратегияларын ескере отырып белгілеу тәуекеліне ұшырайды.

Сақтандыру тәуекелін басқару негізінен баға белгілеу, өнім дизайны, андеррайтинг және төлемдерді басқару арқылы жүзеге асырылады. Демек, Топ мониторинг жүргізеді және өз қызметін жүзеге асыратын жалпы экономикалық және коммерциялық жағдайлардағы өзгерістерге жауап береді.

(vi) Сақтандыру шарттары – зейнетақы аннуитеті

Өнімнің ерекшеліктері

Сақтанушы (зейнетақы төлемдерін алушы) Топқа зейнетақы жинақтарының сомасын аударатын сақтандыру шарты. Сақтандыру компаниясы Сақтанушының (зейнетақы төлемдерін алушының) және (немесе) сақтандырылушылардың пайдасына мерзімді (ай сайынғы негізде) төлемдерді өмір бойы немесе белгілі бір уақыт кезеңі ішінде жүзеге асыруға міндеттенеді.

Зейнетақы аннуитеті ұзақ мерзімді өнім болып табылатындығына байланысты Топ сақтандыру тарифін есептеген кездегіден жоғары кірістілігі бар бағалы қағаздарға біржолғы алынған сыйлықақыны орналастыру есебінен табыс қалыптастырады және төлемдер аннуитеттің қолданылу мерзімі ішінде ай сайын жүзеге асырылады. Сонымен қатар, аннуитант (төлем алушы) қайтыс болған жағдайда, зейнетақы жинақтарының қалдығы (қалыптастырылған резерв) кепілдік берілген төлемдерді қоспағанда, Топтың кірісіне өтеді, олар болған кезде Топ кепілдік берілген төлемдер мерзімінің соңына дейін резерв қалыптастырады және одан әрі аннуитанттың мұрагерлеріне төлемдер жасайды, ал қалған резерв Топтың кірісіне өтеді.

Зейнетақы аннуитеті шартының түрлері:

- кепілдендірілген төлем мерзімі жоқ өмір бойы:
 - төлемдер ай сайын сақтанушының өмірі бойы жүзеге асырылады;
 - сақтанушы қайтыс болған жағдайда төлемдер мұрагерлердің болуына немесе жинақ сомасының қалдығына қарамастан тоқтатылады;
- кепілдендірілген төлем мерзімі бар өмір бойы:
 - төлемдер ай сайын сақтанушының өмірі бойы жүзеге асырылады;
 - зейнетақы аннуитеті шартында көрсетілген тұлға сақтандырушы қайтыс болған жағдайда, егер сақтандырушы кепілдендірілген сақтандыру төлемдерін толық көлемде алмаған болса немесе өмір сүрген кезінде оларды мүлдем алмаған болса, аталған төлемдердің төленбеген бөлігін алады.

Зейнетақы аннуитеті шарты «Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» заң шеңберінде жасалады. Шарттың үлгілік нысаны «зейнетақы аннуитетінің үлгілік шартын бекіту, зейнетақы аннуитеті шарты бойынша сақтандыру ұйымынан сақтандыру сыйлықақысын және сақтандыру төлемін есептеу әдістемесін, жасалатын зейнетақы аннуитеті шарттары бойынша істі жүргізуге сақтандыру ұйымының шығыстарының жол берілетін деңгейін, сондай-ақ сақтандыру аннуитетінің индекстеу мөлшерлемесін белгілеу туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2015 жылғы 20 қазандағы № 194 қаулысымен белгіленген төлемдер».

Тәуекелдерді басқару

Негізгі тәуекелдер өлім кестелерінің өзгеруінен туындайды. Өлім-жітім коэффициенттері уәкілетті орган бекіткен өлім-жітім кестелеріне негізделген. Егер өлім мен түрдің ықтималдығы азаятын/көбейетін болса, онда бұл аннуитеттік сақтандыру шарты бойынша міндеттемелердің ұлғаюына/азаюына әкелуі мүмкін.

Пайыздық мөлшерлемелерді бағалау нарықтық мөлшерлемелер негізінде анықталады және осылайша нарықтық мөлшерлемелердегі өзгерістер резервтер мөлшеріне әсер етеді. Топ осы тәуекелді аннуитет шарттары бойынша алынған сыйлықақыны шарт бойынша төлемдерді индекстеу мөлшерлемелерінен жоғары сыйақы мөлшерлемелері бар мемлекеттік бағалы қағаздарға орналастыру арқылы басқарады.

Сондай-ақ, Топ тұрақты мониторинг жүргізеді және өз қызметін жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының заңнамасындағы, жалпы экономикалық және коммерциялық шарттардағы өзгерістерге ден қояды және қажет болған жағдайда аннуитет шарттары бойынша сақтандыру сыйлықақысын есептеу үшін пайдаланылатын көрсеткіштерге түзетулер енгізеді.

(в) Сақтандыру тәуекелдерін шоғырландыру

Топ кездесетін сақтандыру тәуекелінің негізгі аспектісі белгілі бір оқиға немесе бірқатар оқиғалар Топтың міндеттемелеріне айтарлықтай әсер етуі мүмкін жағдайда болуы мүмкін сақтандыру тәуекелінің шоғырлану дәрежесі. Мұндай шоғырлану Бір сақтандыру шартына немесе байланысты шарттардың аз санына қатысты туындауы мүмкін және елеулі міндеттемелер туындауы мүмкін жағдайлармен байланысты болуы мүмкін. Сақтандыру тәуекелін шоғырландырудың маңызды аспектісі - бұл бірқатар жеке сақтандыру кластары немесе келісімшарттар сериясы ішінде тәуекелдердің жинақталуы нәтижесінде пайда болуы мүмкін.

Тәуекелдердің шоғырлануы сирек кездесетін, бірақ табиғи апаттар сияқты ауырлығы жоғары оқиғалардың нәтижесінде де, сақтандыру қызметі белгілі бір географиялық орналасу немесе демографиялық тенденциялар сияқты белгілі бір Топқа қарай ауытқитын жағдайларда да туындауы мүмкін.

Топ осы тәуекелдерді басқару үшін қолданатын негізгі әдістер екі жақты. Біріншіден, тәуекелдерді басқару сақтандыру қызметін тиісті жүргізу арқылы жүзеге асырылады. Егер күтілетін пайда қабылданатын тәуекелдерге пропорционалды болмаса, сақтандырушыларға сақтандыру шарттарын жасасуға рұқсат етілмейді. Екіншіден, тәуекелді басқару қайта сақтандыруды пайдалану арқылы жүзеге асырылады. Топ өз міндеттемелерінің әртүрлі сыныптары мен мүлікті сақтандыру бойынша қайта сақтандыру бойынша қамтуды сатып алады. Топ қайта сақтандыру бағдарламасына байланысты шығындар мен пайданы үнемі бағалайды.

(г) Жалпы жиынтық тәуекелге ұшырау

Топ тәуекел концентрациясына қатысты қабылдауға дайын жалпы тәуекелді анықтайды. Ол тәуекелді бағалау кезінде де, Ай сайынғы негізде де Топтың негізгі жиынтық тәуекелдерін көрсететін есептерді зерттеу арқылы осы әсердің мониторингін жүргізеді. Топ қайта сақтандыру бағдарламаларының тиімділігін және Топтың таза тәуекелге ұшырауын бағалау мақсатында бірқатар модельдеу құралдарын пайдаланады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топта 1,216,201 қолданыстағы сақтандыру шарттары болды (2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 1,576,783 сақтандыру шарттары).

(i) Қызметтің әртүрлі бағыттарының тәуекелге ұшырауы

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша анықталған тәуекелдердің негізгі шоғырлануы келесідей:

мың теңге Сақтандыру түрі	Сақтандырудың жалпы сомасы	Қайта сақтандыру сомасы	Жеке ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Меншік – ерікті	7,145,749,083	(2,327,851,171)	4,817,897,912
Жұмыс берушінің жауапкершілігі – міндетті	2,442,663,805	-	2,442,663,805
Көлікті сақтандыру – ерікті	1,057,887,433	-	1,057,887,433
Азаматтық жауапкершілік – ерікті	812,691,118	(125,521,787)	687,169,331
Жазатайым оқиғалардан сақтандыру – ерікті	307,937,389	-	307,937,389
Жүктер – ерікті	291,996,653	(163,763,664)	128,232,989
Автокөлік құралдары иелерінің азаматтық жауапкершілігі – ерікті	98,636,885	-	98,636,885
Медициналық сақтандыру – ерікті	89,664,069	-	89,664,069
Өмірді сақтандыру – ерікті	65,407,673	-	65,407,673
Су көлігі иелерінің азаматтық жауапкершілігі – ерікті	1,360,058,934	(1,319,607,144)	40,451,790
Өуе көлігі иелерінің жауапкершілігі – ерікті	621,389,145	(583,442,875)	37,946,270
Су көлігі ерікті – ерікті	11,993,165	-	11,993,165
Өуе көлігі ерікті – ерікті	82,147,699	(58,227,916)	23,919,783
Басқа ерікті сақтандыру	399,981,809	(9,351,776)	390,630,033
Тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық жауапкершілігі – міндетті	3,907,866,372	-	3,907,866,372
Басқа міндетті сақтандыру	143,406,470	-	143,406,470
Барлығы	18,839,477,702	(4,587,766,333)	14,251,711,369

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша анықталған тәуекелдердің негізгі шоғырлануы келесідей:

мың теңге Сақтандыру түрі	Сақтандырудың жалпы сомасы	Қайта сақтандыру сомасы	Жеке ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Меншік – ерікті	4,731,655,807	(919,642,688)	3,812,013,119
Жұмыс берушінің жауапкершілігі – міндетті	1,923,967,027	-	1,923,967,027
Көлікті сақтандыру – ерікті	870,193,389	-	870,193,389
Азаматтық жауапкершілік – ерікті	654,403,826	(98,817,786)	555,586,040
Жазатайым оқиғалардан сақтандыру – ерікті	354,712,301	-	354,712,301
Жүктер – ерікті	127,576,574	(2,400,000)	125,176,574
Автокөлік құралдары иелерінің азаматтық жауапкершілігі – ерікті	73,899,635	-	73,899,635
Медициналық сақтандыру – ерікті	88,226,852	-	88,226,852
Өмірді сақтандыру – ерікті	47,183,810	-	47,183,810
Су көлігі иелерінің азаматтық жауапкершілігі – ерікті	1,150,463,000	(1,083,322,500)	67,140,500
Әуе көлігі иелерінің жауапкершілігі – ерікті	86,000	-	86,000
Су көлігі ерікті – ерікті	8,526,737	-	8,526,737
Әуе көлігі ерікті – ерікті	19,682,182	-	19,682,182
Басқа ерікті сақтандыру	212,223,992	-	212,223,992
Тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық жауапкершілігі – міндетті	4,163,914,527	-	4,163,914,527
Басқа міндетті сақтандыру	241,459,113	-	241,459,113
Барлығы	14,668,174,772	(2,104,182,974)	12,563,991,798

(ii) Елдер бөлінісінде тәуекелдердің ықпалына ұшырау

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша топ Қазақстан Республикасынан басқа келесі елдерде тәуекелдерге тап болады:

мың теңге Ел	Сақтандырудың жалпы сомасы	Қайта сақтандыру сомасы	Жеке ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Америка Құрама Штаттары	415,314,150	-	415,314,150
Ұлыбритания	221,064,903	-	221,064,903
Словения	169,363,376	-	169,363,376
Үндістан	96,008,910	-	96,008,910
Сингапур	88,187,422	-	88,187,422
Тайвань	79,513,376	-	79,513,376
Түркия	63,528,035	-	63,528,035
Бермуд аралдары	51,398,020	-	51,398,020
Швейцария	39,459,657	-	39,459,657
Өзбекстан	18,978,496	-	18,978,496
Ресей Федерациясы	8,557,409	-	8,557,409
Қытай	8,101,626	-	8,101,626
Өзге елдер	521,262,738	(87,524,037)	433,738,701
Тәуекелге жалпы бейімділік (Қазақстан Республикасын қоспағанда)	1,780,738,118	(87,524,037)	1,693,214,081
Қазақстан	17,058,739,584	(4,500,242,296)	12,558,497,288
Барлығы	18,839,477,702	(4,587,766,333)	14,251,711,369

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша топ Қазақстан Республикасынан басқа келесі елдерде тәуекелдерге тап болады:

мың теңге Ел	Сақтандырудың жалпы сомасы	Қайта сақтандыру сомасы	Жеке ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Америка Құрама Штаттары	399,786,136	-	399,786,136
Ұлыбритания	291,312,327	-	291,312,327
Словения	120,078,008	-	120,078,008
Үндістан	144,499,560	-	144,499,560
Сингапур	97,486,119	-	97,486,119
Тайвань	91,553,099	-	91,553,099
Түркия	24,644,614	-	24,644,614
Бермуд аралдары	60,530,854	-	60,530,854
Швейцария	32,763,693	-	32,763,693
Өзбекстан	6,128,669	-	6,128,669
Ресей Федерациясы	15,678,263	-	15,678,263
Қытай	4,843,628	-	4,843,628
Өзге елдер	444,389,026	(12,282,993)	432,106,033
Тәуекелге жалпы бейімділік (Қазақстан Республикасын қоспағанда)	1,733,693,996	(12,282,993)	1,721,411,003
Қазақстан	12,934,480,776	(2,091,899,981)	10,842,580,795
Барлығы	14,668,174,772	(2,104,182,974)	12,563,991,798

(iii) Апатты оқиғалар қауіпіне ұшырау

Топтың елеулі шығындарының ең үлкен ықтималдығы, мысалы, Алматыдағы жер сілкінісі салдарынан болған залал сияқты апатты оқиғалардың нәтижесінде туындайды. Топта табиғи апаттарды модельдеу әдістері мен максималды ықтимал зақымдануды (МЫЗ) модельдеуге ықпал ететін бағдарламалық жасақтама жоқ. Алайда, Топ өз шығындарын бағалады, оның пікірінше, Алматыда орналасқан мүлікті сақтандырудың қолданыстағы шарттары бойынша жалпы жауапкершіліктің 10%-дан аспайтын болады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша анықталған тәуекелдердің негізгі шоғырлануы келесідей:

мың теңге	Сақтандырудың жалпы сомасы	Модельденген МЫЗ (қайта сақтандыруға дейін)	Жеке ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Апатты оқиғалар			
Рихтер шкаласы бойынша магнитудасы 7 балдан асатын Алматыдағы жер сілкінісі	185,001,827	18,500,183	8,003,000

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша анықталған тәуекелдердің негізгі шоғырлануы келесідей:

мың теңге	Сақтандырудың жалпы сомасы	Модельденген МЫЗ (қайта сақтандыруға дейін)	Жеке ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Апатты оқиғалар			
Рихтер шкаласы бойынша магнитудасы 7 балдан асатын Алматыдағы жер сілкінісі	236,216,486	23,621,648	10,218,724

(iv) Сезімталдылықты талдау

Келесі кестеде есепті күні мүмкін болатын андеррайтинг тәуекелінің айнымалыларында өзгерістер болған жағдайда пайда немесе шығын мен меншікті капиталдың қалай өскенін/(азайғанын) талдау берілген. Талдау қайта сақтандыру нәтижесінде тәуекелдің төмендеуіне дейін де, одан кейін де сезімталдықты көрсетеді және барлық басқа айнымалылар өзгеріссіз қалады деген болжамға негізделген.

мың теңге	2024 ж.		2023 ж.	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
Өмірді сақтандыру, өмірді жинақтаушы сақтандыру және аннуитет шарттары				
Өлім коэффициенттері (10%-ға өсім)	3,142	(4,592)	719	(4,315)
Өлім деңгейі (10%-ға төмендеу)	(5,062)	3,101	(284)	(562)
Шығындар (5%-ға өсу)	(1,742)	(777)	(1,604)	(885)
Шығындар (5%-ға өсу)	1,742	777	1,604	885
2024 ж. мың теңге	Пайда немесе залал		Меншікті капитал	
	Жалпы сома	Нетто-шамасы	Жалпы сома	Нетто-шамасы
Өмірді сақтандырудан бөлек сақтандыру				
Соңғы талаптар (5%-ға өсу)	(2,514,627)	(2,341,740)	(2,514,648)	(2,341,761)
Соңғы талаптар (5%-ға төмендеу)	2,514,627	2,341,740	2,514,648	2,341,761

2023 ж. мың теңге	Пайда немесе залал		Меншікті капитал	
	Жалпы сома	Нетто- шамасы	Жалпы сома	Нетто- шамасы
Өмірді сақтандырудан бөлек сақтандыру				
Соңғы талаптар (5%-ға өсу)	(1,870,429)	(1,863,497)	(1,870,338)	(1,863,406)
Соңғы талаптар (5%-ға төмендеу)	1,870,429	1,863,497	1,870,338	1,863,406

Андеррайтерлік тәуекел айнымалыларындағы өзгерістер негізінен пайдаға немесе шығынға және меншікті капиталға келесідей әсер етеді. Пайдаға немесе шығынға және меншікті капиталға әсері тиісті табыс салығын шегергенде ұсынылады.

а) Пайда немесе шығын:

- Шығындар компоненттерімен байланысты міндеттерді орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруі.
- Пайда немесе залал құрамында сақтандыру бойынша қаржылық кірістер немесе шығыстар ретінде танылатын міндеттемелерді орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруі.

б) Меншікті капитал:

- Басқа да жиынтық кірісте сақтандыру бойынша қаржылық кірістер немесе шығыстар ретінде танылатын міндеттемелерді орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруі.
- (а) тармағына сәйкес пайдаға немесе шығынға әсері.

(д) Залалдар тарихы

Бұдан әрі келтірілген кесте өмірді жинақтаушы сақтандыру мен аннуитет шарттарын қоспағанда, жиынтық төлемдерді (брутто) бағалау уақытының өзгеруін көрсетеді. Әрбір кестеде Топтың әрбір шығын жылы үшін жалпы төлемдерін бағалау уақытының өзгеруі көрсетілген, сонымен қатар ол қаржылық жағдай туралы есепке енгізілген сомамен жиынтық төлемдерді салыстыруды ұсынады. Қалдықтар есепті күнге қолданыстағы айырбас бағамы бойынша қайта есептелді.

Шығынның дамуын талдау (жалпы) - барлығы

мың теңге	Залал жылы								
	2017 ж.	2018 ж.	2019 ж.	2020 ж.	2021 ж.	2022 ж.	2023 ж.	2024 ж.	Жиыны
Жинақталған шығынды бағалау									
Жыл соңындағы залал	31,365,755	34,499,203	37,238,926	40,994,585	84,139,607	86,665,340	116,257,242	115,145,580	115,145,580
– бір жылдан кейін	39,127,306	33,737,387	34,898,874	29,307,000	84,493,434	86,487,457	121,852,431	-	121,852,431
– екі жылдан кейін	38,065,802	34,870,732	28,809,733	27,240,470	87,040,929	88,312,642	-	-	88,312,642
– үш жылдан кейін	38,251,901	32,188,600	28,188,017	25,732,899	94,842,655	-	-	-	94,842,655
– төрт жылдан кейін	37,348,153	32,214,756	28,244,390	25,559,464	-	-	-	-	25,559,464
– бес жылдан кейін	37,030,806	31,866,268	28,656,657	-	-	-	-	-	28,656,657
– алты жылдан кейін	37,432,453	32,220,430	-	-	-	-	-	-	32,220,430
– жеті жылдан кейін	37,588,132	-	-	-	-	-	-	-	37,588,132
2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жиынтық залалды бағалау	37,588,132	32,220,430	28,656,657	25,559,464	94,842,655	88,312,642	121,852,431	115,145,580	544,177,991
Көрсетілген күнге жинақталған төлемдер	(36,724,497)	(30,260,640)	(26,617,585)	(21,565,671)	(71,689,655)	(63,941,185)	(61,588,026)	(33,128,845)	(345,516,104)
2017 жылға дейін болған сақтандыру жағдайлары бойынша төленбеген шығындар бойынша міндеттемелердің жиыны									1,718,397
Дисконттаудың әсері									(6,870,090)
Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету									6,958,957
2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша туындаған талаптар бойынша міндеттемелердің жалпы сомасы									200,469,151

Негізгі шетел валюталарына қатысты қазақстандық теңгенің Елеулі құнсыздануы(1(б)-ескертпе) 2024 жылға дейін болған оқиғаларға қатысты төленбеген сақтандыру талаптарының баланстық құнының ұлғаюына әкелді.

5 Сақтандыру шарттары бойынша түсім

2024 ж. мың тенге	Өмірді сақтандыру	Өмірді жинақтаушы сақтандыру	Аннуитет шарттары	Өмірді сақтандырудан бөлек сақтандыру	Жиыны
СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар					
Сақтандыру өтемінің қалған бөлігіне қатысты міндеттемелердің өзгеруіне қатысты сомалар					
– Көрсетілген қызметтерге қатысты танылған ШКҚМ	518,836	132,601	2,665,877	13,035,028	16,352,342
– Өткен тәуекелдерге қатысты қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетуді өзгерту	143,447	30,241	27,581	3,065,736	3,267,005
Сақтандыру қызметтері бойынша күтілетін туындаған талаптар және өзге де шығыстар	554,821	269,164	1,044,097	14,324,123	16,192,205
– Өзге	(6,410)	(2,054)	20,493	(18,062)	(6,033)
Аквизициялық ақша ағындарын өтеу	5,136,883	46,274	1,352,357	30,647,694	37,183,208
	6,347,577	476,226	5,110,405	61,054,519	72,988,727
СБНТ қолдану арқылы бағаланатын шарттар	-	-	-	143,686,176	143,686,176
Сақтандыру шарттары бойынша түсімдердің жиыны (17(а)-ескертпені қараңыз)	6,347,577	476,226	5,110,405	204,740,695	216,674,903
2023 ж. мың тенге	Өмірді сақтандыру	Өмірді жинақтаушы сақтандыру	Аннуитет шарттары	Өмірді сақтандырудан бөлек сақтандыру	Жиыны
СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар					
Сақтандыру өтемінің қалған бөлігіне қатысты міндеттемелердің өзгеруіне қатысты сомалар					
– Көрсетілген қызметтерге қатысты танылған ШКҚМ	570,421	133,007	1,660,729	14,201,670	16,565,827
– Өткен тәуекелдерге қатысты қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетуді өзгерту	198,370	15,774	19,001	1,147,095	1,380,240
– Сақтандыру қызметтері бойынша күтілетін туындаған талаптар және өзге де шығыстар	400,291	238,384	283,728	9,729,916	10,652,319
– Өзге	(2,627)	(354)	(46,001)	(33,816)	(82,798)
Аквизициялық ақша ағындарын өтеу	5,104,152	34,227	1,183,679	22,770,724	29,092,782
	6,270,607	421,038	3,101,136	47,815,589	57,608,370
СБНТ қолдану арқылы бағаланатын шарттар	-	-	-	138,217,892	138,217,892
Сақтандыру шарттары бойынша түсімдердің жиыны (17(а)-ескертпені қараңыз)	6,270,607	421,038	3,101,136	186,033,481	195,826,262

6 Сақтандыру шарттары бойынша шығыстар және өзге де операциялық шығыстар

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Шағымдар мен артықшылықтар	98,689,493	108,627,180
Ауыр сақтандыру шарттары бойынша шығындар (17(а)-ескертпе)	(7,015)	(1,951,996)
Комиссиялық кірістер мен шығыстар	27,663,756	37,186,432
Еңбекақы	23,805,633	17,949,861
Сақтандыруды дамытуға арналған шығыстар*	13,355,807	8,777,109
Өзге салықтар мен алымдар	1,749,766	1,905,393
Жарнама	864,399	2,356,432
Тозу және амортизация (15 және 16-ескертпелер)	506,751	544,798
Банк комиссиялары	382,397	321,234
Жалгерлік	447,150	392,722
Байланыс қызметтері	278,666	283,794
Консультациялық және кәсіби қызметтер	460,923	459,064
Экономикалық шығындар	221,758	172,454
Күзет	126,238	110,991
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	67,766	100,786
Коммуналдық қызметтер	100,238	73,245
Басқа операциялық шығындар	1,379,054	1,102,723
	170,092,780	178,412,222
Жыл ішінде генерацияланатын ақша ағындарын сатып алуға бөлінген сомалар (17(а)-ескертпесі)	(46,948,073)	(55,588,217)
Акизициялық ақша ағындарының амортизациясы (17(а)-ескертпе)	54,319,406	53,904,928
	177,464,113	176,728,933
Ұсынылған:		
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар (17(а)-ескертпе)	158,612,679	165,164,082
Өзге операциялық шығындар	18,851,434	11,564,851
	177,464,113	176,728,933

*Сақтандыруды дамыту шығындарына келісімшарт негізінде жалданған жеке тұлғалардың маркетингтік қызметі үшін төленген шығындар кіреді.

2024 жылы бір компания ұсынатын Топтың аудиторлық Қызметтерінің құны 160,000 мың теңгені құрады, аудиторлық емес қызметтер ұсынылмады (2023 жыл: аудиторлық қызметтер – 144,000 мың теңге, консультациялық қызметтер – 112,156 мың теңге).

7 Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық табыстар, нетто

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық табыстар		
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	9,455,361	3,841,010
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	36,109,386	31,010,702
Банктердегі жинақ шоттарындағы ақша қаражаты	2,863,320	3,400,845
«РЕПО мәмілелері» мәмілелері бойынша дебиторлық берешек	485,147	118,617
Берілген кредиттер	8,287	-
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық табыстардың жиынтығы	48,921,501	38,371,174
Пайыздық шығындар		
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(4,242,277)	(1,278,837)
Пайыздық шығыстардың жиыны	(4,242,277)	(1,278,837)

8 Басқа инвестициялық кірістер/шығыстар, нетто

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Таза пайда қаржы/(залал) активтері бойынша шетел валютасымен жасалатын операциялардан	27,220,882	(2,280,874)
Дивидендтік кіріс	343,769	385,054
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалаудан түскен пайыздық кіріс және кіріс	302,189	148,201
Инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан таза өткізілген залал	(47,430)	(163,815)
	27,819,410	(1,911,434)

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша бағамдық айырмашылықтардан басқа, 2024 жылы Топ пайда немесе залал құрамында шетел валютасымен жасалатын операциялардан 7,272,007 мың теңге (2023 жыл: 1,536,990 мың теңге) мөлшерінде таза пайданы мойындады. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша бағамдық айырмашылықтар сақтандыру шарттары бойынша қаржылық кірістер мен шығыстардың құрамына енгізілген (10-ескертпе).

9 Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған залалды/(залалды) таза қалпына келтіру

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Ақша қаражаты және оның баламалары (12-ескертпе)	(47,119)	112,729
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	(65,089)	(17,977)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар (14-ескертпе)	9,534	(24,558)
Басқа активтер (18-ескертпе)	2,102,375	(123,704)
	1,999,701	(53,510)

10 Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық (шығыстар)/кірістер

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар		
Ақшаның уақытша құнының әсері мен өзгеруін көрсететін пайыздық шығыстар	(20,869,050)	(14,235,848)
Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруінің және басқа қаржылық болжамдардың әсері	(755,303)	(1,865,286)
(Таза шығын)/шетел валютасымен жасалатын операциялардан түскен таза пайда	(20,667,004)	564,910
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстардың жиыны	(42,291,357)	(15,536,224)

Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық кірістер

Ақшаның уақытша құнының әсері мен өзгеруін көрсететін пайыздық кіріс	540,518	144,365
Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруінің және басқа қаржылық болжамдардың әсері	89,309	48,540
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан түскен таза пайда	718,129	178,974
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық кірістердің жиыны	1,347,956	371,879

Ұсынылған:

Пайда немесе залал құрамында танылған сомалармен	(40,878,142)	(14,823,234)
Басқа да жиынтық кірісте танылған сомалармен	(65,259)	(341,111)

11 Табыс салығы бойынша шығыс

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығын	(5,446,966)	(693,522)
Уақытша айырмашылықтардың туындауы және қалпына келуі салдарынан кейінге қалдырылған салық активтерінің/кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің шамасының өзгеруі	226,453	(934,098)
Табыс салығы бойынша шығыстардың жиыны	(5,220,513)	(1,627,620)

2024 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша қолданылатын мөлшерлеме 20% құрайды (2023 жыл: 20%).

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін табыс салығы бойынша тиімді мөлшерлемені салыстыру:

	2024 ж.		2023 ж.	
	мың теңге	%	мың теңге	%
Салық салуға дейінгі пайда	60,571,067	100	31,827,779	100
Табыс салығы бойынша қолданыстағы мөлшерлемелерге сәйкес есептелген табыс салығы	(12,114,213)	(20.0)	(6,365,556)	(20.0)
Инвестициялық бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын табыс	7,142,023	11.79	5,160,768	16.2
Өзге шегерілмейтін шығындар	(248,323)	(0.41)	(422,832)	(1.3)
	(5,220,513)	(8.6)	(1,627,620)	(5.1)

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері

Қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсаттары үшін пайдаланылатын сомалар арасында туындайтын уақытша айырмашылықтар 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің туындауына әкеледі. Табыс салығы бойынша салық салынатын базаның мөлшерін азайтатын уақытша айырмаларды пайдалану мерзімі Қазақстан Республикасының қолданыстағы салық заңнамасымен шектелмейді.

2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі уақыт айырмашылықтарының шамасының өзгеруі келесідей ұсынылуы мүмкін.

мың теңге	2024 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	Пайда немесе залал құрамында танылған	Меншікті капитал құрамында танылған	2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	(16,880)	-	26,946	10,066
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	73,438	754,763	-	828,201
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(641,352)	(78,628)	-	(719,980)
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(2,230,220)	(786,166)	12,951	(3,003,435)
Өзге	(28,068)	22,476	-	(5,592)
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер	44,568	(35,567)	-	9,001
Салықтар	42,513	(15,479)	-	27,034
Демалыс және сыйлықақылар бойынша резерв	149,975	365,054	-	515,029
	(2,606,026)	226,453	39,897	(2,339,676)

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі уақыт айырмашылықтарының шамасының өзгеруі келесідей ұсынылуы мүмкін.

мың теңге	2023 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	Пайда немесе залал құрамында танылған	Меншікті капитал құрамында танылған	2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	-	-	(16,880)	(16,880)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	126,397	(52,959)	-	73,438
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(589,860)	(51,492)	-	(641,352)
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(1,378,591)	(920,057)	68,428	(2,230,220)
Өзге	(50,630)	22,562	-	(28,068)
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер	(40,023)	84,591	-	44,568
Салықтар	13,756	28,757	-	42,513
Демалыс және сыйлықақылар бойынша резерв	195,475	(45,500)	-	149,975
	(1,723,476)	(934,098)	51,548	(2,606,026)

12 Ақша қаражаттары және оның баламалары

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Кассадағы ақша қаражаттары	3,136	10,153
Жолдағы ақша қаражаттары	35,268	63,171
Ағымдағы банктік шоттардағы қалдықтар		
<i>Қазақстандық банктер</i>		
«Ваа3»-ден «Ваа1»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	123,332	6,865
«Ва3»-ден «Ва1»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	5,004,870	3,648,440
«В3»-ден «В1»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	769	-
Берілген кредиттік рейтингі жоқ	8,739	269,525
	5,137,710	3,924,830
Банктердегі жинақ шоттарындағы ақша қаражаты		
«Ва3»-ден «Ва1»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	28,795,156	16,923,060
	28,795,156	16,923,060
Залал бойынша бағалау резерві	(67,944)	(20,825)
Банктік шоттардағы ақша қаражатының жиыны	33,903,326	20,900,389
Бастапқы мерзімі үш айдан аз сатып алу және кері сату шарттары (кері «РЕПО») – кредиттік рейтингтің тағайындалуынсыз	16,102,573	6,493,556
Ақшалай қаражат пен оның баламаларының жиыны	50,005,899	27,393,945

Кредиттік рейтингтер «Moody's» кредиттік агенттігінің стандарттарына немесе осыған ұқсас халықаралық агенттіктердің аналогтарына сәйкес ұсынылады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша барлық ақша қаражаты мен оның баламалары кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктердегі жинақ шоттары бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемелері теңгеде 15.4%-дан АҚШ долларында 1.8%-ға дейін (2023 жылғы 31 желтоқсанда: теңгеде 16%-дан АҚШ долларында 1.5%-ға дейін) құрады.

Топ 2024 жыл ішінде Қазақстан қор биржасында «кері РЕПО» шарттарын жасасты. Осы шарттардың мәні Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары, АҚШ Қаржы министрлігінің корпоративтік облигациялары және әділ құны 16,105,718 мың теңге болатын «Қазақстандық тұрақтылық қоры» АҚ облигациялары (2023 жыл: әділ құны 6,387,037 мың теңге болатын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары) болды.

2024 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың бір банкте (2023: бір банкте) қалдықтары болды, бұл ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жалпы балансының 10%-дан астамын құрайды. Осы банк бойынша қалдықтардың жиынтық көлемі 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 30,561,592 мың теңгені құрады (2023 жыл: 20,570,343 мың теңге). 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кері «РЕПО» мәмілелері бойынша баланстық құн ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жалпы сомасының 10%-нан асады.

13 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Қарыз құралдарына инвестициялар		
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары		
«Баа3» кредиттік рейтингімен		
- «РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған	9,873,854	10,662,228
- Топпен ұсталатын	30,520,386	17,644,862
Мемлекеттік облигациялардың жиыны	40,394,240	28,307,090
Шет мемлекеттердің облигациялары		
«Аа1»-ден «Аа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	21,351,356	6,842,625
Шет мемлекеттердің облигацияларының жиыны	21,351,356	6,842,625
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары		
«Ааа» кредиттік рейтингімен	6,710,688	7,884,078
«Аа1»-ден «Аа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	4,662,061	-
«А1»-ден «А3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	10,980,014	3,687,627
«Баа1»-ден «Баа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	-	476,111
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының облигацияларының жиыны	22,352,763	12,047,816
Қазақстандық банктердің облигациялары		
«Ба1»-ден «Ба3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	7,522,146	-
«Баа1»-ден «Баа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	1,703,005	386,564
Қазақстандық банктердің облигацияларының жиыны	9,225,151	386,564
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигациялары		
«Баа1»-ден «Баа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	22,381,943	18,223,897
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигацияларының жиыны	22,381,943	18,223,897
Облигациялардың жиыны	115,705,453	65,807,992
Үлестік құралдарға инвестициялар		
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының акциялары		
APPLE INC акциялары	13,326,407	11,494,670
MICROSOFT CORPORATION акциялары	12,476,147	9,635,136
JOHNSON&JOHNSON акциялары	5,090,580	4,775,950
AIRBUS SE акциялары	107,556	89,228
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдары акцияларының жиыны	31,000,690	25,994,984
«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ акциялары	27,918	27,918
Акциялардың жиыны	31,028,608	26,022,902
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жиыны	146,734,061	91,830,894

Кредиттік рейтингтер «Moody's» кредиттік агенттігінің стандарттарына немесе осыған ұқсас халықаралық агенттіктердің аналогтарына сәйкес ұсынылады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын барлық борыштық инвестициялық бағалы қағаздар кредиттік тәуекелдің 1-сатысына жатқызылды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жалпы балансының 10%-дан астамын құрайтын 3 Эмитенттің қаржы құралдарына иелік етті. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы эмитенттер бойынша қалдықтардың жиынтық көлемі 77,989,419 мың теңгені құрады (2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 66,588,677 мың теңге мөлшерінде қалдықтардың жиынтық көлемі бар 4 эмитент).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялық бағалы қағаздар бойынша купондық кірістің пайыздық мөлшерлемелері жылына 0.88%-дан 17.5%-ға дейін (2023 жылғы 31 желтоқсанда: жылына 0.38%-дан 18.69%-ға дейін) құрайды.

14 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары		
«Баа3» кредиттік рейтингімен		
- «РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған	26,009,744	14,592,098
- Топпен ұсталатын	214,457,638	228,181,618
Мемлекеттік облигациялардың жиыны	240,467,382	242,773,716
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары		
«Ааа» кредиттік рейтингімен	27,460,887	36,865,633
«Аа1»-ден «Аа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	37,856,301	5,751,372
«А1»-ден «А3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	29,929,043	21,613,639
«Баа1»-ден «Баа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	2,724,572	2,400,351
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының облигацияларының жиыны	97,970,803	66,630,995
Қазақстандық банктердің облигациялары		
«Баа1»-ден «Баа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	17,528,865	11,205,371
«Ва1»-ден «Ва3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	7,993,442	8,707,654
Қазақстандық банктердің облигацияларының жиыны	25,522,307	19,913,025
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигациялары		
«Баа1»-ден «Баа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	62,566,534	29,205,907
«Ва1»-ден «Ва3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	1,195,938	-
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигацияларының жиыны	63,762,472	29,205,907
Залал бойынша бағалау резерві	(160,078)	(169,612)
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жиыны	427,562,886	358,354,031

Жоғарыда келтірілген кесте «Moody's» агенттігі немесе «Moody's» агенттігінің шкаласына сәйкес айырбасталған басқа агенттіктер берген кредиттік рейтингтер негізінде құрастырылған.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын барлық инвестициялық бағалы қағаздар кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылған.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жалпы балансының 10%-дан астамын құрайтын 1 эмитенттің (2023 жыл: 1 эмитент) қаржы құралдарына иелік етті. Осы эмитент қалдықтарының жиынтық көлемі 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 240,467,382 мың теңгені құрайды (2023 жыл: 242,765,048 мың теңге).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық бағалы қағаздар бойынша жылдық тиімді мөлшерлемелер жылына 1.5%-дан 16.7%-ға дейін (2023 жылғы 31 желтоқсанда: жылына 1.5%-дан 18.51%-ға дейін) құрайды. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды өтеу мерзімі: 2025 жылғы қаңтар - 2048 жылғы қазан (2023 жылғы 31 желтоқсан: 2024 жылғы қаңтардан 2048 жылғы қазанға дейін) аралықта болады.

15 Инвестициялық меншік

мың теңге	Жер учаскелері мен ғимараттар
Нақты шығындар	
2024 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	4,837,203
Түсімдер/(шығу)	-
2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	4,837,203
Амортизация	
2024 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	(368,064)
Бір жылға есептелген амортизация	(63,102)
2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	(431,166)
Баланстық құны	
2024 жылғы 31 желтоқсанға	4,406,037
Нақты шығындар	
2023 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	4,837,203
Түсімдер/(шығу)	-
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	4,837,203
Амортизация	
2023 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	(304,962)
Бір жылға есептелген амортизация	(63,102)
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	(368,064)
Баланстық құны	
2023 жылғы 31 желтоқсанға	4,469,139

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық мүліктің баланстық құны оның әділ құнына тең болды. 2024 және 2023 жылдары Топ инвестициялық меншікке ішкі бағалау жүргізді. Активтердің әділ құнын бағалау үшін нарықтық тәсіл қолданылды. Нарықтық тәсіл ұқсас мүлікті сату аналогтарының нәтижелерін талдауға негізделген. Инвестициялық меншіктің әділ құны әділ құн иерархиясының 3 деңгейіне жатқызылған.

Топ операциялық жалдау шарттары бойынша алынған 382,866 мың теңге (2023 жыл: 360,178 мың теңге) мөлшеріндегі жалдау төлемдерінен кірісті «басқа операциялық кіріс» құрамында жалдау мерзімі ішінде желілік әдіспен табыс ретінде таныды.

16 Негізгі құралдар және материалдық емес активтер

мың тенге	Жер учаскелері мен ғимараттар	Компьютерлер мен кеңсе жабдықтары	Көлік құралдары	Аяқталмаған құрылыс	Өзге негізгі құралдар	Материалдық емес активтер	Жиыны
Нақты шығындар							
2024 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	3,772,131	1,061,487	314,665	2,057,003	1,754,255	664,141	9,623,682
Түсімдер	-	192,757	-	484,084	75,160	392,866	1,144,867
Істен шығулар	-	(76,278)	(9,778)	(598,524)	(64,601)	-	(749,181)
2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	3,772,131	1,177,966	304,887	1,942,563	1,764,814	1,057,007	10,019,368
Амортизация							
2024 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	(498,611)	(777,577)	(282,197)	-	(1,115,628)	(502,463)	(3,176,476)
Бір жылға есептелген амортизация	(65,725)	(114,891)	(6,400)	-	(148,058)	(108,575)	(443,649)
Істен шығулар	-	76,265	(106)	-	51,787	-	127,946
2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	(564,336)	(816,203)	(288,703)	-	(1,211,899)	(611,038)	(3,492,179)
Баланстық құны							
2024 жылдың 31 желтоқсанында	3,207,795	361,763	16,184	1,942,563	552,915	445,969	6,527,189
Нақты шығындар							
2023 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	3,772,131	1,047,358	392,108	987,265	1,711,170	609,705	8,519,737
Түсімдер	-	69,538	41,537	1,090,751	108,645	54,436	1,364,907
Істен шығулар	-	(55,409)	(118,980)	(21,013)	(65,560)	-	(260,962)
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	3,772,131	1,061,487	314,665	2,057,003	1,754,255	664,141	9,623,682
Амортизация							
2023 жылдың 1 қаңтарындағы қалдық	(432,887)	(705,392)	(322,192)	-	(984,604)	(401,764)	(2,846,839)
Бір жылға есептелген амортизация	(65,724)	(127,610)	(37,045)	-	(150,618)	(100,699)	(481,696)
Істен шығулар	-	55,425	77,040	-	19,594	-	152,059
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	(498,611)	(777,577)	(282,197)	-	(1,115,628)	(502,463)	(3,176,476)
Баланстық құны							
2023 жылдың 31 желтоқсанында	3,273,520	283,910	32,468	2,057,003	638,627	161,678	6,447,206

17 Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары

	2024 ж.		2023 ж.			
	Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	Сақтандыру шарттары бойынша активтер	Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	Қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары - СБНТ қолданумен бағаланбайды						
Автокөлік, теміржол көлігі, көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін ерікті сақтандыру (тікелей сақтандыру)	(18,310,411)	-	136,345	(11,333,798)	-	-
Жалпы сақтандыру (тікелей сақтандыру және қайта сақтандыру)	(4,939,648)	-	-	(3,891,237)	-	-
Өмірді сақтандыру және өмірді жинақтаушы сақтандыру	(8,067,920)	-	186,703	(2,300,844)	-	-
Аннуитет шарттары	(48,915,482)	-	-	(15,818,866)	-	-
Жұмыс берушінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру және жазатайым оқиғалардан сақтандыру	(8,397,392)	-	-	(7,592,508)	-	-
Өзге	(2,285,873)	3,307,339	-	(2,493,895)	-	-
	(90,916,726)	3,307,339	323,048	(43,431,148)	-	-
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары - СБНТ көмегімен бағаланады						
Мүлік, әуе, теміржол көлігі, ғарыш объектілері (қайта сақтандыру)	(162,194,712)	-	-	(129,280,596)	-	-
Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру (тікелей сақтандыру)	(12,702,378)	-	-	(16,765,707)	-	-
Әуе көлігі (тікелей сақтандыру)	(4,829,142)	-	-	(5,822,048)	-	-
Мүлікті сақтандыру (тікелей)	(13,775,560)	-	-	(3,216,806)	-	-
Жүктерді сақтандыру (тікелей)	(2,236,019)	-	-	(1,940,277)	-	-
Өзге	(8,161,372)	-	30,159	(5,466,482)	-	-
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары	-	2,137,628	-	-	1,649,028	(70,009)
	(203,899,183)	2,137,628	30,159	(162,491,916)	1,649,028	(70,009)
	(294,815,909)	5,444,967	353,207	(205,923,064)	1,649,028	(70,009)

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сақтандыру шарттары бойынша кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі 29,077,618 мың теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсан: 22,617,659 мың теңге) құрайды, ол негізінен Топ көрсеткен қызметтер үшін алуға жататын сыйлықақыларға жатады.

(а) Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қозғалыстар

Келесі салыстырулар пайда немесе залал туралы есепте және басқа да жиынтық кірісте танылған ақша қаражаттары мен сомалардың қозғалысы нәтижесінде жыл ішінде әр сегменттегі сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарының таза баланстық құны қалай өзгергенін көрсетеді.

Топ жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелердің қозғалысын және туындаған талаптар бойынша міндеттемелердің қозғалысын жеке талдайтын кестені ұсынады және бұл қозғалыстарды пайда немесе залал туралы есептің баптарымен және басқа да жиынтық кірістермен салыстырады.

Екінші салыстыру қаржылық емес тәуекелге және ШКҚМ-ға тәуекелдік түзетумен болашақ ақша ағындарының келтірілген құнын бағалаудағы өзгерістерді жеке талдайтын СБНТ-ны қолдана отырып бағаланбайтын шарттар үшін ұсынылған.

(i) Сақтандыру шарттары

Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер және туындаған талаптар бөлінісінде талдау – СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар

	2024 ж.				2023 ж.			
	Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер		Туындаған талаптар бойынша міндеттемелер	Жиыны	Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер		Туындаған талаптар бойынша міндеттемелер	Жиыны
	Залал компонентін қоспағанда	Залал компоненті			Залал компонентін қоспағанда	Залал компоненті		
мың теңге								
Кезең басындағы активтер	353,400	-	(30,352)	323,048	-	-	-	-
Кезең басындағы міндеттемелер	(33,945,195)	(176,585)	(9,309,368)	(43,431,148)	(31,602,009)	(16)	(4,537,790)	(36,139,815)
Кезеңнің басындағы таза теңгерім	(33,591,795)	(176,585)	(9,339,720)	(43,108,100)	(31,602,009)	(16)	(4,537,790)	(36,139,815)
Пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістер								
Сақтандыру шарттары бойынша түсім (5-ескертпе)								
Ауысу күніне өзгертілген ретроспективті тәсілді қолдана отырып бағаланған шарттар	4,420,781	-	-	4,420,781	7,588,545	-	-	7,588,545
Басқа шарттар	68,567,946	-	-	68,567,946	50,019,825	-	-	50,019,825
	72,988,727	-	-	72,988,727	57,608,370	-	-	57,608,370
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар (6-ескертпе)								
Сақтандыру қызметтері бойынша туындаған талаптар мен өзге де шығыстар	-	107,286	(16,637,701)	(16,530,415)	-	62,452	(9,330,678)	(9,268,226)
Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы	(37,160,629)	-	-	(37,160,629)	(29,055,590)	-	-	(29,055,590)
Ауыр шарттар бойынша залалдар және залалдарды қалпына келтіру	-	(132,436)	-	(132,436)	-	(234,830)	-	(234,830)
Туындаған талаптар бойынша міндеттемелерді түзету	-	-	3,596,298	3,596,298	-	-	947,999	947,999
	(37,160,629)	(25,150)	(13,041,403)	(50,227,182)	(29,055,590)	(172,378)	(8,382,679)	(37,610,647)
Инвестициялық құрамдастар және сақтандыру сыйлықақысын қайтару	4,890,772	-	(4,890,772)	-	12,558,300	-	(12,558,300)	-
Сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесі	40,718,870	(25,150)	(17,932,175)	22,761,545	41,111,080	(172,378)	(20,940,979)	19,997,723
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар (10-ескертпе)	(8,125,622)	(11,138)	(1,493,933)	(9,630,693)	(5,387,553)	(4,191)	(318,619)	(5,710,363)
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері (10-ескертпе)	(288,949)	(216)	(56,234)	(345,399)	346	-	2,422	2,768
Пайда немесе залал туралы есептегі қозғалыстардың жиыны	32,304,299	(36,504)	(19,482,342)	12,785,453	35,723,873	(176,569)	(21,257,176)	14,290,128
Ақша ағындары								
Алынған сыйлықақылар	(109,307,734)	-	-	(109,307,734)	(75,249,952)	-	-	(75,249,952)
Сақтандыру қызметтері бойынша төленген шағымдар мен өзге де шығыстар	-	-	16,565,307	16,565,307	-	-	16,455,246	16,455,246
Аквизициялық ақша ағындары	32,148,348	-	-	32,148,348	37,536,293	-	-	37,536,293
Ақша ағындарының жиыны	(77,159,386)	-	16,565,307	(60,594,079)	(37,713,659)	-	16,455,246	(21,258,413)
Кезең соңындағы таза теңгерім	(78,446,882)	(213,089)	(12,256,755)	(90,916,726)	(33,591,795)	(176,585)	(9,339,720)	(43,108,100)
Кезең соңындағы активтер	-	-	-	-	353,400	-	(30,352)	323,048
Кезең соңындағы міндеттемелер	(78,446,882)	(213,089)	(12,256,755)	(90,916,726)	(33,945,195)	(176,585)	(9,309,368)	(43,431,148)
	(78,446,882)	(213,089)	(12,256,755)	(90,916,726)	(33,591,795)	(176,585)	(9,339,720)	(43,108,100)

Бағалау компоненті бойынша талдау – СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар

	2024 ж.						2023 ж.					
	ШКҚМ ((в) тармағын қараңыз)						ШКҚМ ((в) тармағын қараңыз)					
	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге түзету	Ауысу бойынша өзгертілген ретроспективті тәсіл шеңберіндегі шарттар	Басқа шарттар	Аралық қорытынды	Жиыны	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	Ауысу бойынша өзгертілген ретроспективті тәсіл шеңберіндегі шарттар	Басқа шарттар	Аралық қорытынды	Жиыны
мың теңге												
Кезең басындағы активтер	1,532,142	(86,011)	(360,747)	(762,336)	(1,123,083)	323,048	-	-	-	-	-	-
Кезең басындағы міндеттемелер	(26,773,995)	(2,271,825)	(1,795,220)	(12,590,108)	(14,385,328)	(43,431,148)	(22,782,570)	(1,381,514)	(5,200,112)	(6,775,619)	(11,975,731)	(36,139,815)
Кезеңнің басындағы таза теңгерім	(25,241,853)	(2,357,836)	(2,155,967)	(13,352,444)	(15,508,411)	(43,108,100)	(22,782,570)	(1,381,514)	(5,200,112)	(6,775,619)	(11,975,731)	(36,139,815)
Пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы есептегі өзгерістер												
Ағымдағы қызметтерге байланысты өзгерістер												
Көрсетілген қызметтерге қатысты танылған ШКҚМ (5-ескертпе)	-	-	1,375,491	14,976,851	16,352,342	16,352,342	-	-	3,742,757	12,823,070	16,565,827	16,565,827
Өткен тәуекелдерге қатысты қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетуді өзгерту	-	1,246,755	-	-	-	1,246,755	-	506,296	-	-	-	506,296
Тәжірибе негізіндегі түзетулер	1,698,586	-	-	-	-	1,698,586	2,358,928	-	-	-	-	2,358,928
Болашақ қызметтерге байланысты өзгерістер												
Бастапқыда бір жыл ішінде танылған шарттар(17(6)-ескертпе)	35,244,381	(4,122,366)	-	(31,365,848)	(31,365,848)	(243,833)	20,319,474	(2,080,410)	(450)	(18,238,614)	(18,239,064)	-
ШКҚМ түзететін бағалаулардағы өзгеріс	(5,263,342)	(233,824)	(442,619)	5,939,785	5,497,166	-	(719,207)	323,067	(320,055)	561,157	241,102	(155,038)
Ауыр шарттар бойынша шығындарға және шығындарды қалпына келтіруге әкелетін бағалаулардағы өзгеріс	205,003	(93,606)	-	-	-	111,397	6,382	3,891	-	(236,562)	(236,562)	(226,289)
Өткен кезеңдерде көрсетілген қызметтерге байланысты өзгерістер												
Туындаған талаптар бойынша міндеттемелерді түзету	2,168,637	1,427,661	-	-	-	3,596,298	436,130	511,869	-	-	-	947,999
Сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесі	34,053,265	(1,775,380)	932,872	(10,449,212)	(9,516,340)	22,761,545	22,401,707	(735,287)	3,422,252	(5,090,949)	(1,668,697)	19,997,723
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар (10-ескертпе)	(5,267,366)	(674,552)	(190,568)	(3,498,207)	(3,688,775)	(9,630,693)	(3,606,538)	(240,187)	(377,659)	(1,485,979)	(1,863,638)	(5,710,363)
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері (10-ескертпе)	(315,510)	(19,222)	4	(10,671)	(10,667)	(345,399)	3,961	(848)	(448)	103	(345)	2,768
Пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы есептегі өзгерістердің жиыны	28,470,389	(2,469,154)	742,308	(13,958,090)	(13,215,782)	12,785,453	18,799,130	(976,322)	3,044,145	(6,576,825)	(3,532,680)	14,290,128
Ақша ағындары	(60,594,079)	-	-	-	-	(60,594,079)	(21,258,413)	-	-	-	-	(21,258,413)
Кезең соңындағы таза теңгерім	(57,365,543)	(4,826,990)	(1,413,659)	(27,310,534)	(28,724,193)	(90,916,726)	(25,241,853)	(2,357,836)	(2,155,967)	(13,352,444)	(15,508,411)	(43,108,100)
Кезең соңындағы активтер	-	-	-	-	-	-	1,532,142	(86,011)	(360,747)	(762,336)	(1,123,083)	323,048
Кезең соңындағы міндеттемелер	(57,365,543)	(4,826,990)	(1,413,659)	(27,310,534)	(28,724,193)	(90,916,726)	(26,773,995)	(2,271,825)	(1,795,220)	(12,590,108)	(14,385,328)	(43,431,148)
	(57,365,543)	(4,826,990)	(1,413,659)	(27,310,534)	(28,724,193)	(90,916,726)	(25,241,853)	(2,357,836)	(2,155,967)	(13,352,444)	(15,508,411)	(43,108,100)

Жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелер және туындаған талаптар бойынша талдау – СБНТ қолдана отырып бағаланатын шарттар

	2024 ж.					2023 ж.				
	Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер		Туындаған талаптар бойынша міндеттемелер			Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер		Туындаған талаптар бойынша міндеттемелер		
	Залал компонентін қоспағанда	Залал компоненті	Болашақ ақша ағындарының құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге түзету	Жиыны	Залал компонентін қоспағанда	Залал компоненті	Болашақ ақша ағындарының құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге түзету	Жиыны
мың теңге										
Кезең басындағы активтер	58,935	(24,457)	(3,569)	(750)	30,159	-	-	-	-	-
Кезең басындағы міндеттемелер	(16,313,303)	(31,580)	(141,698,811)	(4,448,222)	(162,491,916)	(12,839,174)	(2,062,413)	(119,101,090)	(3,399,064)	(137,401,741)
Кезеңнің басындағы таза теңгерім	(16,254,368)	(56,037)	(141,702,380)	(4,448,972)	(162,461,757)	(12,839,174)	(2,062,413)	(119,101,090)	(3,399,064)	(137,401,741)
Пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы есептегі өзгерістер										
Сақтандыру шарттары бойынша түсім (5-ескертпе)										
Ауысу күніне өзгертілген ретроспективті тәсілді қолдана отырып бағаланған шарттар	1,110,285	-	-	-	1,110,285	2,375,105	-	-	-	2,375,105
Басқа шарттар	142,575,891	-	-	-	142,575,891	135,842,787	-	-	-	135,842,787
	143,686,176	-	-	-	143,686,176	138,217,892	-	-	-	138,217,892
Сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар (6-ескертпе)										
Сақтандыру қызметтері бойынша туындаған талаптар мен өзге де шығыстар	-	1,202,517	(91,348,302)	(851,410)	(90,997,195)	-	2,785,093	(108,143,361)	(837,965)	(106,196,233)
Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы	(17,158,782)	-	-	-	(17,158,782)	(24,849,338)	-	-	-	(24,849,338)
Ауыр шарттар бойынша залалдар және залалдарды қалпына келтіру	-	(1,170,351)	-	-	(1,170,351)	-	(660,719)	-	-	(660,719)
Туындаған талаптар бойынша міндеттемелерді түзету	-	-	864,293	76,538	940,831	-	-	4,092,010	60,845	4,152,855
	(17,158,782)	32,166	(90,484,009)	(774,872)	(108,385,497)	(24,849,338)	2,124,374	(104,051,351)	(777,120)	(127,553,435)
Сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесі	126,527,394	32,166	(90,484,009)	(774,872)	35,300,679	113,368,554	2,124,374	(104,051,351)	(777,120)	10,664,457
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар (10-ескертпе)	(3,306,674)	(67,674)	(8,340,787)	(278,525)	(11,993,660)	(3,268,867)	(117,226)	(6,711,689)	(292,989)	(10,390,771)
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері (10-ескертпе)	(395,752)	1,046	(19,306,232)	(620,667)	(20,321,605)	(784,354)	(772)	1,327,067	20,201	562,142
Пайда мен залал және басқа да жиынтық кіріс туралы есептегі өзгерістердің жиыны	122,824,968	(34,462)	(118,131,028)	(1,674,064)	2,985,414	109,315,333	2,006,376	(109,435,973)	(1,049,908)	835,828
Ақша ағындары										
Алынған сыйлықақылар	(136,966,613)	-	-	-	(136,966,613)	(130,782,451)	-	-	-	(130,782,451)
Сақтандыру қызметтері бойынша төленген шағымдар мен өзге де шығыстар	-	-	77,744,048	-	77,744,048	-	-	86,834,683	-	86,834,683
Аквизициялық ақша ағындары	14,799,725	-	-	-	14,799,725	18,051,924	-	-	-	18,051,924
Ақша ағындарының жиыны	(122,166,888)	-	77,744,048	-	(44,422,840)	(112,730,527)	-	86,834,683	-	(25,895,844)
Кезең соңындағы таза теңгерім	(15,596,288)	(90,499)	(182,089,360)	(6,123,036)	(203,899,183)	(16,254,368)	(56,037)	(141,702,380)	(4,448,972)	(162,461,757)
Кезең соңындағы активтер	-	-	-	-	-	58,935	(24,457)	(3,569)	(750)	30,159
Кезең соңындағы міндеттемелер	(15,596,288)	(90,499)	(182,089,360)	(6,123,036)	(203,899,183)	(16,313,303)	(31,580)	(141,698,811)	(4,448,222)	(162,491,916)
	(15,596,288)	(90,499)	(182,089,360)	(6,123,036)	(203,899,183)	(16,254,368)	(56,037)	(141,702,380)	(4,448,972)	(162,461,757)

(ii) Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары

Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер және туындаған талаптар бөлінісінде талдау – СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар

	2024 ж.		
	Қамтудың қалған бөлігі бойынша активтер	Туындаған талаптар бойынша активтер	Жиыны
мың теңге			
Кезең басындағы активтер	-	-	-
<i>Пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістер</i>			
Қайта сақтандыру шарттары бойынша төленген сыйлықақыларды бөлу	(11,531,994)	-	(11,531,994)
Қайта сақтандырушылар өтейтін сомалар			
Сақтандыру қызметтері бойынша туындаған талаптар және өзге де шығыстар бойынша өтеу сомалары	-	205,428	205,428
Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы	(80,600)	-	(80,600)
Туындаған талаптар бойынша активтер сомаларын түзету	-	(25,798)	(25,798)
	(80,600)	179,630	99,030
Қайта сақтандырушылардың міндеттемелерді орындамау тәуекелінің өзгеруінің әсері	-	-	-
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар	(11,612,594)	179,630	(11,432,964)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық кіріс (10-ескертпе)	323,219	6,704	329,923
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері (10-ескертпе)	617,279	27,021	644,300
Пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістердің жиыны	(10,672,096)	213,355	(10,458,741)
<i>Ақша ағындары</i>			
Төленген сыйлықақылар	13,573,016	-	13,573,016
Алынған сомалар	-	25,798	25,798
Аквизициялық ақша ағындары	167,266	-	167,266
Ақша ағындарының жиыны	13,740,282	25,798	13,766,080
Кезең соңындағы активтер	3,068,186	239,153	3,307,339

Бағалау компоненті бойынша талдау – СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар

	2024 ж.			
	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	ШКҚМ ((в) тармағын қараңыз) Басқа шарттар	Жиыны
мың теңге				
Кезең басындағы активтер	-	-	-	-
<i>Пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістер</i>				
Ағымдағы қызметтерге байланысты өзгерістер				
Алынған қызметтерге қатысты танылған ШКҚМ	-	-	(873,694)	(873,694)
Өткен тәуекелдерге қатысты қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетуді өзгерту	-	(3,499,828)	-	(3,499,828)
Тәжірибе негізіндегі түзетулер	(7,059,442)	-	-	(7,059,442)
Болашақ қызметтерге байланысты өзгерістер				
Бастапқыда бір жыл ішінде танылған шарттар	(7,302,577)	5,005,171	2,297,406	-
ШКҚМ түзететін бағалаулардағы өзгеріс	810,063	205,885	(1,015,948)	-
Тәжірибе негізіндегі түзетулер	-	-	-	-
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар (10-ескертпе)	(13,551,956)	1,711,228	407,764	(11,432,964)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық кіріс	112,967	166,525	50,431	329,923
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері	41,782	438,725	163,793	644,300
Пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістердің жиыны	(13,397,207)	2,316,478	621,988	(10,458,741)
Ақша ағындары	13,766,080	-	-	13,766,080
Кезең соңындағы активтер	368,873	2,316,478	621,988	3,307,339

Жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелер және туындаған талаптар бойынша талдау – СБНТ қолдана отырып бағаланатын шарттар

	2024 ж.				2023 ж.			
	Туындаған талаптар бойынша активтер				Туындаған талаптар бойынша активтер			
	Қамтудың қалған бөлігі бойынша активтер	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	Жиыны	Қамтудың қалған бөлігі бойынша активтер	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	Жиыны
мың теңге								
Кезең басындағы активтер	493,540	1,139,041	16,447	1,649,028	619,432	1,174,423	32,101	1,825,956
Кезең басындағы міндеттемелер	(74,451)	4,379	63	(70,009)	(66,005)	-	-	(66,005)
Кезеңнің басындағы таза теңгерім	419,089	1,143,420	16,510	1,579,019	553,427	1,174,423	32,101	1,759,951
<i>Пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістер</i>								
Қайта сақтандыру шарттары бойынша төленген сыйлықақыларды бөлу	(1,132,552)	-	-	(1,132,552)	(7,896,966)	-	-	(7,896,966)
Қайта сақтандырушылар өтейтін сомалар								
Сақтандыру қызметтері бойынша туындаған талаптар және өзге де шығыстар бойынша өтеу сомалары	-	1,721,296	54,834	1,776,130	-	166,275	2,487	168,762
Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы	(12,045)	-	-	(12,045)	(96,251)	-	-	(96,251)
Туындаған талаптар бойынша активтер сомаларын түзету	-	(563,573)	(17,955)	(581,528)	-	357,067	(20,259)	336,808
	(12,045)	1,157,723	36,879	1,182,557	(96,251)	523,342	(17,772)	409,319
Қайта сақтандырушылардың міндеттемелерді орындамау тәуекелінің өзгеруінің әсері	-	(248)	(4)	(252)	-	(9)	-	(9)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар	(1,144,597)	1,157,475	36,875	49,753	(7,993,217)	523,333	(17,772)	(7,487,656)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар (10-ескертпе)	20,705	271,173	8,026	299,904	105,757	84,967	2,181	192,905
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері (10-ескертпе)	73,787	42	-	73,829	186,099	(7,125)	-	178,974
Пайда немесе залал туралы есептегі өзгерістердің жиыны	(1,050,105)	1,428,690	44,901	423,486	(7,701,361)	601,175	(15,591)	(7,115,777)
<i>Ақша ағындары</i>								
Төленген сыйлықақылар	638,573	-	-	638,573	7,476,525	-	-	7,476,525
Алынған сомалар	-	(508,052)	-	(508,052)	-	(632,178)	-	(632,178)
Аквизициялық ақша ағындары	4,602	-	-	4,602	90,498	-	-	90,498
Ақша ағындарының жиыны	643,175	(508,052)	-	135,123	7,567,023	(632,178)	-	6,934,845
Кезең соңындағы таза теңгерім	12,159	2,064,058	61,411	2,137,628	419,089	1,143,420	16,510	1,579,019
Кезең соңындағы активтер	12,159	2,064,058	61,411	2,137,628	493,540	1,139,041	16,447	1,649,028
Кезең соңындағы міндеттемелер	-	-	-	-	(74,451)	4,379	63	(70,009)
	12,159	2,064,058	61,411	2,137,628	419,089	1,143,420	16,510	1,579,019

(б) Бастапқыда бір жыл ішінде танылған шарттардың әсері

Төмендегі кестеде бір жыл ішінде СБНТ қолданумен бағаланбайтын сақтандыру шарттарын бастапқы тану кезінде туындайтын бағалау компоненттеріне әсері келтірілген.

(i) Сақтандыру шарттары

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Шығарылған пайдалы шарттар		
Сақтандыру қызметтері бойынша талаптарды және басқа да шығындарды төлеуге	44,924,427	18,252,405
Аквизициялық ақша ағындары	37,352,288	38,901,795
Ақша қаражаттарының ағындарының келтірілген құнын есептік бағалау	82,276,715	57,154,200
Ақша қаражаты түсімдерінің келтірілген құнының есептік бағалауы	(117,521,096)	(77,473,674)
Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	4,122,366	2,080,410
ШКҚМ	31,365,848	18,239,064
Бастапқы тану кезінде танылған залалдар	243,833	-

2024 және 2023 жылдары топ ауыртпалықты келісімшарттар шығарған жоқ.

(ii) Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Зиянды қалпына келтіру компонентін болдырмайтын шарттар		
Ақша қаражаттарының ағындарының келтірілген құнын есептік бағалау	(17,877,180)	-
Ақша қаражаты түсімдерінің келтірілген құнының есептік бағалауы	10,574,603	-
Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	5,005,171	-
ШКҚМ	2,297,406	-
Шығынды қалпына келтіру компоненті	-	-

(в) Шартта көзделген қызметтер маржасы (ШКҚМ)

Келесі кестеде Топ СБНТ-ны қолдана отырып бағаланбайтын сақтандыру шарттары үшін есепті күннен кейін пайда немесе залал ретінде ШКҚМ-ның қалған бөлігін қашан тануды жоспарлап отырғаны туралы ақпарат берілген.

2024 ж. мың теңге	1 жыл немесе одан аз	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5-10 жыл	10 жастан жоғары	Жиыны
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары	(275,930)	(134,216)	(127,057)	(83,741)	(633)	(411)	-	(621,988)
Сақтандыру шарттары	13,073,556	4,679,590	2,121,926	1,493,766	1,011,832	3,191,878	3,151,645	28,724,193
2023 ж. мың теңге	1 жыл немесе одан аз	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5-10 жыл	10 жастан жоғары	Жиыны
Сақтандыру шарттары	8,491,497	3,458,238	1,929,239	811,676	426,446	356,995	34,320	15,508,411

(г) Маңызды кәсіби пікірлер мен бағалаулар

(i) Шарттарды орындау бойынша ақша ағындары

Шарттарды орындау бойынша ақша ағындарына:

- болашақ ақша ағындарын есептік бағалау;
- қаржылық тәуекелдер болашақ ақша ағындарын есептік бағалауда ескерілмейтін шамада ақшаның уақытша құнын және болашақ ақша ағындарымен байланысты қаржылық тәуекелдерді есепке алу мақсаттары үшін түзетуді; және

- қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету.

Топтың ақша ағындарын бағалаудағы мақсаты ықтимал нәтижелердің барлық ауқымын көрсететін бірқатар сценарийлердің күтілетін құнын анықтау болып табылады. Күтілетін ағымдағы құнды есептеу үшін әр сценарийдің ақша ағындары дисконтталады және осындай нәтиженің пайда болу ықтималдығын бағалауды ескере отырып өлшенеді.

Болашақ ақша ағындарын есептік бағалау

Болашақ ақша ағындарын бағалау кезінде Топ болашақ ақша ағындарының сомалары, мерзімдері және белгісіздігі туралы есепті күнге шамадан тыс шығындарсыз немесе күш жұмсамай-ақ қол жетімді барлық негізделген және расталған ақпаратты ашық түрде пайдаланады. Бұл ақпарат ішкі және сыртқы көздерден, сақтандыру шығындары және басқа да тәжірибелер туралы өткен кезеңдердің деректерін қамтиды және болашақ оқиғаларға қатысты ағымдағы күтулерді ескере отырып жаңартылады.

Егер маңызды нарықтық айнымалылардың бағалары осы айнымалылар үшін бақыланатын нарықтық бағаларға сәйкес келсе, болашақ ақша ағындарының есептік бағалары Топтың есепті күнгі ағымдағы шарттар туралы пікірін көрсетеді.

Болашақ ақша ағындарын бағалау кезінде Топ осы ақша ағындарына әсер етуі мүмкін болашақ оқиғаларға қатысты ағымдағы күтулерді ескереді. Алайда, Топ болашақта қолданыстағы міндеттемелерді өзгертетін немесе тоқтататын немесе қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша жаңа міндеттемелер жасайтын заңнаманың өзгеруінің ағымдағы күтулерін заңнаманың мұндай өзгерісі іс жүзінде күшіне енгенге дейін ескермейді. Топ қазақстандық заңнамада белгіленген индекстеу мөлшерлемелерін қолдана отырып, аннуитеттік төлемдерді индекстейді.

Шарт шеңберіндегі ақша ағындары келісімшарттың орындалуымен тікелей байланысты, оның ішінде Топ сомасын немесе мерзімдерін өз қалауы бойынша белгілейтін ақша ағындары. Сақтандыру шарты шеңберіндегі ақша ағындарына полис ұстаушының пайдасына (немесе атынан) төлемдер, аквизициялық ақша ағындары және келісімшарттарды орындау кезінде Топтың басқа шығындары кіреді.

Сақтандыру шарттары бойынша аквизициялық ақша ағындары осы Топ тиесілі сақтандыру шарттарының портфелімен тікелей байланысты сақтандыру шарттары тобын сату, андеррайтинг және жасасу жөніндегі қызметке байланысты туындайды. Келісімшарттарды орындау үшін Топтың басқа шығындарына мыналар жатады:

- сақтандыру шығындарын реттеуге, полистерді жүргізуге және оларға қызмет көрсетуге арналған шығындар;
- сақтандыру шарты шеңберінде алуға жататын бөліктер төлейтін сыйлықақылар бойынша төлеуге жататын тұрақты комиссиялар;
- табыс салығы және шарт талаптарына сәйкес полис ұстаушылардан тікелей алынатын барлық басқа шығындар.

Сақтандыру шарттары бойынша аквизикалық ақша ағындары және келісімшарттарды орындау үшін Топ көтеретін басқа шығындар тікелей шығындарды да, тұрақты және ауыспалы үстеме шығыстарды бөлуді де қамтиды.

Ақша ағындары Топ сақтандыру шарттарын жасасу үшін жүзеге асыратын қызметке, шарттарды орындауға байланысты басқа қызметке және шығындарды есептеудің тиісті әдістерін қолдана отырып, жергілікті ұйым деңгейінде жүзеге асырылатын басқа қызметке тікелей жатқызылуы мүмкін. Сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі қызметке және шарттарды орындауға байланысты басқа да қызметке жатқызылуы мүмкін ақша ағындары ұқсас сипаттамалары бар барлық шығындарға дәйекті қолданылатын жүйелі және ұтымды әдістерді пайдалана отырып, шарттар Топтары бойынша бөлінеді. Топ жалпы жағдайда сақтандыру шарттарының Топтарына аквизициялық ақша ағындарын әр Топ бойынша сыйлықақылардың жалпы сомасы негізінде, әр Топ бойынша шығындардың жалпы сомасы негізінде шығындарды реттеуге арналған шығыстарды және жыл ішінде тапқан сыйлықақылар негізінде полистерді жүргізуге және оларға қызмет көрсетуге арналған шығыстар сомасын бөледі. Басқа шығындар пайда немесе шығын құрамында олардың пайда болуына қарай танылады.

Резервтер бойынша түйінді жорамалдар

Болжамдарды анықтау үшін қолданылатын Үдеріс ең ықтимал немесе күтілетін нәтижелерге бейтарап баға беруге арналған. Болжамдарды қалыптастыру үшін негіз ретінде пайдаланылатын ақпарат көздері Ішкі болып табылады, олар жыл сайын жүргізілетін егжей-тегжейлі зерттеулердің нәтижелерін қамтиды. Болжамдар олардың байқалатын нарықтық бағаларға және өзге де жарияланған ақпаратқа сәйкестігін қамтамасыз ету мақсатында тексеріледі. Алайда, қазақстандық сақтандыру нарығында негізгі қызмет бойынша болжамдар мен өзгерістерге ұшырауды айқындау үшін өзекті болатын жалпыға қолжетімді ақпараттың жетіспеушілігі байқалады.

Қызметтің сипатына байланысты белгілі бір сақтандыру шығынын (талаптарын) реттеу бойынша ықтимал нәтижелерді дәл болжау және мәлімделген сақтандыру шығындарын (талаптарын) реттеу бойынша шығындардың түпкілікті сомасын анықтау өте қиын. Әрбір мәлімделген сақтандыру шығыны барлық мән-жайларды, сақтандыру шығындарын бағалаушылардан алынған ақпаратты және ұқсас сақтандыру шығындарының шамасы бойынша тарихи деректерді ескере отырып, әрбір нақты жағдай үшін жеке қаралады. Әрбір жағдай бойынша бағалау үнемі қайта қаралады және жаңа деректер пайда болған жағдайда сәйкесінше жаңартылады. Резервтер қолда бар ағымдағы ақпарат негізінде қалыптастырылады. Алайда, соңғы міндеттемелер одан әрі оқиғалар нәтижесінде өзгеруі мүмкін. Шығындарды жабуға арналған шығындардың қорытынды мөлшеріне әсер ететін көптеген факторлардың әсерін бағалау қиын. Резервті есептеудің күрделілігі сақтандырудың негізгі шарттарындағы айырмашылыққа, шағымның күрделілігіне, шағымның көлеміне және шағымның жеке ауырлығына, шағымның пайда болу күнін және оның нақты өтініш беру күнін анықтауға байланысты сақтандырудың әртүрлі түрлері үшін де өзгереді.

Өмірді сақтандыру шарттары және аннуитет шарттары

Топ болашақ ақша ағындарын және өмірді сақтандыру шарттары мен аннуитет шарттары бойынша міндеттемелерді бағалау кезінде бірқатар негізгі болжамдарды қолданады. Алайда, негізгі қауіптер өлім/өмір сүру кестесінің өзгеруіне байланысты туындайды.

Болашақ ақша ағындарын бағалау кезінде қолданылатын өлім/өмір сүру ұзақтығы туралы болжамдар ұлттық өлім деректеріне негізделген. Аннуитеттерді бағалау кезінде өлім/өмір сүру ұзақтығы негізгі болжам болып табылады. Күтілетін өлім-жітім коэффициенттерін көрсету үшін пайдаланылатын кестелер ашық қолжетімділікте болады және оларды Қазақстан Республикасының уәкілетті органы жасайды.

Өмірді сақтандырудан басқа сақтандыру шарттары

Топ есептелген, бірақ есепті күнге төленбеген барлық талаптарды, сондай-ақ жеке мәлімделген талаптарды талдау және болған, бірақ әлі мәлімделмеген талаптар үшін резервтер құру арқылы шығындарды өтеудің қалдық және басқа күтілетін сомаларының құнын түпкілікті реттеу бойынша шығыстарды бағалауды жүргізеді. Талаптарды түпкілікті реттеу бойынша шығыстар сомасы шығындарды жабу үшін сақтандыру резервтерін болжаудың кейбір әдістерімен есептеледі – мысалы, тізбекті баспалдақ әдісі және Борнхуттер-Фергюсон әдісі. Бұл әдістер Топтың шығындарды алу тәжірибесі болашақта шығындарды дамыту моделін болжауға және сәйкесінше сақтандыру шығындарын реттеу бойынша шығындардың түпкілікті сомасын анықтауға мүмкіндік береді деп болжайды. Сақтандыру шығындарын реттеу бойынша шығындардың түпкілікті сомасы бағалау басқа талаптардан бөлек жүргізілетін ірі талаптарды қоспағанда, сақтандырудың әрбір түрі үшін бөлек есептеледі.

Пайдаланылған Болжамдар, оның ішінде күтілетін шығындар коэффициенттеріне және болашақта мәлімделген шығындардың инфляциясына қатысты, өткен кезеңдердегі сақтандыру шығындарының дамуы туралы ақпараттарға тікелей негізделеді, оның негізінде болжамдар жасалды, дегенмен өткен тенденциялар болашақта қаншалықты қолданылмайтынын және болашақта қандай жаңа тенденциялардың пайда болуын бағалау үшін күтуге тұрарлық, кәсіби пайымдау қолданылады.

Дисконттау мөлшерлемелері

Барлық ақша ағындары ақша ағындарының сипаттамаларын және сақтандыру келісімшарттарының өтімділік сипаттамаларын көрсету үшін түзетілген тәуекелсіз кірістілік қисықтарын қолдана отырып дисконтталады. Топты валютаға байланысты ақша ағындарының дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін екі тәсілді қолданады:

- теңге мен еуроға номинацияланған ақша ағындарын дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін Топ «төменнен жоғары» тәсілін қолданады;
- АҚШ долларымен ұсынылған ақша ағындарының дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін Топ «жоғарыдан төмен» тәсілін қолданады.

«Төменнен жоғарыға» тәсілін пайдалана отырып, теңгемен дисконттау мөлшерлемелерін айқындау үшін Топтың екі компонентті бағалайды: теңгемен тәуекелсіз кірістілік қисығы және өтімділікке түзету шамасы. Кейіннен теңгемен номиналданған ақша ағындарын дисконттау үшін пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемелері осы екі компоненттің сомасы ретінде есептеледі. Топ, әдетте, Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша купонсыз кірістілік қисығы үшін байқалатын тарихи деректерді пайдалана отырып, теңге бойынша тәуекелсіз мөлшерлемелерді айқындайды. Өтімсіздік сыйлықақысын есептеу үшін Топ өтімсіздік тәуекелінің әсерін көрсететін тәуекел факторлары сыйлықақысын бағалауға негізделген тәсілді қолданады. Бұл сыйлықақы өтімді емес борыштық құралдар (корпоративтік банктік кредиттер) бойынша пайыздық мөлшерлемеден ақшаның уақытша құны үшін сыйлықақыны және кредиттік тәуекел үшін сыйлықақыны қоспағанда есептеледі. Осы тәсілге сәйкес қалған құрамдас өтімсіздік сыйлықақысын білдіреді деп болжануда.

Еуроғағы дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін Топ еуроаймақтың жоғары рейтингті облигацияларының кірістілігі негізінде еуроғағы тәуекелсіз кірістілік қисығын есептейді. Топ өтімділік үшін сыйақыны өтеу кезіндегі қазақстандық еурооблигациялардың кірістілік мөлшерлемесі мен тәуекелсіз кірістілік қисығы арасындағы спрэд үлесіне тең сомада есептейді.

«Жоғарыдан төмен» тәсілмен АҚШ долларындағы дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін Топ дисконттау қисығын несиелік тәуекел сыйлықақысын шегергендегі референттік портфельдің АҚШ долларындағы кірістілігі ретінде бағалайды. Референттік портфель ретінде Топ инвестициялық рейтингтен төмен емес кредиттік рейтингі бар Қазақстанның егеменді еурооблигацияларын және қазақстандық компаниялардың еурооблигацияларын пайдаланады. Қазақстанның еурооблигацияларына арналған CDS (кредиттік-дефолттық своп) баға белгілеулері кредиттік тәуекел үшін сыйлықақыны бағалау үшін пайдаланылады.

Төмендегі кестелерде негізгі валюталар бойынша сақтандыру шарттары бойынша ақша ағындарын дисконттау үшін пайдаланылатын кірістілік қисықтары келтірілген:

	2024 ж.					2023 ж.				
	1 жыл	5 жыл	10 жыл	15 жыл	20 жыл	1 жыл	5 жыл	10 жыл	15 жыл	20 жыл
Сақтандыру өмірді сақтандырудан басқа										
Теңге	13.51%	13.27%	13.23%	13.22%	13.22%	16.41%	14.68%	13.85%	13.51%	13.33%
АҚШ доллары	5.54%	5.87%	5.09%	5.43%	6.14%	4.77%	5.55%	4.57%	4.85%	5.64%
Еуро	2.73%	2.67%	2.97%	3.11%	3.14%	3.33%	2.18%	2.36%	2.55%	2.63%
Өмірді сақтандыру, өмірді жинақтаушы сақтандыру және аннуитет шарттары										
Теңге	13.51%	13.30%	13.20%	13.20%	13.20%	15.40%	13.7%	12.9%	12.5%	12.3%
АҚШ доллары	5.50%	5.90%	5.10%	5.40%	6.10%	4.8%	5.5%	4.6%	4.9%	5.6%

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер Эмитент ұйымға өмірді сақтандырудан басқа сақтандыру шарттары мен өмірді сақтандыру шарттары/аннуитет шарттары үшін қаржылық емес тәуекелді өзіне қабылдағаны үшін жеке-жеке қабылдағаны үшін талап етілетін өтемақы мөлшерін көрсету мақсатында айқындалады және осы Топтардың тәуекелдерінің сипаттамаларын талдау негізінде шарттар Топтары бойынша бөлінеді. Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер ұйым берген шарттар бойынша әртараптандырудың пайдасын осы тәуекелді қабылдағаны үшін қажетті өтемақыға сәйкес келетіндей және ұйымның тәуекелді қабылдамау дәрежесін көрсететіндей етіп көрсетеді; әртараптандырудың пайдасының әсері корреляциялық матрица әдісін қолдану арқылы анықталады.

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер мынадай әдістерді пайдалана отырып айқындалады:

- Өтелімнің қалған бөлігі бойынша міндеттеме:
 - сақтандыру өмірді сақтандырудан басқа: Әдіс шығын коэффициентінің болжамды мәнінің шығын коэффициентінің нақты мәнінен ауытқуын есептеуге негізделген және Мак әдісі («шығынға негізделген әдіс»);
 - өмірді сақтандыру және аннуитет шарттары: Монте-Карло әдісі;
- Мерзімі өткен талаптар бойынша міндеттеме: «Бутстреп» әдісі.

Жоғарыда қарастырылған әдістер таңдалған процентиль мәні бар сенімділік деңгейіне негізделген (процентиль мәні Топпен анықталады және әдетте 75% құрайды).

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары үшін қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулерді анықтау үшін Топ бұл әдісті қайта сақтандыруды есепке алмағанда да, қайта сақтандыруды ескере отырып та қолданады және қайта сақтандырушыға берілетін тәуекел сомасын осы екі нәтиже арасындағы айырмашылық ретінде анықтайды.

«Шығынға негізделген» әдісі болжамды шығын коэффициентінің нақты шығын коэффициентінен ауытқуын есептеуге негізделген, болжамды шығын коэффициенттерінің олардың нақты мәндерінен Тарихи ауытқуларын талдау негізінде.

Мак әдісі шығындарды бөлу параметрлерін бағалауға негізделген – математикалық күту және дисперсия. Ол жеке тәуекелдер бойынша жоғалымдардың дисперсиясы мен математикалық күтуі алынған сыйлықақыға пропорционалды деген болжамға негізделген.

Монте-Карло әдісі қолданыстағы келісімшарттар портфолиосының әлеуетті даму сценарийлерін (есепті күнге) олар толық жабылғанға дейін модельдейді.

«Бутстреп» әдісі шығындарды реттеу кезеңдеріндегі шығындардың байқалған нақты өсіміне негізделген шығындар үшбұрыштарын модельдеуге негізделген және ақша ағындарының эмпирикалық ықтималдық үлестірімін алуға және 75% сенімділік деңгейімен тәуекелді түзету мөлшерін таңдауға мүмкіндік береді.

(ii) Шартта көзделген қызметтер маржасы (ШКҚМ)

Сақтандыру бірліктерін анықтау

Шарттар тобының ШКҚМ осы жылы берілген сақтандыру өтемі бірліктерінің саны негізінде әр жылы көрсетілген қызметтерді көрсету үшін пайда немесе залал құрамында танылады, ол әрбір шарт бойынша шарт бойынша берілетін пайданың шамасын және сақтандыру өтемінің күтілетін кезеңін талдау негізінде айқындалады. (3(в)(ix)-ескертпені қараңыз).

Өмірді сақтандырудан басқа сақтандыру шарттары және өмірді сақтандыру шарттары

Топ шарт бойынша ұсынылатын пайданың мөлшерін шарт бойынша әлеуетті пайданың ең жоғары мөлшері ретінде анықтайды, ол әдетте барлық өте жоғары тәуекелді өнімдер үшін жиынтық сақтандыру сомасы ретінде ұсынылады, өйткені Топ шығаратын шарттар инвестициялық кіріс алуға байланысты ешқандай қызмет көрсетпейді. Сақтандыру бірліктері әр кезеңдегі мүмкін болатын сақтандыру шығындарының максималды мөлшері негізінде есептеледі. Сақтандыру бірліктерін модельдеу кезінде Топ келісімшарт жұмыс істеген күнтізбелік жылдағы кезеңнің ұзақтығын және уақыт өте келе портфель мөлшерінің күтілетін төмендеуін ескереді. Сақтандыру өтелімінің бірліктері әрбір есепті күнге қайта қаралады және жаңартылады.

Пайда немесе залал құрамына ШКҚМ-ды бөлудің күтілетін мерзімдерін талдау (в) тармағында көрсетілген.

Өмірді жинақтаушы сақтандыру шарттары және аннуитет шарттары

Өмірді жинақтаушы сақтандыру және аннуитеттік сақтандыру шарттары үшін Топ сақтандыру өтемі мен инвестициялық қызметтерді ескереді. Өмірді жинақтаушы сақтандыру шарттары бойынша қызметтердің жалпы көлемі (төлемдер саны) жалпы сақтандыру сомасымен айқындалады.

Аннуитеттік сақтандыру шарты бойынша қызметтердің жалпы көлемі болашақ аннуитеттік төлемдердің келтірілген құны ретінде айқындалады. Дисконттау мөлшерлемелері бастапқы тану күнінде анықталған кірістілік қисығына негізделген.

Сақтандыру бірліктерін модельдеу кезінде Топ мыналарды ескереді:

- Келісім күшінде болған күнтізбелік жылдың бөлігі;
- уақыт өте келе портфельдің күтілетін қысқаруы (шарттардың қолданылуын тоқтату (тоқтатуды қоса алғанда) немесе қайтыс болу салдарынан).

Пайда немесе залал құрамына ШКҚМ-ды бөлудің күтілетін мерзімдерін талдау (в) тармағында көрсетілген.

Инвестициялық құрамдастар

Топ Шарттың инвестициялық құрамдас бөлігін коммерциялық мазмұны бар барлық сценарийлерде сақтанушыға төлеуге тиісті соманы анықтау арқылы анықтайды. Оларға сақтандыру жағдайы басталатын немесе шарттың қолданылу мерзімі аяқталатын немесе шарт сақтандыру жағдайы басталмай бұзылатын мән-жайлар жатады.

Өмірді жинақтаушы сақтандыру мен зейнетақы аннуитетінің барлық шарттарында инвестициялық компонент бар. Топ осы шарттар бойынша келесі ақша ағындарын инвестициялық компоненттерге қатысты ақша ағындары ретінде қарастырады:

- Кепілдендірілген кезең ішінде күтілетін және нақты аннуитеттік төлемдер.
- Сақтанушы сақтандыру полисінің қолданылуын тоқтатқан жағдайда күтілетін және нақты сатып алу сомалары.
- Қайтыс болған күнгі өтеу құны өлім ықтималдығына көбейтілген, сондай-ақ әрбір келісімшарт бойынша қайтыс болған кездегі өтеу құнына сәйкес келетін нақты өлім төлемінің бөлігі ретінде есептелетін күтілетін өлім төлемінің бөлігі.

Сақтандыру ережелері сақтанушыға сақтандыру және инвестициялық компоненттердің бір-бірінен бөлек қолданылуын тоқтату құқығын бермейді. Осылайша, инвестициялық компонент сақтандыру компонентінен бөлінбейді.

Инвестициялық құрамдас бөліктер сақтандыру шарттары бойынша түсімдерден және сақтандыру шарттары бойынша шығыстардан шығарылады.

Топтың басқа шарттарында инвестициялық компонент жоқ. Топ бұл шарттар қандай да бір инвестициялық компонентті қамтымайтынын анықтайды, өйткені егер сақтанушы шарттан бас тартпаса, Топ қандай да бір соманы төлеуге міндетті емес.

(д) Кредиттік тәуекелге ұшырау-ұсталатын қайта сақтандыру шарттары

Төменде ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша кредиттік тәуекелге ұшырау көрсетілген:

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер		
«Аа1»-ден «Аа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	1,103,978	225,328
«А1»-ден «А3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	3,025,803	1,275,997
«Баа1»-ден «Баа3»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	770,943	-
Өзге	544,243	77,694
	5,444,967	1,579,019

Жоғарыда келтірілген кесте «Moody's» агенттігі немесе «Moody's» агенттігінің шкаласына сәйкес айырбасталған басқа агенттіктер берген кредиттік рейтингтер негізінде құрастырылған.

18 Өзге активтер

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Өзге дебиторлық берешек	1,340,132	3,868,768
Құнсыздануға арналған резерв	(663,400)	(2,760,736)
Өзге де қаржы активтерінің жиыны	676,732	1,108,032
Алдын ала төлем	1,381,734	895,446
Қызметкерлермен есеп айырысу	2,215	3,240
Өзге	46,033	3,661
Құнсыздануға арналған резерв	(912)	(5,951)
Басқа да қаржылық емес активтердің жиыны	1,429,070	896,396
Басқа активтердің жиыны	2,105,802	2,004,428

Құнсыздану резервіндегі өзгерістерді талдау

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін басқа активтердің құнсыздануына резервтегі өзгерістер мынадай түрде ұсынылды:

	2024 ж.	2023 ж.
	мың теңге	мың теңге
Жыл басындағы жағдай бойынша құнсыздануға арналған резервтің шамасы	(2,766,687)	(2,640,182)
Таза қалпына келтіру/(құру) құнсыздану резерві	2,042,964	(126,505)
Есептен шығару	59,411	-
Жыл соңындағы жағдай бойынша құнсыздануға арналған резервтің шамасы	(664,312)	(2,766,687)

2022 жыл ішінде VTB Capital SA. эмитентінің баланстық құны 2,295,152 мың теңге болатын бағалы қағаздарын өтеу мерзімі келді. Ресейлік банктерге салынған санкцияларға және облигациялар бойынша төлем алу мүмкін связистігіне байланысты Топ өтелген облигациялардың барлық сомасының құнсыздануын мойындады.

2024 жылы Компания облигациялар бойынша өтеу сомасын толық көлемде алды. Нәтижесінде бұрын танылған құнсыздану резерві толығымен қалпына келтірілді.

19 «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек

Топ 2024 жыл ішінде Қазақстан қор биржасында «РЕПО» шарттарын жасасты.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек 37,488,870 мың теңгені құрайды, ол 2025 жылғы қаңтарда өтелді. Осы шарттардың мәні әділ құны 36,096,603 мың теңге болатын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің купондық облигациялары болды.

Топ 2023 жыл ішінде Қазақстан қор биржасында «РЕПО» шарттарын жасасты.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек 25,419,694 мың теңгені құрайды, ол 2024 жылғы қаңтарда өтелді. Осы шарттардың мәні әділ құны 25,252,586 мың теңге болатын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің купондық облигациялары болды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың баланстық құны 35,883,598 мың теңге болатын «РЕПО» мәмілелері бойынша қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылған бағалы қағаздары болды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 24,405,202 мың теңге (13 және 14-ескертпелер)).

«РЕПО» келісімдері бойынша кредиторлық берешектегі өзгерістер және қаржы қызметінен түскен ақша қаражатының қозғалысы туралы ақпаратты ашу:

	2024 ж. мың теңге	2023 ж. мың теңге
1 қаңтардағы қалдық	25,419,694	-
Жасалған «РЕПО» келісімдері	1,387,910,074	415,239,501
Жабық «РЕПО» келісімдері	(1,375,748,876)	(390,001,502)
Есептелген пайыздар	4,242,277	1,278,837
Төленген пайыздар	(4,334,299)	(1,097,142)
	37,488,870	25,419,694

20 Өзге кредиторлық берешек

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Агенттік сыйақы бойынша кредиторлық берешек	1,450,639	530,891
Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры және өмірді сақтандыру жөніндегі басқа да компаниялар алдындағы кредиторлық берешек	222,578	376,207
Төлем талаптары	89,909	-
Қолданысы тоқтатылған шарттар бойынша кредиторлық берешек	21,871	639,818
Өзге кредиторлық берешек	45,095	111,506
	1,830,092	1,658,422

21 Өзге міндеттемелер

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Жұмысшылар алдындағы кредиторлық берешек	2,575,147	894,270
Төлеуге берілетін өзге де салықтар	916,769	566,460
Басқа бағалау міндеттемелері	207,200	162,385
Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қорына міндетті және қосымша жарналарды төлеу жөніндегі міндеттемелер	174,774	43,247
Өзге міндеттемелер	271,936	269,161
	4,145,826	1,935,523

22 Меншікті капитал

(а) Акционерлік капитал

	Қарапайым акциялар 2024 ж.	Қарапайым акциялар 2023 ж.
Шығаруға рұқсат етілген (жай) акциялар	300,000,000	300,000,000
Шығарылған және айналыстағы (жай) акциялар	214,287,628	197,464,841
Номиналды құны, мың теңге	1	1
Шығарылған және толық төленген, мың теңге	214,287,628	197,464,841

2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде Топ 16,822,787 қарапайым акция шығарды (2023 жылы: Топ номиналды құны бойынша 19,253,234 жай акция шығарды).

(б) Капиталды басқару

Топ ҚРҰБ нормативтік актілерінде белгіленген төлем қабілеттілігі маржасына қатысты Қазақстан Республикасының нормативтік талаптарының объектісі болып табылады.

Топ төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативін кемінде 1-де ұстауға міндетті. Төлем қабілеттілігі маржасы нақты төлем қабілеттілігі маржасын ең аз қажетті төлем қабілеттілігі маржасына бөлумен айқындалады. Ең аз қажетті төлем қабілеттілігі маржасы таза тапқан сыйақылар, төленген талаптар мен шетелдік қайта сақтандырушыларға берілген сыйақылар кіретін бірнеше факторлардың негізінде есептеледі.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ Келесі деңгейде белгіленген төлем қабілеттілігі маржасының коэффициенттерін сақтады:

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Нақты төлем қабілеттілігі маржасы	204,637,293	162,578,210
Төлем қабілеттілігі маржасының ең аз мөлшері	31,466,573	26,781,955
Төлем қабілеттілігі маржасы	6.50	6.07

(в) Дивидендтер

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Топ акционерлерінің Топ резервтерін бөлу құқығы ҚЕХС қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес дайындалған компанияның жекелеген қаржылық (бухгалтерлік) есептілігінде көрсетілген бөлінбеген пайда мөлшерімен немесе болашақ кезеңдерге ауыстырылған жинақталған залал жағдайында ағымдағы жылғы таза пайда сомасымен шектеледі. Егер меншікті капиталдың мөлшері теріс болса немесе таза кірісті бөлу Топтың төлем қабілетсіздігіне немесе Төлем қабілетсіздігіне әкеп соқтырса, бөлуге жол берілмейді. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бөлуге қолжетімді қаражаттың жалпы көлемі 70,911,309 мың теңгені құрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 46,699,596 мың теңге).

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде акция үшін 33,645,574 мың теңге немесе 170.39 теңге мөлшерінде дивидендтер жарияланды және төленді (2023 жыл: 41,006,470 мың теңге немесе бір акцияға 230.1 теңге), оның 16,822,787 мың теңгесі акционерлер акционерлік капиталға салым ретінде қайта инвестицияланды (2023 жылы: 19,253,234 мың теңге).

(г) Тұрақтандыру резерві

2024 жылы Топ 100,892 мың теңге сомасын тұрақтандыру резервінен бөлінбеген пайда құрамына ауыстырды (2023 жылы: 56,207 мың теңге), себебі Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2016 жылғы 26 желтоқсандағы № 304 қаулысымен бекітілген «Сақтандыру резервтерін қалыптастыруға, оларды есептеу әдістемесіне және құрылымына, сондай-ақ сақтандыру резервтері бойынша есептілікті ұсыну нысандары мен мерзіміне қойылатын талаптарға» сәйкес, Топ соңғы бес жыл ішінде залалдылық коэффициенті айтарлықтай құбылмалы болған сақтандыру өнімдері бойынша тұрақтандыру резервін қалыптастыруға міндетті.

23 Қаржы құралдарының тәуекелдерін басқару

(a) Тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері

Тәуекелдерді басқару Топ қызметінің негізінде жатыр және Топтың операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, несие тәуекел және өтімділік тәуекелі Топ өз қызметін жүзеге асыру үдерісінде кездесетін негізгі тәуекелдер болып табылады. Топтың тәуекелдерді басқару саясаты Топта болатын тәуекелдерді анықтауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдер лимиттерін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Қаржылық тәуекелдерді басқару рәсімдері нарықтық жағдайдың, ұсынылатын банктік өнімдердің өзгеруін және пайда болған үздік тәжірибені көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралады.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жүйесінің дұрыс жұмыс істеуіне, негізгі тәуекелдерді басқаруға және тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдерін мақұлдауға, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауапты. Басқарма бақылауға және тәуекелдерді төмендету жөніндегі шараларды енгізуге жауап береді, сондай-ақ Топтың белгіленген тәуекелдер шегінде қызметті жүзеге асыруын қадағалайды.

Тәуекелдерді басқару бөлімі басшысының міндеттеріне тәуекелдерді жалпы басқару, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерді анықтау, бағалау және есеп беру бойынша жалпы қағидалар мен әдістердің қолданылуын бақылау кіреді. Ол тікелей директорлар кеңесіне және жанама түрде басқарма төрағасына есеп береді.

Ұйым шеңберінде сыртқы және ішкі қауіп факторлары анықталады және басқарылады. Тәуекел факторларының барлық тізбесін анықтауға және тәуекелдерді төмендету бойынша ағымдағы рәсімдердің жеткіліктілік деңгейін айқындауға ерекше назар аударылады. кредиттік және нарықтық тәуекелдерді стандартты талдаудан басқа, тәуекелдерді басқару департаменті жекелеген бағыттар бойынша сараптамалық баға алу мақсатында операциялық бөлімшелермен тұрақты кездесулер өткізу арқылы қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерге мониторинг жүргізеді.

(б) Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – бұл нарықтық бағалардың өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру қаупі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупінен, сондай-ақ басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және нақты өзгерістерге және нарықтық бағалар мен валюта бағамдарының құбылмалылық деңгейінің өзгеруіне әсер ететін пайыздық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті-қабылданған тәуекел үшін алынған кірісті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, нарықтық тәуекелге ұшыраудың қолайлы параметрлерден асып кетпеуін басқару және бақылау.

Директорлар кеңесі бақылайтын тәуекелдерді басқару департаменті нарықтық тәуекелді басқаруға жауапты. Директорлар кеңесі нарықтық тәуекел лимиттерін бекітеді.

Топ жекелеген қаржы құралдары бойынша портфельдің шамасына қатысты ашық позиция бойынша лимиттерді, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру мерзімдерін, валюталық позицияны, шығындар лимиттерін белгілеу және олардың сақталуына тұрақты мониторинг жүргізу арқылы нарықтық тәуекелді басқарады.

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеруінің алшақтығын бақылау арқылы нарықтық тәуекелдің құрамдас бөлігі болып табылатын пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін басқару Топтың таза пайыздық маржасының пайыздық мөлшерлеменің өзгеруінің әртүрлі стандартты және стандартты емес сценарийлеріне сезімталдығын бақылау рәсімімен толықтырылады.

(i) Валюталық тәуекел

Топтың бірнеше шетел валютасында көрсетілген активтері мен міндеттемелері бар.

Валюталық тәуекел – бұл валюта бағамдарының өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру қаупі.

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша туындайтын шетел валютасындағы операциялар бойынша тәуекелді басқару ақшалай қаражаттың белгілі бір көлемін ұстап тұру және тиісті міндеттемелерге сәйкес келетін валюталарда көрсетілген активтерге жергілікті басшылық оны практикалық және жеткілікті деп санайтын мөлшерде инвестициялау жолымен жүзеге асырылады. Топтың саясаты қысқа мерзімді теңгерімсіздікті жою үшін қажет болған жағдайда «спот» бағамдары бойынша шетел валютасын сатып алу немесе сату арқылы тәуекелге ұшыраған таза позицияны рұқсат етілген шектерде ұстауға бағытталған.

Топтың шетел валюталарында көрсетілген басқа да монетарлық активтер мен міндеттемелерге қатысты саясаты қысқа мерзімді теңгерімсіздікті жою үшін қажет болған жағдайда «спот» бағамдары бойынша шетел валютасын сатып алу немесе сату арқылы тәуекелге ұшыраған нетто-позицияны рұқсат етілген шекте ұстауға бағытталған.

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің, сондай-ақ сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарының құрылымы 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісінде мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	Теңге	АҚШ доллары	Еуро	Өзге	Жиыны
Активтер					
Ақша қаражаттары және оның баламалары	36,731,272	11,533,545	1,174,965	566,117	50,005,899
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	2,132,485	70,812	-	-	2,203,297
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	76,595,798	70,030,707	107,556	-	146,734,061
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	285,320,369	142,242,517	-	-	427,562,886
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	2,021,449	3,423,518	-	-	5,444,967
Берілген қарыздар	335,750	-	-	-	335,750
Өзге қаржылық активтер	640,470	36,262	-	-	676,732
Барлық актив	403,777,593	227,337,361	1,282,521	566,117	632,963,592
Міндеттемелер					
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(123,507,888)	(148,672,542)	(17,833,451)	(4,802,028)	(294,815,909)
Өзге кредиторлық берешек	(37,488,870)	-	-	-	(37,488,870)
Өзге қаржылық міндеттемелер	(1,790,341)	(27,490)	-	(12,261)	(1,830,092)
	(265,196)	(6,521)	(31)	(188)	(271,936)
Міндеттемелер барлығы	(163,052,295)	(148,706,553)	(17,833,482)	(4,814,477)	(334,406,807)
2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза позиция	240,725,298	78,630,808	(16,550,961)	(4,248,360)	298,556,785

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің, сондай-ақ сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарының құрылымы 2023 жылдың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісінде мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	Теңге	АҚШ доллары	Еуро	Өзге	Жиыны
Активтер					
Ақша қаражаттары және оның баламалары	14,063,180	9,733,543	1,643,281	1,953,941	27,393,945
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	2,094,679	44,943	-	-	2,139,622
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	54,442,982	37,298,684	89,228	-	91,830,894
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	244,438,370	113,915,661	-	-	358,354,031
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	323,414	-	-	29,793	353,207
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	1,186,555	462,473	-	-	1,649,028
Өзге қаржылық активтер	1,099,124	8,908	-	-	1,108,032
Барлық актив	317,648,304	161,464,212	1,732,509	1,983,734	482,828,759
Міндеттемелер					
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(74,212,626)	(99,032,135)	(28,419,376)	(4,258,927)	(205,923,064)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	-	(70,009)	-	-	(70,009)
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(25,419,694)	-	-	-	(25,419,694)
Өзге кредиторлық берешек	(1,544,286)	(39,477)	(11)	(74,648)	(1,658,422)
Өзге қаржылық міндеттемелер	(261,645)	(2,374)	(4,979)	(163)	(269,161)
Міндеттемелер барлығы	(101,438,251)	(99,143,995)	(28,424,366)	(4,333,738)	(233,340,350)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза позиция	216,210,053	62,320,217	(26,691,857)	(2,350,004)	249,488,409

Теңге бағамының төмендеуі, келесі кестеде көрсетілгендей, 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы және 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша келесі валюталарға қатысты меншікті капиталдың және пайданың немесе залалдың бұдан әрі сипатталған ұлғаюына (азаяюына) әкеп соқтырар еді. Бұл талдау салықтарды шегергенде жүргізілді және Топ тұрғысынан есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша негізді мүмкін болатын валюта бағамдарының өзгеруіне негізделген. Талдау барлық басқа айнымалылар, атап айтқанда пайыздық мөлшерлемелер өзгеріссіз қалады дегенді білдіреді.

мың теңге	2024 ж.		2023 ж.	
	Таза кіріс	Меншікті капитал	Таза кіріс	Меншікті капитал
АҚШ доллары бағамының 20%-ға өсуі				
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары	(23,239,844)	(23,239,844)	(15,782,347)	(15,782,347)
Қаржылық активтер мен міндеттемелер	30,877,872	35,820,773	21,608,661	25,753,582
Еуро бағамы 20%-ға өсті				
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары	(2,853,352)	(2,853,352)	(4,547,100)	(4,547,100)
Қаржылық активтер мен міндеттемелер	187,989	205,198	262,127	276,403

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жоғарыда аталған валюталарға қатысты теңге бағамының нығаюы барлық басқа айнымалылар өзгеріссіз қалады деген жорамалға сүйене отырып, шамасы бойынша тең, бірақ белгі бойынша жоғарыда келтірілген көрсеткіштерге кері әсерін тигізеді.

(ii) **Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі**

Топқа нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің ауытқуы оның қаржылық жағдайы мен ақша ағындарына әсер етеді. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін жоғарылатуы мүмкін, бірақ оны төмендетуі мүмкін немесе пайыздық мөлшерлемелердің күтпеген өзгеруі жағдайында шығындардың пайда болуына әкелуі мүмкін.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі белгілі бір өтеу мерзімі бар қолда бар немесе болжанатын активтердің шамасы бірдей өтеу мерзімі бар қолда бар немесе болжанатын міндеттемелердің шамасынан асқан немесе аз болған жағдайларда туындайды.

Топтың пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне сезімтал құралдарына мыналар жатады:

мың теңге	2024 ж.			2023 ж.		
	Белгіленген мөлшерлеме	Айнымалы мөлшерлеме	Барлығы	Белгіленген мөлшерлеме	Айнымалы мөлшерлеме	Барлығы
Қаржылық активтер мен міндеттемелер						
Ақша қаражаттары және оның баламалары	44,827,519	-	44,827,519	23,396,875	-	23,396,875
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар - борыштық құралдар	1,577,054	-	1,577,054	1,561,017	-	1,561,017
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар - борыштық құралдар	97,621,763	18,083,690	115,705,453	50,743,686	15,064,306	65,807,992
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	421,028,095	6,534,791	427,562,886	351,775,262	6,578,769	358,354,031
Берілген қарыздар	335,750	-	335,750	-	-	-
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(37,488,870)	-	(37,488,870)	(25,419,694)	-	(25,419,694)
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары						
Активтер	-	-	5,444,967	-	-	2,002,235
Міндеттемелер	-	-	(294,815,909)	-	-	(205,993,073)

Топтың есепті күнге нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің 100 базистік пунктке (бп) ұлғаюына немесе төмендеуіне сезімталдығын талдау, бұл барлық басқа айнымалылардың өзгеріссіз қалуын білдіреді, келесідей ұсынылуы мүмкін:

	2024 ж.		2023 ж.	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
Мөлшерлеменің жоғарылауына қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжу				
Қаржылық активтер мен міндеттемелер	(272,896)	(272,896)	(287,392)	(287,392)
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары	1,403,502	2,212,965	926,153	1,210,580
Мөлшерлеменің кемуіне қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжу				
Қаржылық активтер мен міндеттемелер	272,896	272,896	287,392	287,392
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары	(1,388,756)	(2,296,057)	(900,251)	(1,212,162)

Пайдаға немесе шығынға және меншікті капиталға әсері тиісті табыс салығын шегергенде ұсынылады.

Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеруіне байланысты әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржылық активтердің әділ құны өзгерген жағдайда, 2024 жылғы 31 желтоқсан мен 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы позициялар негізінде және кірістілік қисықтарының 100 базистік пунктке жоғары немесе төмен қарай параллельді ығысуының жеңілдетілген сценарийін қолдана отырып жасалған пайда немесе залал мен меншікті капиталдың сезімталдық талдауы келесідей түрде ұсынылуы мүмкін:

	2024 ж.		2023 ж.	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
Мөлшерлеменің кемуіне қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжу	36,615	2,790,523	48,361	1,686,190
Мөлшерлеменің жоғарылауына қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжу	(44,408)	(3,326,899)	(43,439)	(1,840,444)

(iii) Үлестік құралдар бағасының өзгеру қаупі

Акция құралдарының (үлестік құралдар) баға тәуекелі – бұл қаржылық құралдың әділ құнының немесе болашақ ақша ағындарының нарықтық бағаның өзгеруіне байланысты өзгеру тәуекелі (пайыздық мөлшерлеме немесе валюта бағамы тәуекелінен туындаған өзгерістерден бөлек). Мұндай өзгерістер нақты бір құралға немесе оның эмитентіне тән факторлардан, не нарықта айналыста жүрген барлық ұқсас қаржылық құралдарға әсер ететін жалпы факторлардан туындауы мүмкін. Үлестік құралдар бағасының өзгеру қаупі Топ қаржы құралы бойынша ұзақ немесе қысқа болған кезде пайда болады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әрекет ететін позициялар және бағалы қағаздар құнының 5% төмендеуінің немесе өсуінің жеңілдетілген сценарийі негізінде жасалған пайда немесе шығын мен меншікті капиталдың бағалы қағаздар бағамдарының өзгеруіне сезімталдығын талдау келесідей ұсынылуы мүмкін: Бұл талдау салықтар шегерілгенге дейін жүргізілді.

	2024 ж.		2023 ж.	
мың теңге	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
5% бағалы қағаздар құнының өсуі	31,312	1,581,347	28,930	1,329,214
5% бағалы қағаздар құнының төмендеуі	(31,312)	(1,581,347)	(28,930)	(1,329,214)

(в) Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел қайта сақтандыру шарттары немесе қаржы құралдары бойынша тапсырыс берушілер немесе контрагенттер тарапынан шарттық міндеттемелер сақталмаған жағдайда Топ үшін қаржылық шығындар тәуекелін білдіреді. Топ кредиттік тәуекелді шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану арқылы кредиттік тәуекелді (танылған қаржы активтері және танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) басқарады. Кредиттік саясатты басқарма қарайды және бекітеді.

Топ жекелеген кредиттердің жай-күйіне тұрақты мониторинг жүргізеді және өз қарыз алушыларының төлем қабілеттілігін тұрақты негізде қайта бағалауды жүргізеді. Жекелеген контрагенттерді талдаудан басқа, тәуекелдерді басқару департаменті несиелер мен нарықтық тәуекелдердің шоғырлануына қатысты тұтастай алғанда несие портфелін бағалауды жүргізеді.

Кредиттік тәуекелдің ең жоғары деңгейі, әдетте, қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында қаржы активтерінің баланстық құнында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі ықтимал кредиттік тәуекелді төмендету үшін маңызды емес.

Есепті күндегі жағдай бойынша қаржы активтеріне қатысты кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаттары және оның баламалары	50,002,763	27,383,792
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар - борыштық құралдар	1,577,054	1,561,017
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар - борыштық құралдар	115,705,453	65,807,992
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	427,562,886	358,354,031
Берілген қарыздар	335,750	-
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	353,207
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	5,444,967	1,649,028
Өзге қаржылық активтер	676,732	1,108,032
Кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейінің жиыны	601,305,605	456,217,099

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың бір борышкері бар (2023 жылғы 31 желтоқсан: бір борышкер), оған қатысты кредиттік тәуекелге ұшырау кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейінің 10%-дан асады. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы клиентке қатысты кредиттік тәуекелге ұшырау 280,809,406 мың теңгені құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 267,394,334 мың теңге).

Қаржылық активтер мен міндеттемелердің өзара есебі

Төмендегі кестеде көрсетілген ашып көрсетулерге қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер кіреді:

- Топтың қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебінде өзара есепке алынады; немесе

- олардың қаржылық жағдай туралы есебінде өзара есепке алынып/алынбайтынына тәуелсіз өзара есепке алу туралы заңды күшіндегі бас келісімнің немесе ұқсас қаржы құралдарына таралатын ұқсас келісімнің пәні болып табылады.

«РЕПО» мәмілелері, «кері РЕПО» мәмілелері, Топтың бағалы қағаздарын қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдер өзара есепке алу шарттары бар бас келісімнің пәні болып табылады, бұл своптар мен туынды қаржы құралдары жөніндегі Халықаралық дилерлер қауымдастығының (ISDA) өзара есепке алу туралы бас келісімге ұқсас болып келеді. Негізінен, осы келісімдерге сәйкес, бір валютадағы аяқталмаған операцияларға қатысты әр контрагент белгілі бір күні төлеуге жататын сомалар бір Тараптың екінші Тарапқа төлеуіне жататын бірыңғай таза соманы құрайды. Белгілі бір жағдайларда, мысалы, дефолт сияқты кредиттік оқиға туындаған кезде, келісімшартқа сәйкес барлық аяқталмаған операциялар тоқтатылады, тоқтату сәтіндегі құны бағаланады және есеп айырысу барысында төленуге немесе алынуға тиіс тек бір ғана таза сома анықталады. Халықаралық своп және туынды құралдар дилерлері қауымдастығының (ISDA) бұрын көрсетілген бас өзара есеп айырысу келісімдері қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есеп айырысу өлшемшарттарына сәйкес келмейді. Мұның себебі – олар танылған соманы өзара есепке алу құқығын береді, бұл Топтың немесе оның контрагенттерінің дефолты, төлеуге қабілетсіз немесе банкротқа ұшыраған жағдайда ғана заңды түрде жарамды болады.

Бұдан бөлек, Топ және оның контрагенттері берешекті өзара есепке алу арқылы реттеуді немесе бір уақытта активті өткізуді және міндеттемені орындауды көздемейді.

Келесі кестеде 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша өзара есепке алу туралы заңды күшіндегі бас келісімнің немесе ұқсас келісімнің пәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер ұсынылған:

мың теңге	Танылған қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің толық сомасы	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есептелген танылған қаржы активтерінің/қаржылық міндеттемелердің толық сомалары	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте ұсынылған қаржы активтерінің/қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Шоғырландырылған түрде есептелмеген тиісті сомалар міндеттемелердің таза сомасы	Таза сома
				Қаржы құралдары	
Қаржылық актив/қаржылық міндеттеме түрлері					
«Кері РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарыз алу туралы келісімдер және осыған ұқсас келісімдер	16,102,573	-	16,102,573	(16,105,718)	(3,145)
Қаржылық активтер жиыны	16,102,573	-	16,102,573	(16,105,718)	(3,145)
«РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға беру туралы келісімдер	(37,488,870)	-	(37,488,870)	36,096,603	(1,392,267)
Қаржылық міндеттемелер жиыны	(37,488,870)	-	(37,488,870)	36,096,603	(1,392,267)

Келесі кестеде 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша өзара есепке алу туралы заңды күшіндегі бас келісімнің немесе ұқсас келісімнің пәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер ұсынылған:

мың теңге	Танылған қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің толық сомасы	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есептелген танылған қаржы активтерінің/қаржылық міндеттемелердің толық сомалары	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте ұсынылған қаржы активтерінің/қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Шоғырландырылған түрде есептелмеген тиісті сомалар міндеттемелердің таза сомасы	Таза сома
				Қаржы құралдары	
Қаржылық актив/қаржылық міндеттеме түрлері					
«РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға беру туралы келісімдер	6,493,556	-	6,493,556	(6,387,037)	106,519
Қаржылық активтер жиыны	6,493,556	-	6,493,556	(6,387,037)	106,519
«РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға беру туралы келісімдер	(25,419,694)	-	(25,419,694)	24,405,202	(1,014,492)
Қаржылық міндеттемелер жиыны	(25,419,694)	-	(25,419,694)	24,405,202	(1,014,492)

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте ұсынылған және бұрын келтірілген кестелерде ашылған қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің толық сомалары және олардың таза сомалары амортизацияланған құн бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте бағаланады.

(г) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Топтың сақтандыру шарттарымен және қаржылық міндеттемелермен байланысты міндеттерді орындау кезінде қиындықтарға тап болу қаупі, олар бойынша есеп айырысу ақша қаражатын немесе басқа қаржылық активті беру арқылы жүзеге асырылады. Сақтандыру шарттарының салыстырмалы түрде өтімді емес сипаты Топқа өтімділігі төмен, бірақ кірістілігі жоғары активтерге инвестициялауға мүмкіндік бергенімен, өтімділік тәуекелі өтімді емес активтерден тұратын қаражаттан туындайды және активтер мен міндеттемелердің өтімділік сипаттамаларының сәйкес келмеуінің нәтижесі болып табылады.

Директорлар кеңесі Топтың өтімділік тәуекелін басқару стратегиясын анықтайды. Тәуекел-менеджмент департаменті мен қазынашылық күн сайын өтімділік бойынша Топтың ұстанымына мониторинг жүргізеді. Топтың өтімділікті басқаруға деген көзқарасы, мүмкіндігінше, өз міндеттемелерін қалыпты және стресстік жағдайларда, қолайсыз шығындарсыз немесе Топтың беделіне нұқсан келтіру қаупінсіз орындау үшін жеткілікті өтімділікті қамтамасыз ету болып табылады. Топтың өтімділік тәуекелін басқару стратегиясының негізгі ережелері келесідей:

- қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған құрылымын және күтпеген жағдайларға сәйкес өтімділікті сақтау;
- қолма-қол ақшаға оңай айырбасталатын валюталар мен өтеу мерзімдері бойынша әртараптандырылған өтімділігі жоғары активтер портфелінің болуы кассалық өтімділіктің қысқа мерзімді алшақтығы жағдайында қорғау шарасы ретінде;

- Топтың қаржы активтерінің ақша ағындарының сақтандыру шарттарының және басқа да қаржылық міндеттемелердің ақша ағындарына мүмкіндігінше сәйкестігін қолдау;
- өтімділік көрсеткіштерінің тиісті белгіленген нормативтерге сәйкестігін бақылауды жүзеге асыру және Топтың өтімділігі бойынша позицияның түрлі тәуекелдерге ұшырауына және жаһандық оқиғалардың, елдегі және Топтың өзіндегі оқиғалардың әсеріне «стресс-тесттер» жүргізу.

Тәуекелдерді басқару департаменті мен Топтың қазынашылығы өтімділік нормативтеріндегі қысқа мерзімді өзгерістерді жабу үшін жалпы Топта жеткілікті өтімділікті қамтамасыз етуге арналған қысқа мерзімді өтімді активтер пулын қолдайды. Ұзақ мерзімді қаржыландыру құрылымдық өтімділік стандарттарын сақтау үшін қолданылады.

Өтімділік бойынша позицияны мониторингтеу үшін қалыпты және қолайсыз жағдайларда нарық жағдайының әртүрлі ықтимал сценарийлерін ескере отырып, тұрақты негізде «стресс-тесттер» жүргізіледі. Сценарийлер Топтағы нақты оқиғаларды да, нарыққа қатысты оқиғаларды да ескере отырып жасалады.

Келесі кестеде өтеу мерзімі бойынша Топтың сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелерге талдау келтірілген, онда ақша ағындарын алу күтілетін күндер көрсетілген. СБНТ қолданумен бағаланатын жабынның қалған бөлігі бойынша міндеттемелер олардың осы талдауы алынып тасталды.

Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу							
2024 ж. мың теңге	1 жыл немесе одан аз	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5 жастан жоғары	Жиыны
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(148,090,076)	(52,359,172)	(24,222,378)	(6,109,544)	(1,639,380)	(7,034,353)	(239,454,903)

Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу							
2023 ж. мың теңге	1 жыл немесе одан аз	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5 жастан жоғары	Жиыны
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(126,784,453)	(12,727,170)	(22,671,034)	(3,886,126)	(883,829)	(1,515,815)	(168,468,427)

Топтың қаржылық міндеттемелерін өтеудің қалған шарттық мерзімдері 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «1 жыл немесе 1 жылдан аз» санатына жатады. Топтың қаржылық міндеттемелері бойынша дисконтталмаған ағындар олардың баланстық құнынан айтарлықтай ерекшеленбейді.

24 Шартты активтер мен міндеттемелер

(а) Соттың істі қарауы

Нарықта өзінің әдеттегі қызметін жүзеге асыру барысында Топ түрлі заңдық талаптарға тап болады. Топ басшылығы сот талқылаулары нәтижесінде туындайтын Топ міндеттемелерінің түпкілікті шамасы (олар болған жағдайда) болашақта Топтың қаржылық жағдайына немесе қызметінің нәтижелеріне елеулі теріс әсер етпейді деп пайымдайды.

(б) Шартты салық міндеттемелері

Қазақстанның салық жүйесі салыстырмалы түрде жаңа бола отырып, заңнамалық нормалардың, ресми түсіндірмелердің және сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, олар көбінесе анық емес және қарама-қайшы болып табылады, бұл оларды әртүрлі салық органдарының, соның ішінде ҚЕХС қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес кірістерді, шығыстарды және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің басқа баптарын есепке алу тәртібіне қатысты пікірлерді екіұшты түсіндіруге мүмкіндік береді. Салықтарды есептеудің дұрыстығына қатысты тексерулер мен тергеулерді ірі айыппұлдар салуға және пайыздар алуға құқығы бар әртүрлі деңгейдегі реттеушілер жүргізеді. Есеп берілетін кезеңде салықтардың дұрыс есептелуін соңғы бес күнтізбелік жыл ішінде тексеруге болады, бірақ белгілі бір жағдайларда бұл уақыт ұзартылуы мүмкін.

Бұл мән-жайлар Қазақстанда салық тәуекелдерінің басқа елдерге қарағанда әлдеқайда жоғары болуына әкелуі мүмкін. Топ Басшылығы, қолданыстағы салық заңнамасын, нормативтік талаптарды және сот шешімдерін өзінің ұғынуы тұрғысынан бастама ала отырып, салық міндеттемелері толық мөлшерде көрсетілген деп есептейді. Алайда, осы ережелерді тиісті органдардың түсіндіруі басқаша болуы мүмкін және егер олар өз ұстанымдарының заңдылығын дәлелдей алса, бұл осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

25 Қаржылық активтер мен міндеттемелер: әділ құн

Әділ құнды бағалау активті сату кезінде алынатын немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасындағы әдеттегі мәміле жағдайында міндеттемені беру кезінде төленетін бағаны анықтауға бағытталған. Дегенмен, белгісіздік пен субъективті пайымдауларды пайдалануды ескере отырып, әділ құн активтерді дереу сату немесе міндеттемелерді орындау шеңберінде жүзеге асырылатын құн ретінде түсіндірілмеуі керек.

Белсенді нарықта айналымдағы қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны нарықтық баға белгілеулерге немесе дилерлік бағаларға негізделеді. Барлық басқа қаржы құралдары үшін Топ бағалау әдістерін қолдана отырып, әділ құнды анықтайды.

Бағалау әдістерінің мақсаты активтерді сату немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында міндеттемелерді беру бойынша ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операцияның бағасын көрсететін әділ құнды бағалау тәсіліне қол жеткізу болып табылады.

Бағалау әдістеріне ағымдағы уақытқа келтірілген таза құнды бағалау және ақша ағындарын дисконттау модельдері, нарықтық баға белгілеулері белгілі ұқсас құралдармен салыстыру, сондай-ақ бағалаудың басқа модельдері кіреді. Бағалау үшін пайдаланылатын пайымдаулар мен деректерге тәуекелсіз және базалық пайыздық мөлшерлемелер, кредиттік спрэдтер және дисконттау мөлшерлемелерін, акциялар мен облигациялардың баға белгілеулерін, валюта бағамдарын, қор индекстерін, сондай-ақ күтілетін баға ауытқуларын және оларды салыстыруды бағалау үшін қолданылатын басқа түзетулер жатады. Бағалау әдістері нарықтың тәуелсіз қатысушылары анықтайтын есепті күндегі жағдай бойынша қаржы құралының құнын көрсететін әділ құнды анықтауға бағытталған.

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, қор нарығында котировкасы жоқ үлестік бағалы қағаздардың баланстық құны 27,918 мың теңгені құрайды (2023 жылы: 27,918 мың теңге), алайда олардың әділ құнын анықтау мүмкін емес.

(а) Әділ құнын бағалау иерархиясы

Топ көрсетілген бағалауды қалыптастыру кезінде пайдаланылатын деректердің маңыздылығын ескеретін әділ құнды бағалаудың келесі иерархиясын пайдалана отырып, әділ құнды бағалайды:

- 1 деңгей: бірдей қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықтағы баға белгілеулер (түзетілмеген).

- 2-деңгей: 1-деңгейге қатысты баға ұсыныстарынан басқа бастапқы деректер тікелей (яғни баға ұсыныстары) немесе жанама түрде (яғни баға ұсыныстарынан алынған деректер) қол жетімді. Аталған санатқа келесі бағалау тәсілдерімен бағаланатын құралдар кіреді: белсенді нарықтарда ұқсас құралдар бойынша қолжетімді нарықтық котировкалар, белсенді емес нарықтарда ұқсас құралдар бойынша котировкалар, сондай-ақ пайдаланылатын барлық деректері тікелей немесе жанама түрде бақыланатын бастапқы ақпаратқа негізделетін өзге де бағалау әдістері.
- 3-деңгей: қол жетімді емес деректер. Бұл санатқа бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар кіреді, мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға айтарлықтай әсер етеді. Бұл санатқа ұқсас құралдарға арналған баға белгілеулер негізінде бағаланатын құралдар кіреді, оларға қатысты құралдар арасындағы айырмашылықты көрсету үшін елеулі бақыланбайтын түзетулерді немесе пайымдауларды пайдалану талап етіледі.

Келесі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бойынша инвестициялардың әділ құнын талдау келтірілген:

мың теңге	1-деңгей:	2-деңгей:	Әділ құны барлығы	Барлық баланстық құн
ПНЗАӨҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	626,243	1,577,054	2,203,297	2,203,297
БЖКӨҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	66,788,722	79,917,421	146,706,143	146,706,143
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	95,327,064	323,879,007	419,206,071	427,562,886

Келесі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бойынша инвестициялардың әділ құнын талдау келтірілген:

мың теңге	1-деңгей:	2-деңгей:	Әділ құны барлығы	Барлық баланстық құн
ПНЗАӨҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	578,605	1,561,017	2,139,622	2,139,622
БЖКӨҚ бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	60,329,838	31,473,138	91,802,976	91,802,976
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	113,624,555	233,392,750	347,017,305	358,354,031

2024 және 2023 жылдар аралығында әділ құн иерархиясының деңгейлері арасында ауысулар болған жоқ.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық бағалы қағаздарды қоспағанда, амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін қаржылық активтер мен міндеттемелердің әділ құны олардың баланстық құнына шамамен тең болады және әділ құн иерархиясының 2-деңгейіне жатқызылады.

26 Байланысты тараптармен операциялар

(а) Бақылау қатынастары

Топтың бас кәсіпорны «Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «Бас кәсіпорын») болып табылады. Бас кәсіпорынды жеке тұлғалар тобы бақылайды: Машкевич А.А., П.К. Шодиев және М.Н. Ибрагимова, олардың әрқайсысы 33.3% иеленеді. Топтың бас кәсіпорны сыртқы пайдаланушыларға қол жетімді шоғырландырылған қаржылық есептілікті ұсынады.

(б) Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелерімен операциялар

2024 жылғы 31 желтоқсанда және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде қызметкерлер құрамы шығындарының құрамына енгізілген сыйақылардың жалпы мөлшері келесідей ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Директорлар кеңесі мен басқарма мүшелері	2,600,857	2,170,503

(в) Өзге байланысты тараптармен операциялар

Басқа байланысты тараптарға Машкевич А.А., П.К. Шодиев және М.Н. Ибрагимова бақылауындағы компаниялар кіреді.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар және орташа, сондай-ақ басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе залал:

	Бас компания	Бас компанияның еншілес ұйымдары		Өзге	Жиыны
	мың теңге	мың теңге	Орташа пайыздық мөлшерлеме, %	мың теңге	мың теңге
Активтер					
Ақша қаражаттары және оның баламалары					
- теңгемен	-	21,396,209	13.8%	-	21,396,209
- АҚШ долларымен	-	7,359,264	3.6%	-	7,359,264
- еуроға	-	1,174,965	-	-	1,174,965
- Ресей рублімен	-	19,847	3%	-	19,847
- өзге	-	546,078	-	-	546,078
Өзге активтер	-	87,062	-	458,000	545,062
Міндеттемелер					
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер	-	(835)	-	-	(835)
Өзге кредиторлық берешек	-	(413,044)	-	-	(413,044)
Өзге міндеттемелер	-	(30,383)	-	-	(30,383)

	Бас компания	Бас компанияның еншілес ұйымдары		Өзге	Жиыны
	мың теңге	мың теңге	Орташа пайыздық мөлшерлеме, %	мың теңге	мың теңге
Пайда/(залал)					
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық табыстар	-	2,821,471	-	-	2,821,471
Басқа операциялық шығындар	-	(255,410)	-	-	(255,410)
Өзге табыстар, нетто	10,600	32,453	-	215,457	258,510
Сақтандыру шарттары			-		
Алынған сыйлықақылар	2,504	4,515,014	-	29,162,483	33,680,001
Төленген шағымдар	(48,488)	(1,950,040)	-	(6,967,612)	(8,966,140)
Төленген комиссиялық сыйақылар	-	(16,769,071)	-	-	(16,769,071)
Баланстан тыс міндеттемелер					
Жалпы жиынтық тәуекелге ұшырау*	32,500	96,278,638	-	624,621,965	720,933,103

*Баланстан тыс міндеттемелер байланысты тараптармен жасалған қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша сақтандырудың жалпы сомасын білдіреді.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар, сондай-ақ өзге байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе залал:

	Бас кәсіпорын	Бас компанияның еншілес ұйымдары		Өзге	Барлығы
	мың теңге	мың теңге	Орташа пайыздық мөлшерлеме, %	мың теңге	мың теңге
Активтер					
Ақша қаражаттары және оның баламалары					
- теңгемен	-	12,055,632	15%	-	12,055,632
- АҚШ долларымен	-	4,916,526	2%	-	4,916,526
- еуроға	-	1,643,554	-	-	1,643,554
- Ресей рублімен	-	5,226	5%	-	5,226
- өзге	-	1,948,986	-	-	1,948,986
Өзге активтер	-	25,310	-	324,338	349,648
Міндеттемелер					
Сақтандыру шарттары бойынша алғытөлемдер	-	(99)	-	(24,622)	(24,721)
Өзге кредиторлық берешек	-	(243,586)	-	(11,175)	(254,761)
Өзге міндеттемелер	-	(12,467)	-	-	(12,467)

	Бас кәсіпорын	Бас компанияның еншілес ұйымдары		Өзге	Барлығы
	мың теңге	мың теңге	Орташа пайыздық мөлшерлеме, %	мың теңге	мың теңге
Пайда/(залал)					
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық табыстар	-	3,274,110	-	-	3,274,110
Басқа операциялық шығындар	-	(218,675)	-	-	(218,675)
Өзге табыстар, нетто	10,599	22,913	-	215,581	249,093
Сақтандыру шарттары					
Алынған сыйлықақылар	49	4,766,458	-	24,259,139	29,025,646
Төленген шағымдар	-	(873,645)	-	(10,556,266)	(11,429,911)
Төленген комиссиялық сыйақы	-	(23,841,118)	-	-	(23,841,118)
Қабылданған міндеттемелер					
Жалпы жиынтық тәуекелге ұшырау*	41,453	92,127,614	-	560,611,352	652,780,419

*Баланстан тыс міндеттемелер байланысты тараптармен жасалған қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша сақтандырудың жалпы сомасын білдіреді.

2024 жылы Топ акционерлерге 33,645,574 мың теңге мөлшерінде дивидендтер жариялады және төледі (2023 жылы: 41,006,470 мың теңге).

27 Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2025 жылғы 22 наурызда «Еуразия» сақтандыру компаниясы» АҚ бенефициарлық иелерінің бірі Александр Машкевич қайтыс болды. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес мұраға құқық туралы куәлік мұра ашылған күннен бастап алты ай өткен соң беріледі.